

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ISLÁMSKÝ STÁT

Autor práce: David Hofman

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2021

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: David Hofman

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Islámský stát

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Islamic State

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

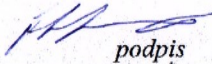
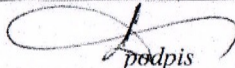
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul):

Doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D

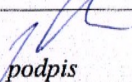
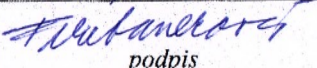

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok):

květen 2020

Cíl bakalářské práce: Autor objasní vznik, ideologii, symboliku a projevy Islámského státu. Zvláštní pozornost věnuje analýze budování globálního chalífátu a zahraničním bojovníkům. V tomto ohledu objasní i význam protiteroristické politiky Evropské unie a České republiky.

Student: David Hofman	28. 5. 2020 datum	 podpis
Vedoucí práce: Doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D.	datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	7. 7. 2020 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	9. 7. 2020 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	9. 7. 2020 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

David Hofman

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Doc. Dr. Ing. Štefanu Danicsovi, Ph.D. za jeho laskavý a velmi vstřícný přístup, cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HOFMAN, D. *Islámský stát*. Příbram, 2021. 82 s., 104 s. příl. Bakalářská práce. Vysoká škola evropských a regionálních studií České Budějovice, Katedra právních oborů a bezpečnostních studií 2021. Vedoucí bakalářské práce: Doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Klíčová slova: islamismus, islámský terorismus, Islámský stát, globální chalífát, protiteroristická politika EU a ČR

Práce analyzuje Islámský stát, zejména okolnosti jeho vzniku, projevy, propagandu a symboliku. Pozornost je soustředěna na jeho ideologii, která nebyla poražena a sleduje nastolit globální chalífát i za použití násilí, a proto Islámský stát i po své vojenské porážce představuje hrozbu pro země Evropské unie a její občany. Stěžejní část práce je věnována analýze budování globálního chalífátu od oficiálního vzniku ISIS do současnosti, tj. do roku 2021, jeho členské základny, rekrutace zahraničních bojovníků, financování i podpory jednotlivých sympatizujících států a masmédií. Práce zároveň objasňuje význam protiteroristické politiky Evropské unie a České republiky.

ABSTRACT

HOFMAN, D. *Islamic State*. Příbram, 2021. 82 pages., 104 pages with attachment. Bachelor thesis. The College of European and Regional Studies České Budějovice, Department of Law and Security Studies 2021. Supervisor: Doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Key words: islamism, islamic terrorism, Islamic State, global caliphate, EU and Czech counter-terrorism policy

This thesis analysis the Islamic state, in particular the circumstances of its emergence, manifestatons, its actions, propaganda and symbolism. The focus is on its ideology, whcih has not been defeated and aim to establish a glaboal chalifate, including the use of violence adn therefore the IS even after its military defeat poses a threat to the countries of EU adn its citizens. The main part of the thesis is devoted to the analysis of the global califate construction from the official establishment of ISIS to the present, i.e. 2021, its membership base, recruitment of foreign fighters, funding and support of individual symphatetic states and mass media. The thesis also explains the importace of the counter-terrorism policy of the EU and CR.

Obsah

Úvod.....	9
Cíl a metodika bakalářské práce.....	10
1. Islám a islamismus.....	11
1.1. Islám.....	11
1.1.1. Pět pilířů islámu.....	13
1.1.2. Sunnité a Šíité.....	14
1.2. Islamismus.....	16
1.2.1. Džihád.....	18
1.2.2. Stírání rozdílů mezi islámem a islamismem.....	19
1.3. Salafisté.....	20
1.3.1. Vznik salafismu.....	20
1.3.2. Rozdělení salafistů.....	21
1.3.3. Džihádistický terorismus.....	22
1.3.4. Reakce muslimských států.....	24
2. Islámský stát (ISIS).....	26
2.1. ISIS a islám.....	28
2.2. Ideologie.....	29
2.3. Symbolika.....	32
2.4. Propaganda.....	33
2.4.1. Internetové časopisy.....	33
2.4.2. Video a videohry.....	36
2.4.3. Sociální sítě.....	36
2.4.4. Vliv západních médií.....	37
2.5. Zahraniční bojovníci.....	38
2.5.1. Rekrutace.....	39
2.5.2. Profil potenciálního rekruta.....	40
2.5.3. Resocializace a repatriace.....	40

3. Globální chalífát.....	42
3.1. Historické chalífáty.....	42
3.1.1. Důvody pro vyhlášení chalífátu ISIS.....	46
3.1.2. Vyhlášení chalífátu ISIS.....	46
4. Protiteroristická politika ČR a EU.....	47
4.1. Protiteroristická politika ČR.....	47
4.1.1. Základní dokumenty a nástroje.....	48
4.1.2. Oblasti ochrany.....	50
4.1.3. Stupně ohrožení terorismem.....	51
4.2. Protiteroristická politika EU.....	52
4.2.1. Chronologie vzniku.....	53
4.2.2. Protiteroristická politika v roce 2021.....	54
5. Geopolitická analýza útoků ISIS během oficiální existence 2014 – 2019.....	58
6. Geopolitická analýza útoků ISIS během let 2020 – 2021.....	69
6.1.1. ISIS v roce 2020.....	69
6.1.2. ISIS v roce 2021.....	70
7. Dotazníkové šetření.....	72
7.1 Teoretický podklad k výstavbě dotazníku.....	72
7.2 Grafické zpracování a analýza výsledků dotazníků.....	77
Závěr.....	80
Seznam použitých zdrojů.....	83
Přílohy.....	91

Úvod

Autorova motivace k této práci je rozpor autora mezi pociťovaným strachem veřejnosti z hrozby islámského terorismu na jedné straně a osobní profesní touhou, snažící se postihnout pravděpodobnou budoucnost islámského terorismu, opřenu o „tvrdá fakta“ na straně druhé. Hrozba ze strany ISIS je i nadále vzhledem k bezpečnostní situaci aktuální. Zničení chalífátu donutilo ISIS k přesunutí své infrastruktury a k návratu k nahodilým teroristickým útokům, které nemají za cíl fyzické ovládnutí území, nýbrž zastrasování civilního obyvatelstva, ovládnutí infrastruktury a využití chaosu a politické nestability zranitelných zemí.

Tato práce si klade za cíl prokázat nebo vyvrátit realizovatelnost snahy ISIS o vybudování globálního chalífátu.

Autor si klade následující hypotézy:

Hypotéza 1: Jestliže zmapujeme chronologický postup ISIS, vyplyne z tohoto realistická snaha o znovuoobnovení historického chalífátu.

K prokázání této hypotézy autor využije metody geomappingu, kvantitativní (množství útoků) a kvalitativní (dopad) analýzy nejzásadnějších útoků ISIS.

Hypotéza 2: Pokud ISIS bude využívat jím vybrané země, pokusí se o znovuoobnovení chalífátu.

K prokázání této hypotézy autor využije metody geomappingu let 2020–2021, kvantitativní a kvalitativní analýzy nejzásadnějších útoků ISIS.

Hypotéza 3: dotazovaný vzorek obyvatel ČR prokáže absenci „hards facts“ o IS a jejich přístup k islámu je podmiňován strachem.

K prokázání této hypotézy autor využije řízený rozhovor, systematické mapování znalostního podkladu vybraného vzorku 3 dotazovaných obyvatel ČR, různého stupně vzdělání, kde otázky jsou kladeny od základních, po otázky, které vyžadují informovanost objektivními prameny (vědecké studie, analýzy...).

Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je analýza Islámského státu jako polovojenské organizace, která hodlá nastolit globální chalífát i skrze násilí. Dalším cílem je objasnit sofistikovanou propagandu džihádu skrze on-line magazíny a poukázat na celkovou umělou atmosféru strachu a pokrytectví, projevovanou napříč celým světem a na její pozadí.

Teoretickou část, která vymezuje primární cíl práce, tvoří čtyři kapitoly. První kapitola definuje islám a islamismus, druhá Islámský stát a zabývá se sociálními i náboženskými podmínkami jeho existence, třetí definuje globální chalífát, vymezuje oblast globálních snah teroristů a skutečné důvody jejich aktivity. Čtvrtá kapitola se zabývá protiteroristickou politikou ČR a EU.

Empirická (výzkumná) část této bakalářské práce obsahuje dvě kapitoly. V první kapitole autor kvalitativní a kvantitativní analýzou útoků ISIS v letech oficiální existence chalífátu ISIS ověřuje hypotézu, zda z těchto útoků vyplývá realistická snaha o znovuoobnovení historického chalífátu. V druhé kapitole autor kvalitativní a kvantitativní analýzou útoků ISIS v letech 2020 – 2021, tedy v době po rozpadu fyzického chalífátu a smrti chalífy al – Baghdádího, ověřuje hypotézu, zda se ISIS pokusí o znovuoobnovení chalífátu, za využití vybraných teroristických skupin a sítí.

K ověření třetí hypotézy autor sestavil dotazník mapující znalostní povědomí občanů České republiky. Z jejich odpovědí jsou získávány informace, jak veřejnost vnímá aktivity islámského terorismu a Islámského státu a jejich případný dopad na naši společnost.

I. Teoretická část

---

1. Islám a islamismus

Veřejnost nejen evropských zemí chápe islám výhradně jako náboženství. Ve skutečnosti se jedná o náboženský systém tvořený různými myšlenkovými ideologickými proudy s velice bohatou strukturou, mnohdy méně přehlednou než v případě křesťanství či judaismu.¹ Spolu s křesťanstvím a judaismem jej řadíme mezi nejznámější tzv. monoteistická náboženství uznávající jediného Boha. Ačkoliv je islám z výše zmíněných náboženství historicky nejmladší, vzrůstající počet sympatizantů z něj činí náboženství nejprogresivnější. V posledních desetiletích vstoupil do západní a střední Evropy a do Ameriky a stal se v některých zemích druhým nejpočetnějším náboženstvím po křesťanství.² V přímém kontrastu k islámu a zároveň jako jeho protipól, stojí jeden z nejméně diskutovaných ideologických proudů v současnosti – islamismus. Islám je proto často a mnohdy až s xenofobním nádechem charakterizován jako mezinárodní fenomén zastřešující veškeré jeho projevy.

1.1. Islám

Islám v doslovném překladu znamená „odevzanost“, sám o sobě jako náboženství je apolitický a je silně orientovaný na morálku a úctu k životu. Ilustruje tím základní náboženskou myšlenku, totiž že věřící – muslim – přijímá „odevzanost vůli Alláhovi“ (arabský název Boha). Islám dle tradice vzešel od Boha a přes Proroka Muhammada, posla božího (*rasúl Alláh*), spatřil světlo světa v pouštní Arábii na počátku 7. století po Kristu. Obsahově vychází z proroctví, která obdržel Muhammad u města Mekky na západě Arabského poloostrova kolem roku 610 n. l., kde se mu dostalo zjevení v podobě anděla Gabriela. Dle nauky Gabriel vyzval Muhammada k zapamatování, opakování a k následnému šíření Božích poselství. Tato poselství měl prorok uchovat pro budoucí generace prostřednictvím posvátného písma zvaného Korán

---

¹Encyclopaedia Britannica. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. Brno: Jota, 2010. ISBN 978-80-7217-628-1. s. 27.

²ŠTAMPACH, Odilo Ivan. *Přehled religionistiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-384-0. s. 123.

a pomocí něho i dále manifestovat Boží vůli, jíž se lidstvo musí podřídit. Korán, jakožto hlavní náboženský pramen islámu, představuje v doslovném překladu z arabského „al Qur’án“ – to, co má být čteno, přednášeno, recitováno, tedy zjevené a jediné autentické slovo Boží. Z hlediska svého obsahu je uspořádán do 114 kapitol (súra), které se dělí do více jak 6000 veršů (ája). S výjimkou první súry „Otvíratelky“ (Fátíha) se súry řadí dle počtu veršů, od nejdelsí po nejkratší, nikoliv podle časového sledu jednotlivých zjevení.³

Dle věrouky byl Korán seslán Muhammadovi v průběhu 23 let v nespočetně zjeveních a z toho tedy zároveň vyplývá, že prorockví neobsahuje pouze náboženské myšlenky, ale že jde spíše o soubor poselství Proroka usměrňujících život věřících, v nichž jsou stanoveny nejen povinnosti člověka vůči Bohu, ale také člověka vůči člověku a to i po právní stránce napříč různými odvětvími práva. Z tohoto důvodu se Korán stal pro muslimy zákoníkem, který řídí jejich náboženský a společenský život. Prorok sám tedy nebyl pouze zprostředkovatelem nové víry, ale byl také vůdcem nově vzniklé „ummy“, neboli muslimské obce⁴ a zároveň politikem a zákonodárcem.

Další soubor závazných učen, norem a předpisů pro obvyklý způsob jednání, řazených přímo na pozici vedle Koránu, poté představuje ustavená tradice „cesty“, zvaná *sunna*. V rámci sunny muslimové čerpají informace o činech a výrocih Proroka, ale i prvních čtyř chalífů. Muslimové se sunnou řídí v každodenním životě a představuje pro ně návod jak správně žít, a proto také zastává důležitou roli jako pramen islámského práva buď doplněním Koránu, nebo doplněním jeho textu. V praxi se tak řešení právního problému hledá v prvé řadě v Koránu a teprve poté v sunně. Zároveň platí, že ustanovení Koránu, jež jsou v rozporu se sunnou, mají přednost.⁵

Stejně jako Korán, tak i sunna nebyla sepsána za života Muhammada, ale až mnoho let po jeho smrti. Sám Prorok totiž zakázal jakékoliv zaznamenávání zvyklostí či výroků, aby se vyhnul možné záměně s textem Koránu. Chtěl dodržet důsledné oddělení Koránu, jako slova Božího, a sunny, lidského vysvětlení Koránu Muhammadem.⁶

Korán, výroky a činy Proroka (sunna), poté spolu s muslimským právem (*fikh*)⁷ již od prvních dvou století vývoje islámu, tvoří tři pilíře zákona islámu (*šaría*). Šaría (doslova cesta k prameni vody, či ke studni), představuje neměnný morální zákon

³MÜLLER, Zdeněk. *Islám: historie a současnost*, Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2. s. 21-22.

⁴VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-798-1. s. 301-302.

⁵KAMALI, M. H. *Principles of Islamic Jurisprudence*. Cambridge: Islamic Texts Society, 1991, str. 59

⁶RAMADAN, S. *Das islamische Recht. Theorie und Praxis*. 2. vydání. Marburg: Muslim Studenten Vereinigung in Deutschland e.V., 1996, str. 45

⁷MÜLLER, Zdeněk. *Islám: historie a současnost*, Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2. s. 13.

považovaný za jádro islámu. Dodržování pravidel islámu zaručuje muslimovi spasení a proto je právem, které upravuje oblasti života muslima opravdu velmi podrobně, ať už se jedná o jeho náboženské povinnosti nebo každodenní počínání. Proto se tento zákon velmi rychle prosadil jako nejdůležitější islámská instituce a vystihuje ideu islámského práva, které ukazuje správnou životní cestu jež přináší konečné štěstí a mír.

1.1.1. Pět pilířů islámu

Základem pro pochopení islámu jako náboženství je vedle událostí souvisejících se vznikem islámské obce a islámských pramenů víry pět základních povinností muslimů, označovaných jako pět pilířů islámu. Jde o nejdůležitější náboženské povinnosti muslima, které formují jeho víru. Ovšem víra bez činů je pro muslima marná, protože víra motivuje jednání a tím převrátí víru do skutečného světa, kde může vzrůstat. Islám tedy není pouhá víra, ale jde o kombinaci víry, myšlení a jednání, které se odráží i v pěti pilířích, na nichž je víra postavena.⁸

- První pilíř tvoří *šaháda* neboli vyznání víry: „Není božstva kromě Boha a Muhammad je posel Boží“, na níž závisí příslušnost komunity. Vyznáním víry jedinec potvrzuje suverenitu svého Boha a odmítnutí jiných. Šaháda se vyslovuje také při konverzích před významným islámským duchovním, přičemž jejím vyřknutím mají být vymazány veškeré jedincovy hříchy.
- Druhým pilířem víry je modlitba – *salát*. Jde o pět denních modliteb, při nichž se věřící smí modlit pouze ve stavu rituální očisty, pokud možno společně na daném místě, s určitými slovy a tělesnými pohyby.
- Třetím sloupem víry je *zakát* neboli náboženská daň (almužna), která je určena k veřejně prospěšným účelům. Zakát je povinný, jako byl ve středověkém křesťanství desátek. Vybírá se v pevných sazbách podle zámožnosti každého. Cílem almužny je sloužit chudým, potřebným, cestujícím, jako výkupné za zajatce nebo pomoc dlužníkům, popř. na další charitativní účely.
- Jako čtvrtý pilíř bývá označován *sawm* neboli půst od jídla, pití a dalších požitků těla od východu do západu slunce, přičemž po západu slunce mohou muslimové jíst, pít,

⁸KEENE, Michael. *Světová náboženství*. Praha: Knižní klub. 2003. ISBN 80-242-0983-7. s.132.

veselit se. Toto období trvá celý měsíc, který je známý pod pojmem Ramadán. Dodržování ramadánového půstu posiluje vědomí jednoty a soudržnosti všech muslimů.

- Pátým pilířem bývá označována *hadždž*, pouť do Mekky a ke svatyni Ka'bě, která by měla být vykonána alespoň jednou za život. Jde o jeden z vrcholů života zbožného muslima a po jejím vykonání získává muslim titul *hadži*. Každoroční rituál napodobuje Prorokovu pouť do Mekky v roce 630 n. l.⁹

Islám je tedy nejen náboženstvím, ale i životním stylem a morálkou. Lidské chování se hodnotí podle pěti přesně vymezených kategorií na to, co je přípustné, doporučené, závazné, odpudivé a zakázané. Hlavní důraz je proto kladen na to, aby byl muslim v souladu s vírou vychováván v trojím směru a to fyzicky, morálně a společensky. Vědomí věřících se tak prohlubuje a do jejich myšlení, cítění a chování se fixují závazky, jakými jsou například: nasytit toho kdo hladoví, pečovat o nemocné, pomáhat lidem bez přístřeší a chránit chudáky. Morálka je tedy tím, co uchovává soudržnost uvnitř muslimské komunity a etiketa zavazuje k jednotnému chování a to jak v rodině, tak i vůči sousedům a ostatním.

Islám se od samého počátku své existence dostával a dostává i nyní do konfrontace s pokusy jej ideologizovat. V minulosti se musel vyrovnat s ideologií arabství a s arabským nacionalismem. Nyní před ním vyvstává nový úkol a to vymezit se vůči ideologii islamismu a chránit věrouku před jejím zneužitím pro budoucí generace.

1.1.2. Sunnité a Šiité

V rámci pochopení nejen islámu ale i ISIS, je nutné vysvětlit rozštěpení islámu na dva hlavní ideologické proudy. Velká většina všech žijících muslimů, zhruba 85% patří k tzv. sunnitskému směru a označují se jako *sunnité*. Druhá skupina, zhruba 15%, se hlásí k tzv. šiitskému směru a nazývají se *šiité*. A pomyslné jedno procento jsou cháridžové, kteří se oddělili jako militantní sekta, zdůrazňující, že chalífou může být nejzbožnější muslim bez ohledu na původ.

Kořeny těchto svárů nalezneme v období po smrti Proroka roku 632 n. l., kdy se rozhodovalo o jeho nástupci. I přes snahu vyřešit spor jak silou tak jednáním, došlo nakonec mezi těmito větvemi islámu k rozkolu, který přetrvává do dnešních dnů.

---

⁹LUNDE, Paul. *Islám: Víra, kultura, dějiny*. Praha: Knižní klub, 2004. ISBN 80-242-1093-2. s. 39-40.

Obě skupiny vyznávají stejného Boha, recitují stejné modlitby a vykonávají stejné obřady. V čem se však odlišují je jejich pohled na světskou a duchovní moc, který zároveň vychází z rozdílného přístupu ke koránu. Šíité vnímají víru citově a islám je pro ně dle Miquela „náboženstvím vášně a mystéria“.¹⁰ Sunnitě oproti nim v koránu hledají především skrytý smysl (*bátin*). Neznají institut zasvěcování a nemají duchovenstvo v pravém slova smyslu, a proto si musejí si osvojit soubor věroučných ponaučení, což představuje znalost jak dostat rituálním povinností. V souvislosti s tímto přístupem se proto v období mezi 7. a 9. stoletím n. l. vytvořily čtyři velké právní směry (školy), které stanovily jak vyznávat víru. Platí do dnešní doby a každá z nich je víceméně orientována teritoriálně.

První z nich je Hanafija (*hanafijská škola, hanafiovci*), zastávající nejotevřenější a nejméně zavazující směr a šířící se především mezi nearabofonními muslimy (Turkové, Afghánci, Pákistánci, Indové, Číňané). Druhou je Málíkija (*málíkovská škola, málíkovci*), která klade důraz na souhlasné mínění učenců (*ulamá*) a připouští zvyky a místní praktiky svázané s pověrami. Rozšířena je zejména v Africe (Horní Egypt, Maghrib, subsaharská Afika). Třetí školou je Šáfi'ija (*šáfiovská škola, šáfiovci*), kladoucí důraz na Muhammadovu tradici jako na zdroj práva. Rozšířena je ve více oblastech (Dolní Egypt, v části Hidžázu na Arabském poloostrově, ve východní Africe, v části Indie, v jihovýchodní Asii a na Filipínách). Poslední z těchto škol je Hanbalija (*hanbalovská škola, hanbalovci*), ta však neodkazuje na žádnou právní autoritu. Jde o směr mravní přísnosti a vypjaté zbožnosti. Je charakteristická zájmem na jednotě islámu a uchováním morálních hodnot před právními postupy. Praktikuje se především v Saudské Arábii ve formě wahábismu (reformovaný hanbalismus). Sunna je tedy charakteristická značně velkým prostorem pro právní vědu (*fikh*), její zdroje islámského zákona (*korán, sunna*) jsou nedotknutelné, přísně respektuje zdroje zákona, opatrnost při zacházení se zdroji zákona a lpění na rituálu.¹¹

Oproti tomu šíité se rozdělili do řady sekt, z nichž nejvýznamnější jsou Imámité a Ismáílovci. Imámité (dvanáctníci) věří, že linie imámů se zastavila u dvanáctého z nich (Muhammad al-Mahdí), který záhadně zmizel a má se na konci času lidstva navrátit, aby ustavil vládu Boha nad lidmi a pozemským světem. Ismáílovci (sedmíci) jsou s imámity zajedno až do šestého imáma (Dža-far), ale místo sedmého v pořadí, dle imámitů (Músa), přisuzují jinému imámovi (Ismáíl), odtud jejich název.

¹⁰André Miquel (*1929 – francouzský specialista na arabskou literaturu a arabský jazyk)

¹¹MÜLLER, Zdeněk. *Islám: historie a současnost*, Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2. s. 30.

Na rozdíl od sunnitů uznávajících autoritu čtyř chalífů (Abú Bakra, Umara b. al-Chattába, Uthmána b. Affána a Alí b. Abí Táliba), kteří následovali po Muhammadovi a které muslimští historikové souborně a s úctou označují za pravověrné chalífy, doslova „jdoucí správnou cestou“¹², šíité odmítli pravost prvních tří chalífátů a chalífát nahradili institucí imámátu. Nejde však o samotnou osobu imáma jako duchovního, ale o označení potomků Prorokova bratrance Alího a Prorokovy dcery Fátimy a reprezentující tyto vůdce jako „neomylné a vynikající“.¹³ Jako výrazná menšina byli a jsou šíité často slovně a fyzicky napadáni a pronásledováni sunnity. I proto šia připouštěla a připouští, aby věřící předstíral mentální omezenost a tak zastíral svoji skutečnou víru, octne – li se v ohrožení.

Kromě sunnitů a šíitů je důležité zmínit i další skupinu, kterou v období historického rozkolu vytvořili zbylí muslimové, důrazně odmítající islám sunnitů stejně jako šíitů. Tito muslimové vytvořili samostatnou sektu označovanou jako *cháridžovci*, tj. ti „kteří odešli“ (*al – cháridža*). Byli známí pod názvy jako „islámští puritáni“, nebo muslimové „tvrdé linie“.¹⁴ Charakterizovaly je čtyři základní vlastnosti: neústupnost, morální přísnost, odvaha a fanatismus. Zastávali důsledně rovnostářské stanovisko ospravedlňované odkazem na rovnost všech muslimů před Bohem. Bylo u nich běžné že byli odhodláni zabít kohokoliv, kdo s nimi nesouhlasil. Tvrdili, že chalífa musí být nejspravedlivější, nejctnostnější a nejzbožnější muslim, i kdyby jím měl být černý otrok. Do dnešních dnů však z této sekty přežila jen umírněná větev *Ibádovci*.

1.2. Islamismus

Vedle zpracovávání životopisů Proroka však započaly ihned po jeho smrti roku 632 n. l. nové boje ve jménu ortodoxie a návratu ke zdrojům. Tyto boje měli jak povahu duchovní a náboženskou, tak i společenskou, světskou a nezřídka se za nimi skrývalo nepřátelství rodů, klanů či kmenů. A právě tehdy se zrodil islamismus, neboť v každém z těchto konfliktů, které víceméně navazují jeden na druhý, působily vždy dvě jeho tendence: *rigorismus* (přísná mravní zásadovost) – těch, kteří kladou důraz na jednotu muslimské pospolitosti (*ummy*) a požadují návrat muslimů ke svým náboženským kořenům a *regionalismus* (lokálně patriotická tendence) – těch, kteří dávají přednost

---

¹²KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Šesté, opravené vydání. Praha: Vyšehrad, 2015. ISBN 978-80-7429-598-0. s. 26.

¹³MÜLLER, Zdeněk. *Islám: historie a současnost*, Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2. s. 33.

¹⁴André Miquel (*1929 – francouzský specialista na arabskou literaturu a arabský jazyk)

místním tradicím, etnickým zvláštnostem a hodnotám, které se vážou více k původnímu prostředí.

Samotný pojem islamismu však poprvé použili teprve v 70. letech 20. století francouzští politologové Oliver Roy a Gilles Kepel, kteří se zabývali nárůstem náboženských politických hnutí v muslimském světě. Tento pojem si brzy osvojila i akademická obec a média, která z něj udělala čistě negativní pojem s extremistickým rázem. Z velké části je dále směšování islámu a islamismu dílem činnosti médií a propagandy. Přitom poselství, které islám jako náboženství dle své věrouky přináší, je především univerzální a multirasové: „*Korán je největším darem Boha lidstvu a jeho moudrost má zcela jedinečnou povahu. Krátce řečeno, účel této Knihy je strážít předchozí zjevení a obnovit věčnou pravdu Boží, vést lidstvo po přímé stezce a urychlit duši člověka, probudit lidské svědomí a osvítit lidskou mysl.*“¹⁵ Napříč odbornou literaturou se od té doby mezi autory objevuje nespočet názorů na islamismus a ten je tak přirozeně přirovnán k ostatním ideologiím, což se jeví jako logické, neboť islamismus samotný dle Beránka může mít mnoho podob: „*Od mírumilovného po násilný, od demokratického po autoritářský, od umírněného po radikální, od tradicionalistického po modernistický. To samé lze však tvrdit i o sekulárních ideologiích, vůči nimž islamismus nemusí vždy stát v opozici.*“¹⁶ Mareš dále chápe islamismus jako: „*nedemokratické využití islámu k politickým účelům a nastolení islámského řádu v souladu s právem šaría.*“¹⁷ Vůči tomu se vymezuje Beránek, který tvrdí, že pojem islamismus nemusí mít vždy negativní konotaci. „*Měl by být neutrální, a ne apriori negativní. Pojmy islamismus a islamista byly ovšem monopolizovány a dostaly značně extremistický nádech, který je zpravidla asociován násilím.*“¹⁸ Kropáček tyto postoje staví do roviny, kdy islamismus člení v rámci třístupňového schématu, ve kterém rozlišuje mezi *fundamentalismem* a *extremismem*. Dle něho se islámský fundamentalismus „*zakládá na přesvědčení o majetnictví pravdy, je spojen s*

---

¹⁵HRBEK, Ivan. Vznešený Korán. AMS, 2007. ISBN 80-9024-190-9. s. 5

¹⁶BERÁNEK, Ondřej. Islamismus a arabská povstání – transformace či kontinuita. *Nový orient*. [online]. 2014 [cit. 20.2.2020]. Dostupné z [www:](http://www.academia.edu/8115270/Islamismus_a_arabská_povstání_-_transformace_či_kontinuita)

https://www.academia.edu/8115270/Islamismus_a_arabská_povstání_-_transformace_či_kontinuita

¹⁷MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*. [online]. 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128 [cit. 20.2.2020]. ISSN 1210-3292. Dostupné z [www:](http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/bezpecnostni-prostredi/islamismus-jako-bezpecnostni-hrozba-pro-ceskou-republiku)

<https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/bezpecnostni-prostredi/islamismus-jako-bezpecnostni-hrozba-pro-ceskou-republiku>

¹⁸BERÁNEK, Ondřej. Islamismus a arabská povstání – transformace či kontinuita. *Nový orient*. [online]. 2014 [cit. 20.2.2020]. Dostupné z [www:](http://www.academia.edu/8115270/Islamismus_a_arabská_povstání_-_transformace_či_kontinuita)

https://www.academia.edu/8115270/Islamismus_a_arabská_povstání_-_transformace_či_kontinuita

*neústupností a nesnášenlivostí a z Koránu si účelově vybírá některá témata a symboly.*¹⁹

Hlasitým kritikem islamismu v globálním pojetí je Západ a to zejména pro jeho vliv a tvrdý postup proti jinak smýšlejícím jednotlivcům a skupinám. Ve světle těchto faktů islamismus balancuje na hraně mezi religiozitou a radikálními projevy a má tendence ke zpolitizování, jak uvádí Kropáček: „*Z jeho ideologického pole se formuje užší proud politického islámu – islamismus. Jeho cílem je ustanovení totalitního islámského řádu, spojeného s právem šaría. Islamismus je extremistické hnutí, které se v krajních polohách pojí s terorismem.*“²⁰

1.2.1. Džihád

Cílem islamistů je ve střednědobém horizontu vytvořit stát, právní systém a společnost podle svých představ. Aby bylo možné toto pochopit, je třeba si přiblížit samotné chápání světa muslimy, kde svět je systémem jeho rozdělení na dvě oblasti. První je *dár al-islám* (dům, území islámu), určený a vymezený pospolitostí muslimů – *ummou*, který je též *dár as-salám* (území míru). Druhou oblastí v rámci tohoto rozdělení je *dár al-kufr* (území bezbožnosti), též *dár al-harb* (území války). Dle věrouky by se mělo území islámu (*dár al-islám*) zvětšovat a pohlcovat stále více území bezbožnosti (*dár al-kufr*). Šaría by měla vítězit silou zbraní nebo dobrovolnými přestupy na islám jako výsledek činnosti muslimských propagátorů.²¹

Proto je nejvýraznějším a nejnámějším termínem spojeným s islamismem *džihád*. Samotný džihád je ve svém čistém pojetí dle věrouky v podstatě vším, co posiluje individuální i kolektivní zbožnost a stává se závazkem v duši každého muslima plnění povinnosti, které vyplývají z islámu a tím směřujícího ke vznešenému cíli. Závazkem je myšleno jisté úsilí o ochranu, obranu, rozvoj a šíření islámu a proto je džihád jako nástroj víry, rozdělován na: *džihád srdcem* – týká se neustálého prohlubování osobní zbožnosti, přemáhání hříchu a pokušení, kterému Bůh muslima průběžně vystavuje; *džihád rukou* – týká se podpory a šíření pravdy misijní činností a poukazováním na špatnosti a na *džihád jazykem* – zahrnuje především obecně záslužnou a charitativní činnost.

¹⁹KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996. ISBN 80-7021-168-7. s. 31-32.

²⁰KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996. ISBN 80-7021-168-7. s. 31-32.

²¹MÜLLER, Zdeněk. *Islám: historie a současnost*, Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2. s. 71-72.

Džihád prezentovaný islamisty je vykládán jako svatá válka proti nevěřícím. Díky tomu jej západní myšlení nepřesně vnímá jako zastřešující termín pro džihád jako celek. Islámisté si však záměrně ze všech čtyř známých druhů džihádu vybrali jeho poslední variantu a to *džihád* mečem. Ten používají k prosazování své verze islámu prostřednictvím různých podob násilí a k ospravedlnění náboženských válek a terorismu proti nepřátelům islámu.²² Odvolávají se přitom na jednu ze čtyř islámských právních škol, Hanbalovskou, jež považuje džihád za šestý pilíř islámu. Tento druh džihádu však není míněn jako koncepce války proti jinověrcům nebo nevěřícím, neboť je dle Koránu přípustný pouze a výhradně jako obranná akce a to teprve tehdy, když je přímo napadena muslimská komunita. Jeho cílem tedy není rozšíření mocenského vlivu, podrobení obyvatelstva, nebo rozšíření sféry vlivu.

Tento propastný a naprostý rozdíl mezi náboženstvím a praktickým konáním islamistů poté dokreslují prorocká rčení a soudní příkazy prvních islámských chalífů, zakazují cílení džihádu na civilisty, konkrétně na ženy a děti. Toto islamisté naprosto neuznávají a dostávají se tak do primárního rozporu se samými základy své víry.

1.2.2. Stírání rozdílů mezi islámem a islamismem

Pro islám jako náboženství vyvstaly ze všech zásadních událostí minulých století dva stěžejní mezníky. Prvním byl vznik organizace známé pod názvem Muslimské bratrstvo, kterou roku 1928 založil šajch Hasan al-Banná v Egyptě, která existuje dosud a má velké mocenské ambice. *Jejím cílem je sjednotit muslimské arabské sunnitské národy a vytvořit další chalífát, jehož základem bude islámské právo. Ve své historii se neštítala sahat k teroristickým činům a stála u vzniku mnoha radikálních fundamentalistických a teroristických skupin, jako je palestinský Hamás nebo Islámský džihád.*²³ Druhým mezníkem byla revoluce v Íránu v roce 1979, která ovlivnila chování muslimů po celém světě. Právě tato revoluce a účast muslimských duchovních na politickém převratu spolu s osobností ajatolláha Chomejního byly okamžitě přejaty jako vzory chování a modely jednání. Spolu s tím se také objevila potřeba řešit politické a sociální problémy na základě islámského učení. V důsledku těchto událostí se začal prohlubovat a rozšiřovat proces politizace islámu a došlo k radikalizaci názorů, projevů a představ muslimů a to zejména v rovině ideologické, politické, ekonomické, sociální a

²²MENDEL, Miloš. *Džihád: islámské koncepce šíření víry*. Brno: Atlantis, 1997. ISBN 80-7108-151-5. s. 26-27.

²³<https://www.novinky.cz/specialy/tema/clanek/muslimske-bratrstvo-246949> – článek ze dne 23.2.2011.

kulturní, historické, náboženské a duchovní.²⁴ To vše však bohužel vedlo k vytvoření mylné a falešné domněnky, že radikalizace islámu není jen záležitostí nové interpretace islámu na základě íránské zkušenosti.

Bylo by však chybou vnímat veškerý islám jako novodobý pojem islamismu. Islám je většinou chápán jako náboženství, které je ve své podstatě neškodné. Jeho tradicionalismus totiž představuje formu, podle níž bylo na muslimy pohlíženo jako na pasivní fatalisty. Jeho vyznavači, známí také jako konzervativci, se nikdy nezaobírali politickým programem. Pěstují a snaží se udržet morálku a mravy. Zajímají se tedy především o náboženskou praxi, rituální otázky a etiku.²⁵

Právě tyto oblasti a z nich vyplývající činy a naprosto odlišný přístup ke Koránu a k víře jako takové, osvětlují viditelný rozdíl mezi islámem a islamismem.

1.3. Salafisté

1.3.1. Vznik salafismu

Salafismus je široký myšlenkový proud v rámci sunnitského islámu. Kořeny tohoto proudu sahají do počátku 20. století do Egypta, kdy roku 1928 založil Hasan al-Banná výše uvedené Muslimské bratrstvo. Bratrstvo usilovalo o vytvoření islámského státu, který by se stal alternativou kapitalistického a socialistického vývoje.

Samotný název (*arab. salafija*) vychází z arabského pojmu *al-salaf al-salih*, jímž se rozumí „ctihodní předci víry“. Těmi se myslí první generace muslimů, kteří přijali a praktikovali islám ve své původní čistotě od proroka Muhammada. Salafisté totiž předpokládají, že islám byl interpretován ve své „jediné pravdivé“ formě pouze za života Mohameda a jeho bezprostředních následovníků. Salafistická doktrína tak představuje nejen komplexní (celistvý) náboženský koncept víry, ale i sociálně-politický koncept života, který určuje jednání ve všech oblastech společenského života. To znamená, že proměňuje každodenní život, tj. styl oblékání a stravování, který stoupence salafismu odlišuje i od samotných muslimů, kteří ho nepraktikují. Interpretuje náboženská pravidla a normy islámu jako konkrétní politické pokyny k akci a je proto chápana jako netolerantní výklad islámu a nenávistná ideologie, která dovádí

²⁴MÜLLER, Zdeněk. *Islám: historie a současnost*, Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2. s. 143.

²⁵MÜLLER, Zdeněk. *Islám: historie a současnost*, Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2. s. 144.

zradikalizované jedince k násilí. Tak tedy salafismus ztělesňuje i politický aktivismus, neboť jeho aktivní podoba je džihádismus.²⁶

Jádrem salafistické ideologie je víra v přísný monoteismus (*tawhíd*). Alláh je jediným legitimním zákonodárcem salafistů, jehož vůle je po celou dobu zaznamenávána v Koránu a sunně a pouze Korán a sunna určují pravidla, které mají řídit veškeré aspekty lidské víry a chování. Salafisté věří, že jsou jediní, kteří uznávají „pravou vůli“ Alláha a právě pod vlivem tohoto sebepojetí kategoricky odmítají jakékoliv normy a činy založené na lidské racionalitě a logice, které nelze z Koránu a sunny odvodit. Proto je salafismus považován za nejdynamičtější a nejrychleji rostoucí islamistické hnutí, zejména v některých zemích EU, např. v Německu, neboť jeho následovníci tvrdí, že sladili svou náboženskou praxi a životní styl výhradně a doslova s požadavky Koránu a Sunny (*ur-islam*). Výsledky Institutu islámských studií Vídeňské univerzity proto upozorňují, že salafismus sehrává klíčovou roli v rámci islámské radikalizace a v utváření nové identity islamistů, neboť se stal zlomem v životě všech dotazovaných respondentů a dovedl je k islamismu a džihádismu. Stále častěji se tak objevuje i v širším spektru politického islámu, ve kterém je ústředním pojmem globální islámský stát v podobě chalífátu.²⁷ Děje se tak i proto, že tito extrémisté upřednostňují při získávání a udržení politické moci využití síly a násilí místo přesvědčování, jednotu nad rozmanitostí a kolektivní cíle nad individuální svobodu. I proto je mimo jiné v evropských bezpečnostních studiích salafismus většinou prezentován jako agresivní a nenávistná ideologie.

1.3.2. Rozdělení salafistů

Odborníci však salafismus představují jako vnitřně diferencovaný fenomén, který je chybné sekuritizovat jako celek. V tomto ohledu rozlišuje americký odborník na salafismus Wiktorowicz mezi třemi kategoriemi salafismu, kterými jsou: „*puristé, političtí salafisté a džihádisté*“.²⁸

---

²⁶ASLAN, Ednan; AKKILLIC, Ersan. *Islmistische Radikalisierung. Biografische Verläufe im Kontext der religiösen Sozialisation und des radikalen Milieus*. Wien, 2017.

²⁷ASLAN, Ednan; AKKILLIC, Ersan. *Islmistische Radikalisierung. Biografische Verläufe im Kontext der religiösen Sozialisation und des radikalen Milieus*. Wien, 2017.

²⁸WIKTOROWICZ, Quintan. *Anatomy of the Salafi Movement. Studies in Conflict. Taylor&Francis Online*. [online]. 2006 [cit. 25.2.2020]. Dostupné z [www: http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100500497004](http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100500497004).

- **Purističtí salafisté** – Strategie puristů se projevuje v proměně společnosti prostřednictvím osobní zbožnosti a individuálního zbožného jednání bez účasti na politice nebo používání násilí. Je to postupný proces *zdola nahoru*. Islámské společenství samo o sobě vznikne, až když se změní jednotlivci, rodiny a skupiny. K dosažení tohoto dlouhodobého cíle věnují zvláštní pozornost vzdělávání a náboženské výchově.
- **Političtí salafisté** – Na rozdíl od puristů se političtí salafisté aktivně podílejí na politice a chtějí realizovat svou vizi sociálního řádu kompatibilního s islámským právem šaría. Stejně jako puristé se snaží dosáhnout svých cílů bez použití násilí. Političtí salafisté mohou být zařazeni do širokého, různorodého kolektivního hnutí a politické ideologie islamismu. Z pohledu politických salafistů by reforma měla probíhat *sehora dolů*. To znamená, že vytvoření islámského státního systému by zaručilo životní styl v souladu s právem šaría na individuální i sociální úrovni.
- **Salafističtí džihádisté** – Na rozdíl od výše uvedených dvou typů zastává třetí, početně menší skupina tzv. džihádistů použití násilí ve jménu Božím. Odmítají jak misijní práci, tak politické aktivity jako strategii pro obnovení islámského společenství a použití násilí považují za jedinou vhodnou cestu k vytvoření islámského státu. Jejich ideologie je založena především na věčném boji mezi vírou v jednoho boha (*tawhíd*) a hříšnou modloslužbou (*širk*). Proto tito militantně orientovaní učenci považují boj (*džihád mečem*) za šestý pilíř islámu.²⁹

Právě kvůli zneužívání tohoto druhu džihádu političtí salafisté a salafističtí džihádisté představují hrozbu pro všechny, které oni označují za nepřátele - *kuffary*, které definují, tedy jako kohokoli kdo není muslim a stejně tak muslimy, kteří s nimi nesouhlasí. Jediný rozdíl mezi nimi je ten, že političtí salafisté hodlají vytvořit islámskou teokracii legálními i nelegálními prostředky, kdežto salafističtí džihádisté i za použití násilí, přičemž vstupují i do teroristických organizací.³⁰

1.3.3. Džihádistický terorismus

²⁹EL-WERENY, Mahmud. Demokratie Dialog: Salafiyya, Salafismus und Islamismus. *FODEX*. [online]. 2017 [cit. 20.2.2020]. Dostupné z www:

<https://www.fodex-online.de/demokratie-dialog-artikel/salafiyya-salafismus-islamismus/>

³⁰WIKTOROWICZ, Q. *Anatomy of the Salafi Movement. Studies in Conflict, 2006* [online], [cit. 2016-10-25]. DOI: 10.1080/10576100500497004. ISSN 1057-610x. Dostupné z www:

<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100500497004>. s. 208.

Terorismus se v různých formách projevoval v historii lidstva i dříve. Jako první etapu vývoje uvádí J. Šedivý prehistorickou fází, do které řadí např. již vraždy tyranů v antickém Řecku a Římě, akce židovských zélótů v Palestině na počátku našeho letopočtu, či islámských hašašínů v období křižáckých výprav.³¹

Světového rozměru však nabyl až na konci 60. let 20. století, kdy se kromě tradičních teroristických metod objevuje i termín *mezinárodní terorismus*, jímž se začaly označovat útoky teroristických skupin v zahraničí. Přirozeným vývojem došlo postupem času v této oblasti k posunu, který dostal název *globální terorismus*, jehož nástup se všeobecně datuje od 11. září 2001. Teroristické *sítě již mají globální rozměr a jsou rozprostřeny po celém světě*. Nadále však platí, že v rámci globálního terorismu nadále pokračují aktivity jak mezinárodního, tak i národního terorismu s tím, že se v některých případech také podporují a propojují.³² Tyto sítě tak mají decentralizovaný charakter a není možné zjistit a zničit jejich centrum.

Islámský terorismus, podobně jako předchozí formy terorismu, vytváří buňky a odnože v dalších zemích a podniká nebo motivuje útoky v islámských, ale i v zahraničních neislámských zemích. Jeho snahou je rozvrácení stávajícího režimu a jeho nahrazení režimem striktně islámským, očištěným od veškerých světských vlivů. Ukazuje se, že tuto radikalizaci ovlivnila vládní restriktivní opatření nejenom vůči islamistům, ale i vůči symbolům islámské víry. To u islamistů prohlubovalo černobílé vnímání světa a přispělo k rozhodnutí nastolit globální chalífát skrze džihád.

V současné době tedy svět čelí nadnárodnímu džihádistickému terorismu, který funguje na bázi nadnárodních sítí a vazeb. Globální džihádistická strategie spočívá ve snaze vyvinout nový druh nábožensko-politického nacionalismu v podobě Ummy-globálního islámského národa. V tomto ohledu se potom sami muslimové vidí jako cíl globálního útoku, přičemž celý svět se pak stává dějištěm jejich odvety. Kromě snahy o prosazování svých cílů, globální džihád ve svém pokrouceném pojetí vytváří navíc silný pocit solidarity, a proto na jakýkoli problém či konflikt muslimské komunity kdekoli ve světě je nahlíženo jako na hrozbu pro celý muslimský svět.

Toto stanovisko se však uplatňuje jen na některé vlády, přičemž jiné zůstávají stranou tohoto hněvu. To poukazuje na směr zájmu islamistů a to nejen z geopolitického hlediska. Genocida páchaná vládou Čínské lidové republiky na Ujgurech toto velmi zřetelně nastiňuje. Ujgurové, jako muslimská menšina hovořící jazykem podobným

³¹ŠEDIVÝ, J. Nové paradigma terorismu. Mezinárodní politika. Praha, 2003, roč. 4, č. 1, s. 4-7. ISSN 0543-7962.

³²Eichler, Jan. Mezinárodní bezpečnost v době globalizace. Praha: Portál, 2009, s.165. ISBN 978-80-7367-540-0.

turečtině, jsou na území Číny v rámci tzv. resocializace dlouhodobě vystavováni násilí, mučení, znásilňování a sterilizaci³³ a jsou zavíráni do internačních táborů, které Peking prezentuje jako nástroj boje proti extremismu a terorismu.³⁴

Jedinou reakcí ze strany muslimských zemí byla otevřená kritika Číny ze strany Turecka začátkem roku 2019, která je však pouze logická z hlediska spřízněnosti.³⁵ Oproti sporům, které vedou muslimské státy a islamistické organizace se státy Evropy, působí aktivita této muslimské země v této formě jako naprosté fiasko.

Ukazuje zároveň, že na Čínu nelze ze strany islamistických extrémistů působit jinak, neboť Čína vede naprosto jinou politiku a hlavně není možné ji z hlediska minulosti vydírat jako státy Evropy. Ukazuje se tedy, že džihád je možné a vhodné vést pouze tam, kde k tomu jsou vhodné podmínky zaručující jakoukoliv formu vítězství.

1.3.4. Reakce muslimských států

Muslimské státy, které zbohatly vývozem ropy, se proto v reakci na nárůst muslimských komunit ve světě a na rozmach salafismu snaží pumpovat velké finanční prostředky do muslimských aktivit po celém světě. Není proto pro ně zvláštností přispívat na budování okázalých mešit, rozšiřovat islámské univerzity a nabízet stipendia muslimům z celého světa. Taktéž mezi muslimské přistěhovalce do Evropy vysílají imámy, aby zde organizovali náboženský život. Záměr těchto sponzorských aktivit je evidentní: *zabrzdit postup islamismu zdola* – protože je nebezpečný svým radikalismem pro budoucnost ropných monarchií a *podpořit islamizaci shora* – která chce být striktně legalistická.

Druhá uvedená činnost však postrádá svůj smysl tím, že do mešit mohou docházet jak spořádaní muslimové, tak radikálové. Stejně tak kování imámové, kteří nerozumí zemím, do kterých byli vysláni, spíše věřící odtrhují od nového prostředí a vytvářejí v nich pocit odcizení a frustrace. To vše může být důsledek této politiky, stejně jako záměr. Přitom je celosvětově známo, jak dokládají odborníci, že právě pocit odtrženosti, ztráta původní identity a nekritická reflexe vlastních podmínek a okolního světa ztěžují muslimům jejich integraci a usnadňují jejich verbování do teroristických organizací.

---

³³<https://euractiv.cz/section/evropska-unie-a-svet/news/eu-oprasila-sankce-proti-cine-potrestala-porusovani-prav-ujguru/> - článek ze dne 22.3.2021.

³⁴https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/turecko-ujgurove-cina-extradicni-zakon-lidska-prava-deportace-sin-tiang_2012300641_eku – článek ze dne 30.12.2020.

³⁵https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/turecko-cina-ujgurove-internacni-tabor-smrt-hudebnik_1902100629_kro – článek ze dne 10.2.2019.

Paralelně s tímto děním stále dorůstají nové generace muslimských dětí, které však přišly na svět v novém prostředí. Zpravidla to vede k tomu, že se děti rychle adaptují na prostředí, zatímco jejich rodiče „zamrzají“ v realitě minulosti. I přes to, že se tyto děti dobře učí a je možné některé z nich vidět na pozicích učitelů, advokátů, lékařů atd, rozšiřují také řady nezaměstnaných. Když k tomu připočteme degradovaná městská předměstí, přesněji řečeno ghetta, drogy, vandalismus a krádeže, dostáváme neutěšený obrázek prostředí, které nejen na ostatní obyvatele těchto předměstí, ale i na ně, stejně jako na jejich rodiče působí.

Dochází tedy k projevům reislamizace a islám se stává společenským a kulturním vodítkem a útočištěm a sekundárně se stává pomyslnou rozbuškou v myslích jedinců, kteří se nechají zlákat do boje za svatou věc a to i proto, že islámský systém zásadně odmítá základní principy demokracie, jako jsou například lidská práva, individualita jedince a svrchovanost lidu.³⁶

V souvislosti s reislamizací se zdá podle jejího vzniku, že není rozhodující, zda je budoucí členské prostředí šíitské nebo sunnitské. Islamisté (*islámijún*), v tomto směru vzácně jednotní i skrze dvě větve (rodiny) islámu, se tak vědomě chtěli a chtějí odlišit od většiny muslimů (*muslimún*) a dát najevo, že vstupují na politickou scénu s cílem získat politickou moc, třeba i násilím³⁷, aby prostřednictvím něho vyřešili sociální a politické problémy a obnovili celistvost a integritu náboženských dogmat. Proto také, pro ně přirozeně, sahají k terorismu, který se nám jeví jako nezákonný násilný aktivismus, zacílený na civilisty nebo civilní objekty s cílem vštípit strach a vynutit si politickou nebo sociální změnu. Ostatně podobně jej definuje i Ganor a to jako „úmyslné užití nebo hrozbu užití násilí proti civilistům nebo civilním cílům za účelem dosáhnout politických záměrů.“³⁸ Díky násilnostem, které islamisté páchají, se logickou návaznou reakcí veřejnosti stává nedůvěra až krajní nevraživost vůči muslimům obecně. Další významný faktor, který vyloženě veřejnost pobuřuje a mnohdy radikalizuje je ten, že na rozdíl od základních demokratických zákonů, které se zaměřují na nezcizitelnou důstojnost každého člověka, islamistické doslovné dodržování práva šaría, které islamisté požadují, vede k diskriminaci žen, homosexuálů a jiných skupin věřících, jakož i k potlačování svobody projevu a k porušování dalších základních lidských práv

---

³⁶PFAHL-TRAUGHBER, Armin. *Islamismus-Was ist das überhaupt?* Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 2011 [cit. 20.2.2020]. Dostupné z [www: \[www\]\(http://www.bpb.de/politik/extremismus/islamismus/36339/islamismus-was-ist-das-ueberhaupt\)](http://www.bpb.de/politik/extremismus/islamismus/36339/islamismus-was-ist-das-ueberhaupt)

³⁷MÜLLER, Zdeněk. *Islám: historie a současnost*, Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2. s. 144.

³⁸GANOR, Boaz: *Defining Terrorism: Is One Man's Terrorist Another Man's Freedom Fighter?*, ICT, IDC Herzliya, Izrael. Dostupné z [www: <http://www.instituteforcounterterrorism.org/>](http://www.instituteforcounterterrorism.org/).

a svobod. Odtud tedy pramení i obrácená nenávisť řady obyvatel vůči muslimům a muslimské víře.

2. Islámský stát (ISIS)

Nejznámější a nejaktivnější skupinou sunnitských extremistů současnosti je salafisticko-džihádistická militantní organizace Islámský stát, dále jen ISIS. Počátky vzniku tohoto uskupení je možné spatřovat ve vzniku skupiny Jamaat al-Tawhid wa-l-Jihad (جماعة التوحيد والجهاد, Skupina pro boží jedinnost a džihád) v roce 1999. Založil ji Abu Musab al-Zarqawi (obr.1) a v roce 2004 začal spolupracovat s bin Ládinem a s Al-Káidou, zejména během americké intervence v Iráku. V té době byla skupina známá jako al-Qaeda in Iraq (zkr. AQI, Al-Káida v Iráku).

Již od momentu svého vzniku se odlišovala od ostatních bojůvek působících v této oblasti tím, že hlásala myšlenku vytvoření islámského státu, kdežto ostatním bojujícím skupinám šlo pouze a jenom o porážení tzv. „Lva z Damašku a jeho armády“, syrského prezidenta Bašára Asada.

Od svého vzniku tak představovala nový globální stupeň podoby islámského terorismu, který se oproti jiným islámským teroristickým organizacím neobrací tolik navenek, ale pokouší se dosáhnout svých cílů v oblastech obývaných muslimy a nekončí jen u rozvracení stávajících režimů, ale jde ještě dále. Od samého začátku pak také do svého středu přijímala bojovníky z jiných států, čímž se stala pro řadu dalších extremistů atraktivní. I z tohoto důvodu v rámci této organizace působila na vysokých pozicích celá řada cizinců, jako například Abú Omar al-Šíšání, polní velitel ISIS, původem z Čečenska.

V roce 2006 byl Al Zarqawi zabit, jeho skupina se spojila s dalšími povstaleckými skupinami a oznámila vznik nového uskupení pod názvem Islámský stát v Iráku (ISI).³⁹ V roce 2010 se stal vůdcem do té doby málo známý Ibrahim Awwád Ibrahim Alí al-Badrí, známý pod přezdívkou Abú Bakr al-Bagdádí (obr. 2).

Následující rok 2011 se stal důležitým nejen pro tuto skupinu, ale i pro celkové dění v oblasti Blízkého východu. V tomto roce začaly USA masivní stahování svých vojsk z Iráku, díky čemuž se v plné síle projevila série událostí známá pod souhrnným označením Arabské jaro. V rámci Arabského jara došlo poté ke svržení režimu

³⁹srov. ZELIN, Aaron Y. The War between ISIs and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movement. The Washington Institute [online]. 2014, (20) [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/ResearchNote_20_Zelin.pdf](http://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/ResearchNote_20_Zelin.pdf)

Muammara Kaddáfího, čehož využily místní militantní skupiny k získání velkého množství kvalitních zbraní ze skladů libyjské armády. Ve stejném čase se také rozhořela syrská občanská válka mezi vládními jednotkami a protiasadovskou koalicí. V této době ISI ovládal část Iráku bezprostředně sousedící se Sýrií. Proto ISI dostal za úkol přepravit se přes irácko-syrské hranice a začít bojovat na území této země pod hlavičkou uskupení Jabhat al-Nusra (oficiální odnož al-Káidy v Sýrii). Ukázalo se, že jde o nejbrutálnější organizaci působící na syrské frontě, v jejíchž řadách stálo velké množství veteránů z války proti USA v Iráku, ale i z dalších oblastí (Čečenska, Libye, Afghánistánu). Jabhat al-Nusra se však nakonec kvůli vnitřním sporům rozpadla, čehož využil vůdce ISI Baghdádí a prohlásil, že ISI a skupina Jabhat al-Nusra jsou jedno a totéž. To rozhněvalo jak vůdce al-Nusry, tak tehdejšího vůdce al-Káidy Zawahiriho, se kterými Baghdádí svůj postup nekonzultoval.⁴⁰ Tak vznikl Islámský stát v Iráku a Levantě, jinými nazývaný Islámský stát v Iráku a Sýrii (dále jen ISIS), kterému za dobu jeho rozmachu přibližně šedesát džihádistických skupin ve třiceti zemích světa přísahalo věrnost nebo podporu. Mnoho z těchto skupin bylo původně přidruženo k Al-Káidě a dalo tak vzniknout odnožím ISIS a to jak v ostatních zemích al –Shamu, kterými jsou Jordánsko, Libanon a palestinská území, tak v severní a západní Africe, Egyptě, Pákistánu, Afghánistánu, Bangladéši, Filipínách/Mindanau a v centrální Asii.

Jabhat al-Nusra a al-Káidy se tak po tomto aktu Baghdádího od ISIS distancovaly a od roku 2014 tak bojuje ISIS a Al-Káida proti sobě a to jak na skutečných bojištích, tak i v médiích, kde se snaží získat příznivce právě pro svůj způsob vedení džihádu.

Rok 2014 se tak pro ISIS stal zlomovým nejen kvůli roztržce s ostatními organizacemi, ale také proto, že dne 29. června 2014 došlo k „historické“ události, když byl jednostranným aktem na území Sýrie a Iráku ovládaném ISIS vyhlášen Islámský stát (chalífát) v čele s Abú Bakrem Baghdádím, který pro tuto příležitost přijal jméno Ibrahim. Organizace Terrorism Research and Analysis Consortium dokladovala, že ISIS se po vyhlášení chalífátu transformoval z původní válečné skupiny ve státní správu, ve které nebylo možné od sebe oddělit politické rozhodování a vojenský potenciál.⁴¹ Kromě Baghdádího, jako vůdčí osobnosti, v chalífátu existovala rovněž kontrolní rada, tzv. Šúra. Jejím úkolem bylo dohlížet na to, že je na území chalífátu dodržována správná verze šaría. Proto není překvapením, že většina rozhodnutí o popravách

⁴⁰[Isis announces Islamic caliphate in area straddling Iraq and Syria | Iraq | The Guardian](#) – článek ze dne 30.6.2014

⁴¹srov. THOMPSON, Nick a Atika SHUBERT. The anatomy of ISIS: How the 'Islamic State' is run, from oil to beheadings. CNN [online]. 14.7.2015 [cit. 2015-08-04+]. Dostupné z [www: http://edition.cnn.com/2014/09/18/world/meast/isis-syria-iraq-hierarchy/index.html?hpt=hp_t1](http://edition.cnn.com/2014/09/18/world/meast/isis-syria-iraq-hierarchy/index.html?hpt=hp_t1)

pocházela právě od zmiňované šúry, neboť měla absolutní rozhodovací pravomoc ve věci šarii a mohla tak de facto zvrátit rozhodnutí jiných představitelů ISIS, včetně Baghdádího. Rok 2014 se stal pro ISIS důležitým i z toho důvodu, že v něm byla spuštěna masivní a blesková útočná akce na severu Iráku. Během několika málo dní dokázal ISIS oblehnout a dobýt druhé největší irácké město Mosul. Zisk města znamenal jednak možnost kontrolovat ropná pole v jeho těsné blízkosti a také vyloupit mosulské banky, díky čemuž přišli džihádisté během několika málo hodin k bohatství, jehož hodnota se odhadovala na více jak 400 miliónů dolarů ve zlatě a bankovkách (hlavně iráckých dinárech a amerických dolarech). Díky tomuto kroku se z ISIS stala nejbohatší teroristická organizace na světě. ISIS využíval různé zdroje, aby se sám financoval, včetně metod samofinancování, zisků z ropy pocházejících z rafinerií a vrtů, kontroly ISIS v severním Iráku a severní Sýrii, rabování a prodeje artefaktů, zdanění lidí v oblastech, které kontroluje a výkupné za únosy.⁴²

Za hlavní baštu organizace se dlouhodobě považovalo severosyrské město Rakka, které však bylo v roce 2017 dobyto a proto se sídlo ISIS přesunulo do iráckého Mosulu. V témže roce však padl i Mosul a z povrchu zemského zmizel i chalífát vyhlášený vůdcem ISIS abú Bakrem Baghdádím ve starobylé mosulské mešitě an-Núrí. Jedné z nejstarších na světě, kterou však sami džihádisté v posledních dnech tvrdé bitvy o Mosul vyhodili do vzduchu.

Dne 23. března 2019 ztratil Islámský stát své poslední významné město, kterým byl Baghúz v Sýrii a sám „chalífa“ abú Bakr Baghdádí zemřel zanedlouho poté, dne 27. října 2019 po útoku speciálních jednotek USA.⁴³ Stalo se tak ve vesnici Bariša, kde zemřel sám spolu se třemi svými dětmi po explozi výbušnin na vestě, kterou měl na sobě.⁴⁴ Novým „chalífou“ byl následně ISIS ustanoven Abu Ibrahim al-Hashemi.⁴⁵

2.1. ISIS a islám

Přestože organizace užívá název „Islámský stát“ a nepřímou tak implikuje spojitost s islámským náboženstvím, většina muslimů se od ISIS distancuje a dokonce je považují za neislámský nebo anti-islámský.

---

⁴²https://ing.org/an-overview-of-isis/#_ftn9 - Ashley Fantz, „[Jak ISIS vydělává \(a bere\) peníze](#)“ CNN, článek ze dne 19. února 2015.

⁴³<https://www.theguardian.com/world/2019/oct/27/abu-bakr-al-baghdadi-isis-leader-killed-us-donald-trump> – článek ze dne 27.10.2019

⁴⁴<https://www.novinky.cz/zahranicni/amerika/clanek/bagdadi-chcipl-jako-pes-potvrdil-smrt-sefa-islamskeho-statu-trump-40301424> – článek ze dne 27.10.2019

⁴⁵<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-50254785> – článek ze dne 31.10.2019

Graeme Wood upozorňuje na fakt, že zejména mezi vzdělanci se objevují snahy popřít náboženskou podstatu ISIS. Podle něho tím ale popírají historické a právní aspekty islámu, neboť tvrdí, že: „*realitou zůstává, že Islámský stát je islámský. Velmi islámský. Ano, přilákal k sobě psychopaty a dobrodruhy, zejména ze silně nespokojených obyvatel Středního Východu a Evropy. Ale náboženství, které šíří jeho nejfanatičtější stoupenci, má původ v koherentních a dokonce poučených interpretacích islámu*“.⁴⁶

Ignorovat tedy možné náboženské souvislosti a označit ISIS jako neislámskou náboženskou a chiliastickou skupinu by bylo chybou, i když Šejk Abdul Aziz al-Sheikh prohlásil, že „*myšlenka extremismu, radikalismu a terorismu do islámu žádným způsobem nezapadá, je hlavním nepřítelem islámu a muslimové jsou jejich prvními oběťmi, jak je možné spatřit u zločinů Islámského státu a al-Káidy*“.⁴⁷ Britský historik Tom Holland totiž upozorňuje na historický rozměr islámu a říká, že: „*pokud ISIS není islámský, jak tvrdí islámští představitelé, je těžké určit, jaký vlastně je. Když bojovníci ISIS ničí sochy pohanských bohů, dělají totéž, co kdysi Prorok; když se vnímají jako úderné jednotky globálního impéria, následují příklad bojovníků původního chalífátu; když popravují zajatce, zavádějí daně pro křesťany a berou si ženy protivníků jako otrokyně, nedělají nic, co by první muslimové neoslavovali*“.⁴⁸ Jejich jednání tak sice není shodné s islámem, nicméně jistá souvislost s ním je zde zřejmá. Důvodem k tomuto stavu je dle Hollanda i fakt, že samotné spektrum praktikujících muslimů se nekontrolovatelně rozšiřuje, stejně jak se to stalo křesťanství během reformace.⁴⁹

V jistém slova smyslu je tedy ISIS islámský. Pouze však v rovině svého napojení se na tradici islámu z dávné minulosti a ve smyslu čerpání své ideologie na základě vlastní interpretace Koránu. Rozhodně však není možné dát mezi ISIS a islám jako náboženství pomyslné rovnítko.

2.2. Ideologie

---

⁴⁶přel. WOOD, Graeme. What ISIS Really Wants. The Atlantic [online]. 2015, (3) [cit. 2015-08-03]. Dostupné z www: <http://www.theatlantic.com/features/archive/2015/02/what-isis-really-wants/384980/>

⁴⁷přel. KIRKPATRICK, David D. ISIS' Harsh Brand of Islam Is Rooted in Austere Saudi Creed. The New York Times [online]. 24.9.2014 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z www: http://www.nytimes.com/2014/09/25/world/middleeast/isis-abu-bakr-baghdadi-caliphwahhabi.html?_r=0

⁴⁸srov. HOLLAND, Tom. Tom Holland: We must not deny the religious roots of Islamic State. New Statesman [online]. 17.3.2015 [cit. 2015-08-05]. Dostupné z www: <http://www.newstatesman.com/politics/2015/03/tom-holland-we-must-not-deny-religious-rootsislamic-state>

⁴⁹Srovnání tamtéž.

Ideologický rámec organizace lze jednoduše definovat ve dvou variantách – dobré a špatné, nebo také my a oni. Extrémní interpretace islámu, která je anti-západní, podporuje sektářské násilí a označuje všechny, jež nesouhlasí s jeho interpretací jako bezvěrce a odpadlíky od víry.⁵⁰ Do této kolony spadají zejména šíité: ISIS je znám svým nekompromisním anti-šíitským sektářským fanatismem – považují šíitské muslimy a další protivníky za heretiky, kteří si zaslouží smrt.⁵¹ Za své poslání tak považují nucení ke konverzi k té „pravé“ verzi islámu a vyvražďování náboženských menšin. Nepřáteli jsou nazýváni všichni nevěřící, kteří nežijí a ani nebudou žít v chalífátu, kromě šíitů tedy i křesťané, Kurdové a příslušníci dalších náboženských minorit žijících na území Blízkého východu.

Jednou z nejvíce pronásledovanějších skupin na území ISIS jsou jezídové, vyznavači zvláštního náboženství s prvky islámu, křesťanství, ale i starověkých tradic. Jezídové jsou sunnitskými muslimy považováni za vzývatele ďábla a ISIS evidentně usiluje o jejich úplně vyhlazení.⁵² ISIS se tedy vůči příslušníkům náboženských a etnických menšin dopouští válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a genocidy. Zcela běžné jsou tak případy zabíjení, mučení, znásilňování, sexuálního otroctví a používání dětských vojáků⁵³, stejně jako masové vraždy zajatých vojáků a vraždy novinářů a humanitárních pracovníků.⁵⁴ Záznamy z těchto poprav jsou pak často umístovány do médií a stávají se tak součástí propagandy, která slouží rovněž k zastrašování protivníků. To má za následek vytváření dalších, tentokrát sekundárních obětí islamismu, jimiž jsou právě děti. V rámci této islamistické „výchovy“ tak nejde o výchovu k lidství dle islámu, ale o modelování vhodných živých nástrojů k prosazení mocenských cílů. Ramí Abdar Rahmán z organizace ochránců lidských práv shrnul přiznání mnoha bývalých dětských vojáků takto: *„Podle svědectví mnoha bývalých dětských vojáků IS se chlapci běžně učili střilet z AK-47 i pistolí. Některé z nich dokonce starší islamisté nutili i k vraždám rukojmích. Na obrazovkách sledovali instruktážní videa k použití sebevražedných vest či správnému stínání hlavy, zbytek dne padl na*

---

⁵⁰srov. Islamic State. Australian National Security [online]. [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z www: <http://www.nationalsecurity.gov.au/Listedterroristorganisations/Pages/IslamicState.aspx>

⁵¹srov. TRAN, Mark a Matthew WEAVER. Isis announces Islamic caliphate in area straddling Iraq and Syria. The Guardian [online]. 30.6.2014 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z www: <http://www.theguardian.com/world/2014/jun/30/isis-announces-islamic-caliphate-iraq-syria>

⁵²srov. ŽILKOVÁ, Věra. Islamisté vyhání „vyznavače ďábla“, jezídové čekají modrooké zachránce. IDnes.cz [online]. 9.8.2014 [cit. 2015-08-06]. Dostupné z www: http://zpravy.idnes.cz/jezidove-uctivaci-dablairak-sindzar-islamsky-stat-fxd-/zahranicni.aspx?c=A140807_154226_zahranicni_vez

⁵³<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/284345-v-digistopach-teroru-islamiste-prozrazuji-na-sitich-vic-nez-chteji/>

⁵⁴srov. Iraq crisis: Islamic State accused of ethnic cleansing. BBC [online]. 2.9.2014 [cit. 2015-08-04]. Dostupné z www: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29026491>

studium Koránu“.⁵⁵ Přitom dle muslimské víry jen jediné komunitě, arabsky zvané *umma*, od slovního kořene *umm* – matka, náleží v sobě udržovat, jako celek, všechny pro muslimy důležité principy výchovy a vzdělání, kterými jsou: „*učení a praxe, víra a předpisy, zvyky a tradice, práva a povinnosti, vzdělání a společenské normy, jednota a rozmanitost*“.⁵⁶

Velmi důležitý je tedy fakt, že ISIS v rámci své ideologie úmyslně překrucuje Korán a upravuje jej pro svoje potřeby, jak v září roku 2014 potvrdilo 126 islámských učenců, když vytvořili Otevřený dopis Bagdádímu (Open Letter to al-Baghdadi), v němž uvedli celkem 24 bodů, které jsou v rozporu se sunnitskou naukou a které ISIS porušuje. Mezi takové body patří i: „*mučení v jakékoli formě a mrzačení mrtvých těl nebo jakákoliv neúcta k mrtvým....opětovné zavádění otroctví a nucení lidí ke konverzi....zabíjení nevinných, vyslanců, velvyslanců a diplomatů...*“⁵⁷

Přestože je tedy ideologie ISIS umělá, sama hovoří o tom, že islám by měl být ukotvený institucionálně a přikazovat jasnou cestu života každého muslima. Islamisté proto navrhuje a prosazují „reislamizaci“ věřících, každodenního života, institucí a společenských struktur.⁵⁸ Jejich snahou je čelit jevům a tendencím, které se jim jeví jako nezdravé pro islámský svět, a proto chtějí globálně, celistvě a integrálně renovovat společnost muslimů. Prostředkem k dosažení těchto cílů se stává politický extrémismus, který sleduje politický program, v němž mají být individuální svobody omezeny ve jménu kolektivních cílů, přičemž se počítá i s masovými vraždami těch, kteří by s tímto programem nesouhlasili.

I přesto, že islámští extremisté odmítají západní hodnoty, byli někteří silně ovlivněni právě západními ideologiemi, jako je nacionalismus, komunismus a fašismus a proto stejně jako ostatní podobně zaměřená extremistická uskupení, usilují o vytvoření homogenní společnosti založené na pevných, ideologických zásadách i za cenu potlačování všech opozičních skupin a minorit. To je odlišuje od pouhých radikálů, kteří přijímají rozmanitost a věří spíše v sílu rozumu než ideologická dogmata, která mají násilná extremistická hnutí a strany v rámci demokratických zemí pevně zakotven v politickém programu, který obsahuje rysy anti-konstitucionalismu, anti-demokratismu, anti-pluralismu, autoritarismu, fanatismu a netolerantnosti.

---

⁵⁵https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/deti-islamsky-stat-navrat-nemecko-integrace.A180110_103753_zahranicni_ert – článek ze dne 13.1.2018

⁵⁶MÜLLER, Zdeněk. *Islám: historie a současnost*, Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2. s. 71.

⁵⁷www.Lettertobaghdadi.com (pozastavena). Dostupné z www.https://en.wikipedia.org/wiki/Letter_to_Baghdadi

⁵⁸MÜLLER, Zdeněk. *Islám: historie a současnost*, Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2. s. 149.

Ideologie ISIS je tedy založena na nadvládě a nadřazenosti nad ostatními lidmi i náboženstvími. Sunnitští radikálové často prezentují realitu tak, že sunnitští civilisté z Iráku, Afghánistánu, Sýrie, Gazy i z Balkánu byli a i nadále jsou vražděni, mučeni, znásilňováni a zotročováni, přičemž svět proti tomu nic nedělá, což z aktivit Islámského státu činí podle jejich rétoriky jakési „humanitární mise“ na podporu těchto trpících sunnitských muslimů. Jejich hlavní zbraní se poté stává džihád, jenž prezentují jako svatou válku proti nevěřícím, i když: „džihád je určen k ochraně utlačovaných před agresí, nikoli jako záminka k agresí proti ostatním. Vyhánění lidí z jejich domovů a masivní zabíjení a ničení nejsou džihád, ale čistá agresivita. Takové akce tedy nelze v žádném případě charakterizovat jako džihád, což znamená usilovat o vštěpování morálního charakteru.“⁵⁹

2.3. Symbolika

Vyznávaná verze islámu ISIS je obecně vnímána jako totožná s ideologií al-Káidy nebo s ideologií saudské verze salafismu.⁶⁰ Podstatou salafismu je důraz na striktní monoteismus, arabsky tawhíd. V centru tawhídu, tedy učení o boží jedinství, stojí přísné pojetí monoteismu odmítající i křesťanskou svatou trojici. Zdůrazňuje jedinečnost Alláha, a proto odmítá jakékoli svaté a jejich uctívání. Kvůli tomu salafisté ničí i hrobky významných představitelů islámu a proroků, aby se z nich nestala poutní místa. Podle tawhídu je vše jasně dáno v Koránu a sunně a není třeba jakýchkoli dalších interpretací těchto textů.

Podle některých odborníků existují i důkazy o tom, že jedním z prvků ideologie ISIS je i víra v brzký konec světa. Mnoho muslimů totiž věří, že konec světa nastane s vyhlášením židovského státu, ozbrojeným konfliktem na Blízkém Východě, náhodným zabíjením, přírodními katastrofami a příchodem antikrista s globálním vlivem. Jedním ze symbolů odkazujících k eschatologickému rozměru této ideologie je samotná černá vlajka ISIS – „šaháda“ (obr. 3), kde v horním řádku je nápis „La ilaha Illa Allah“ (Není žádný bůh, jen Alláh) a v dolním druhém řádku je zobrazena tzv. pečeť Muhammeda, v níž je nápis „Muhammad posel Alláhův“. Magnus Ranstorp právě v použití barev a symbolů vidí souvislost s vírou v blízký konec světa: „Tato vlajka smrskává čas a prostor – propojuje to, co bylo, s tím, co bude. Není to jen barva

⁵⁹https://ing.org/an-overview-of-isis/#_ftn9

⁶⁰srov. HASSAN, Hassan. The secret world of Isis training camps – ruled by sacred texts and the sword. The Guardian [online]. 25.1.2015 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://www.theguardian.com/world/2015/jan/25/inside-isis-training-camps](http://www.theguardian.com/world/2015/jan/25/inside-isis-training-camps)

džihádu a chalífátu, ale reprezentuje příchod toho, co někteří věřící považují za finální bitvu a den vzkříšení.“⁶¹

V eschatologickém pojetí má být tedy „chalífát zničen silami zla, protože se na zemi objeví Dadždžál (Podvodník, Antikrist), jenž ovládne všechna města s výjimkou čtyř. Zbylí muslimové se uchýlí do Jeruzaléma. Bůh nařídí Džibrílovi (archanděl Gabriel), aby povolal z třetího nebe Ísů, syna Marie (tedy Ježíše), který sestoupí na zem se sedmdesátitisícovou armádou andělů. Jedním z vůdců muslimů bude v té době Mahdí, legendární dvanáctý imám, jehož příchod někdy splývá právě s druhým příchodem Ježíšovým. Pod jeho pohledem Dadždžál roztaje a Ísá bude čtyřicet let spravedlivě vládnout. Podle některých pověstí ho zabije Habešan, který dobyde Mekku a hodí tamní svatyni Ka'abu do moře. Palestinu ovládnou národy Džidž a Madžúdz (biblický Gog a Magog), ale Bůh na ně sešle červy, kteří jim vniknou do nosů a sežerou je zevnitř. Po třech zemětřeseních pak přijde konec světa, Slunce se přiblíží k Zemi a sežehne ji. Pak ale nastane vzkříšení a poslední soud, kdy bude každý klást na váhu dobré a zlé skutky a podle nich skončí v nebi nebo v pekle. Právě pevná víra může převážit nad většinou špatných skutků, což je důvod, proč mají bojovníci Islámského státu tvrdě a věrně bojovat.“⁶²

2.4. Propaganda

2.4.1. Internetové časopisy

K oficiálnímu šíření svých propagandistických myšlenek založil Islámský stát mediální agenturu Al Hayat Media Center, starající se o jeho veřejnou propagaci, natáčení videí a vymýšlení kampaní. Významnou roli v rámci jejího působení zastával internetový časopis s názvem Dábíq, vydávaný mezi lety 2014 a 2016. Jméno časopisu bylo odvozeno od názvu městečka na severu Sýrie obsazeného ISIS v srpnu roku 2014, u něhož na počátku 16. století vojska Osmanské říše porazila armádu Mamlúckého sultanátu a u něhož Islámský stát svedl na konci léta 2015 u Dábíqu bitvu se syrskou opozicí a zvítězil v ní. Jeho první číslo vyšlo v červenci roku 2014 a ihned v jeho úvodu je vepsán citát abú Musa'aba Zarkáviho: „*Zde v Iráku byla zažehnutá jiskra a její plamen bude s božím svolením sílit, dokud nespálí křižácké armády v Dábíqu.*“⁶³

⁶¹přel. PRUSHER, Ilene. What the ISIS Flag Says About the Militant Group. Time [online]. 9.9.2014 [cit. 2015-08-03+]. Dostupné z www: <https://web.archive.org/web/20140909202210/http://time.com/3311665/isis-flag-iraq-syria/>

⁶²<https://special.novinky.cz/islamsky-stat/ideologie-a-symboly.html>

⁶³<https://special.novinky.cz/islamsky-stat/propaganda.html>

Samotné články Dábiq proklamovaly snahu sjednotit všechny pravověrné muslimy ve svaté válce a proto jeho redakce cílila na široké mezinárodní publikum. Magazín měl profesionální koncepci, stylistickou úroveň i grafickou úpravu a byl dostupný v několika jazycích, včetně angličtiny. Dábiq vycházel v rozmezí maximálně dvou měsíců a jeho jednotlivá čísla měla vždy nějaké hlavní téma, ačkoliv se jednalo především o vyzdvihování hrdinství konkrétních džihádistů. Jednou například byla hlavním tématem kritika iránského režimu, jindy se jednalo o tažení proti Muslimskému bratrstvu.⁶⁴ Časopis se tak stal jedním ze zdrojů informací o Islámském státu, kdy tato propaganda měla několik důležitých úkolů a sloužila především k lákání rodin, které by se měly přestěhovat do nově vzniklého státu a k verbování nových bojovníků. Po osvobození syrského města Dábiq, které bylo okupováno Islámským státem, ISIS začal vydávat online časopis Rúmija a to mezi lety 2016 a 2017. Stejně jako Dábiq byl vydáván v angličtině, francouzštině, němčině, ruštině, ujgurštině a indonéštině. Samotný název časopisu Rúmija, arabsky Řím, byl vzat z citace bývalého velitele al-Káidy v Iráku Abú Hamzy al-Muhádžira. Oproti Dábiq však nedosahoval jeho kvalit, byl kratší a již neobsahoval jeho apokalyptický styl. Změna znamenala odklon ze státotvorného akcentu směrem na teroristické operace a inspirování k akcím „osamělých vlků“ proti nevěřícím v jejich zemích.⁶⁵ První vydání časopisu zdůrazňovalo, že jsou nepřáteli a tudíž potenciálními terčem teroristického útoku všichni lidé jiného vyznání. „*Bodejte je, střílejte je, travte je a přejíždějte je auty. Zabíjejte je, kdekoliv je najdete, dokud nebude prázdnota jejich arogance naplněna hrůzou, neocitnou se na kolenou a dokud jim tíha jejich lítosti, že vedli válku proti věřícím, nezlomí vaz. Potom tenhle národ díky vašim obětím zvítězí.*“ cituje server Business Insider výzvu v magazínu Rumiya.⁶⁶ Stejně jako Dábiq, tak i Rúmija byl nakonec ukončen.

Na místo těchto časopisů poté nastoupil měsíčník „The Voice of Hind“, vydávaný příznivci ISIS v Indii. Tento časopis je oproti svým předchůdcům více akční vůči cílové skupině sledujících a i když je kratšího formátu, běžně využívá aktuální události k náboru nových přívrženců a k podněcování k boji. Typickým příkladem je jeho výzva k šíření propagandy ISIS prostřednictvím vytváření a provozování online

---

⁶⁴<https://special.novinky.cz/islamsky-stat/propaganda.html>

⁶⁵Aziemah, Azman. Islamic State (IS) Propaganda: Dabiq and Future Directions of Islamic State. In International Centre for Political Violence and Terrorism Research. Counter Terrorist Trends and Analyses. Vol. 8, No. 10[online]. Oct 2016 [cit. 24.11.2019]. Dostupný z [www](http://www.jstor.org/stable/e26351454): <https://www.jstor.org/stable/e26351454>

⁶⁶<https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/clanek/islamsky-stat-zacal-vydavat-novy-casopis-prvni-cislo-vybizi-k-masakru-australanu-40007306> – článek ze dne 7.9.2016

médií s tím, aby jejich následovníci „nešetřili jakýmkoli úsilím“, protože „každé vaše kliknutí má svou odměnu.“⁶⁷ Dále také nabádá své příznivce, aby se více věnovali propagandistickému vzdělávání, a ospravedlňuje ve svých argumentacích zabíjení žen, starších osob a dětí „pokud jsou zabity náhodně, například při krveprolití nebo při nájezdu, nebo když není možné rozlišovat mezi nimi a ostatními bojovníky“. Metodicky také instruuje džihádisty jak „zničit nevěřící“, za pomoci útoků na vozidla, útoků nožem a sekerou, žhářství, otravy jídlem a pitím a zákeřného pobodání lidí nůžkami. Časopis také pomáhá udržovat mezi džihádisty naději, když tvrdí, že ISIS musí „takticky ustoupit“ z některých svých okupovaných oblastí a že vítězství „takového typu války trvá dlouho.“⁶⁸

Důležitou informací je také to, že po smrti Abu Bakra al-Bagdádího, v říjnu 2019, byl učiněn velkolepý objev. V té době obsahovalo mnoho příspěvků na sociálních sítích podporujících ISIS krátký odkaz. Tento odkaz přivedl vědce z Institutu strategického dialogu (ISD) k dokumentům a videím v devíti různých jazycích. Na základě jejich prokoumání zjistili, že se jedná o tisíce videí, grafik a dalších obrázků, které byly shromážděny společně, aby vytvořily rostoucí archiv propagandy. Tato digitální knihovna obsahuje více než 90 000 položek, má odhadem 10 000 návštěvníků měsíčně a poskytuje způsob, jak neustále doplňovat extremistický obsah v síti, jenž se stále zvětšuje. Data se šíří napříč decentralizovaným systémem, nikoli jediným počítačovým serverem, a proto kdokoli může sdílet obsah na webu prostřednictvím serverů založených na více místech. Pro ISIS je tato knihovna nesmírně důležitá, neboť dokud bude funkční, pomáhá ISIS tím, že poskytuje prostředky k nepřetržitému šíření „chalífátu“.⁶⁹

Stejně důležitou informací je poté také to, že na internetu vychází nový čtvrtletník Ahul-Taqwa, v překladu Lidé vědomí, který se snaží zradikalizovaným muslimům ukázat, jak jim islamisté pokřivili pohled na svět. Využívá přitom metody časopisů Dábíq a Rúmija a také z tohoto důvodu první číslo záměrně vypadalo jako první vydání časopisu Dabiq. Tento časopis tedy zpochybňuje legitimitu islamistické ideologie a i proto se hlavním tématem jeho prvního čísla stal samozvaný chalífát, který

⁶⁷<https://www.hstoday.us/subject-matter-areas/counterterrorism/isis-magazine-stop-dancing-on-tok-tok-and-making-aimless-and-stupid-youtube-videos/> - článek ze dne 22.3.2021

⁶⁸<https://www.hstoday.us/subject-matter-areas/counterterrorism/isis-magazine-laments-that-some-isis-followers-dont-have-any-clue/> - článek ze dne 29.9.2020

⁶⁹<https://www.bbc.com/news/technology-54011034> – článek ze dne 4.9.2020.

měl přetrvat věčně a kvůli němuž nakonec ISIS zabil více sunnitských muslimů než svých nepřátel.⁷⁰

2.4.2. Videá a videohry

Poté co se Islámský stát mocensky etabloval, začal využívat technologicky vytříbenější metody cílené na západní publikum, snažíc se využít pocit odcizení na Západě žijících muslimů a přilákat je pomocí líbivé ideje o znovuzrození Islámského státu. „Hackerský mozek“ Islámského státu Džunajd Husajn, známý rovněž jako Abú Husajn al-Britání promluvil pomocí twitteru k muslimské mládeži: „*Můžete sedět doma a hrát 'Call of Duty', nebo můžete přijít sem a odpovědět na skutečné 'call of duty'*“.⁷¹

Často tak byla zveřejňována videa zachycující mladé bojovníky a děti při výcviku, která měla ukázat odhodlání bojovat. Nechyběli ani záběry, jak děti zabíjejí, jež mají ukázat, že na džihád je třeba připravovat i další bojovníky a to již od útlého věku. Směrem dovnitř byla určena i videa a fotografie se zabíjením údajných homosexuálů nebo agentů, stejně jako videa s ničením antických památek, která byla nejen vzkazem Západu, ale i příznivcům, že Islámský stát nezradí militantní přístup a bude modly vyvracet jako prorok Muhammad.⁷² Část propagačních materiálů ale také ukazovala, jakým luxusem jsou bojovníci ISIS obklopeni a že získají ženy a to včetně těch, které budou zotročeny. Právě na téma zneužívání žen upozornila ve své analýze propagandistických metod ISIS norská novinářka pákistánského původu Mah-Rukh Ali. ISIS podle ní využívá ženy k náboru dalších žen a to prostřednictvím konceptu džihádistických nevěst. Také je cíleně používá jako součást PR ve své propagandě k rekrutování mužů, kdy jsou ženy nabízeny jako sexuální návnada pro bojovníky.⁷³

2.4.3. Sociální sítě

Islámský stát v otázce sociálních sítí přišel s momentálně nejs sofistikovanejším a nejpropracovanejším náborovým systémem, se kterým se můžeme setkat. Od doby, kdy

⁷⁰https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/jesse-morton-mitch-silber-casopis-proti-extremismu-islamsky-stat-dzihadiste-ahul-taqwa.A190605_155436_zahranicni_kha – článek ze dne 6. června 2019

⁷¹<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/syriasource/between-the-jurisprudence-of-blood-and-the-%02management-of-savagery-islamic-state-advances-terror-methods/> - článek ze dne 29.9.2019

⁷²<https://special.novinky.cz/islamsky-stat/propaganda.html>

⁷³<https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/our-research/isis-and-propaganda>

se mu přestalo dařit dobývat nová území, začal úspěšně expandovat na sociální síť. Americká výzkumná organizace Brookings Institution která analyzovala Twitter, již v období od září do prosince 2014 zjistila, že na Twitteru existovalo nejméně 46 tisíc účtů spojených s touto teroristickou organizací. Podle studie však účtů mohlo být až 70 tisíc.⁷⁴ Během let počty účtů rostly a také náboráři ISIS začali zároveň využívat vícejazyčnou komunikaci (v angličtině i v arabštině) na větším počtu sociálních sítí (Facebook, Twitter, YouTube, ask.fm, Instagram), aby rozsah jejich činnosti byl co nejširší a hlavně aby v případě utlumení jednoho či více kanálu bylo možné činnost přesunout. Jejich primárním cílem je tak hlavně mladší generace, jíž lákají na své videokanály. Takováto indoktrinace jedince fundamentálním myšlením pak skrze sociální síť probíhá většinou samostatně a pozvolna, čímž je postupně psychická stránka potenciálního rekruta systematicky zpracovávána. Výše zmíněný server ask.fm je pro tento záměr vynikající, neboť umožňuje klást a následně i odpovídat na přímé otázky a funguje tak jako frekventované místo pro virtuální styk. Běžně jsou pro tento účel využívána vlastní šifrovaná fóra na webu.

2.4.4. Vliv západních médií

Nezanedbatelnou roli v propagaci ISIS hrála a hrají západní média, neboť již od počátku vzniku ISIS neustále upozorňují na nebezpečí ze strany radikálních džihádistů ukázkami záběrů z demonstrativních poprav zahraničních novinářů a z dalších jejich brutálních zločinů páchaných na obyvatelstvu Sýrie a Iráku.⁷⁵ Dalším takovým zdrojem, který o zvěrstvech ISIS podával svědectví, byl Iráčan Umar Muhammad, který od roku 2014 do roku 2015 tajně dokumentoval brutalitu Islámského státu v severoiráckém Mosulu. Anonymně ji pak pod pseudonymem Oko Mosulu sdílel skrze Twitter, Facebook a blog do světa. Nejen pro novináře, ale i pro zpravodajské služby byly tyto účty nesmírně cenným a často jediným zdrojem informací.⁷⁶ Z tohoto pohledu je jasné, že samotná média se obrovským způsobem, ať už chtěně nebo nechtěně, podílejí na propagaci Islámského státu, jenž za toto PR paradoxně nic neplatí. Pro ISIS je proto nejen životně důležité, ale velmi ekonomicky výhodné si tuto image pěstovat cíleně.

⁷⁴<https://www.e15.cz/magazin/isis-expanduje-na-socialnich-sitich-na-twitteru-ma-uz-46-tisic-uctu-1170256> – článek ze dne 10.3.2015.

⁷⁵<http://www.globalpolitics.cz/clanky/rekrutace-foreign-fighters-a-mladych-dzihadistu-pripadova-studie-iraku-a-syrie>

⁷⁶<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/oko-mosulu/r~db6e3366de7c11e786cf0cc47ab5f122/> - článek ze dne 12.12.2017

2.5. Zahraniční bojovníci

Zahraniční bojovníci a zahraniční podpora byly pro ISIS již od jeho vzniku životně důležité a naprosto nepostradatelné. Podle odhadů vycestovalo jen do Sýrie a Iráku 50 000 osob, které se připojily k džihádistickým skupinám, včetně 5 000 jedinců z EU, přičemž přibližně třetina z nich se v této oblasti dosud nachází.⁷⁷ Jako velmi vhodný prostředek, kterým ISIS chtěl tuto materiální a lidskou složku zajišťovat, se ukázal být internet. Nešlo však o zavedení nového postupu, neboť využívání internetu k rekrutování a obstarávání finančních toků bylo zaznamenáno již po přelomu tisíciletí v konfliktech v Iráku, v Afghánistánu, v Pákistánu a v Somálsku. Avšak stejně jako tehdy, tak i v případě ISIS, byly mnohdy novým rekrutům nabízeny peníze v hotovosti, drahé mobily a zbraně, pokud se k ISIS přidají.

Zahraniční pomoc pro ISIS poté získala formu nejen finanční a početní, ale i ideologickou, deklarovaná dalšími džihádistickými skupinami po celém světě. Jako taková měla řadu projevů a to od vyjadřování sympatií přes sociální média, až po oficiální přísliby podpory ze strany militantních organizací. Tato propojení byla a jsou pro ISIS životně důležitá zejména z hlediska deklarace síly, neboť ISIS potřebuje vypadat silná a velká a celosvětově působící, aby přilákala další bojovníky a hlavně i investory. Je totiž vysoce nepravděpodobné, že by ti kdo finančně podporují ISIS, byli pouze jeho mecenáši, neboť myšlenka na materiální podporu kohokoliv bez očekávané refundace je vysoce naivní.

Veryan Khan, editor Terrorism Research and Analysis Consortium, definoval a rozčlenil formy podpory do tří způsobů: „Na nejnižší úrovni mohou členové skupiny ukázat podporu ISIS vystavováním jejich loga nebo vlajky. Skupiny, které jsou oddanější, mohou přísahat loajalitu ISIS, což Khan popisuje jako symbolické vyjádření, které ve skutečnosti neznamena žádnou oficiální alianci. Ti nejodhodlanější učiní formální deklaraci bay'ah, neboli věrnosti, loajality, a stanou se oficiálními spojenci.“⁷⁸

Poslední typ podpory vyjádřila ISIS řada skupin z Pákistánu, Egypta a Gazy, stejně jako z Alžírsko, Jordánska, Indonésie, Libye a Libanonu. Oficiální podporu

⁷⁷Protiteroristická agenda pro EU: předvídání, prevence, ochrana a reakce, s.12. Dostupné z [www: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0795](http://www.eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0795)

⁷⁸srov. ZAVADSKI, Katie. ISIS Now Has a Network of Military Affiliates in 11 Countries Around the World. New York [online]. 23.11.2014 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://nymag.com/daily/intelligencer/2014/11/isis-now-has-military-allies-in-11-countries.html](http://nymag.com/daily/intelligencer/2014/11/isis-now-has-military-allies-in-11-countries.html)

vyjádřila také Boko Haram, čímž ISIS zajistila oficiální přítomnost v Nigérii, Nigeru, Chadu a Kamerunu.⁷⁹

2.5.1. Rekrutace

Odhady v rámci veřejného mínění hovoří o tom, že až 42 milionů obyvatel arabského světa podporovalo ISIS.⁸⁰ Problematika rekrutace zahraničních bojovníků proto tedy měla a má celou řadu dílčích socioekonomických, edukativních, etnických a náboženských faktorů, které spolu souvisejí. A to i proto, že v rámci muslimských komunit mohou jako náboráři působit jak duchovní, tak navrátníci se džihádisté a v neposlední řadě i sympatizanti Islámského státu.

Samotný proces rekrutace se dá shrnout do bodů, ve kterých jde o navození pocitu identity a náboženské sounáležitosti, sofistikovanou internetovou propagandu umně využívající sociálních sítí a zacílení na rekrutaci nejen mužů, ale i mladých žen.⁸¹ Tento pohled by však byl velmi zjednodušený a neúplný. ISIS totiž využíval a využívá i další prvky, které mu umožňují cíleně a lépe ovládat i jedince s omezeným rozhledem. Náboráři ISIS velmi dobře využívají izolovanou znalost islámu a arabštiny potencionálních rekrutů, spolu s předřikávanými izolovanými interpretacemi Koránu, které se stávají účinným prostředkem propagandy a brainwashingu. Podle kanadského imáma Syeda Soharwardyho je jisté, že Islámský stát má svou náborářskou síť rozprostřenou po celé Evropě i v USA. Nábor je podle něj prováděn dokonce i na univerzitách v rámci studentských spolků, případně i v některých mešitách.⁸² Významným dalším důvodem zájmu mladých lidí o ISIS je také prokázaná schopnost ISIS získat rychlé výsledky za použití brutální síly. Islámský stát je tak pro chlapce a dívky bez silně ukotvené identity tím, co jim do té doby v jejich životě scházelo. ISIS totiž nabízí jednoduché odpovědi na těžké otázky a prostá řešení složitých problémů.⁸³

---

⁷⁹srov. ZAVADSKI, Katie. ISIS Now Has a Network of Military Affiliates in 11 Countries Around the World. New York [online]. 23.11.2014 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://nymag.com/daily/intelligencer/2014/11/isis-now-has-military-allies-in-11-countries.html](http://nymag.com/daily/intelligencer/2014/11/isis-now-has-military-allies-in-11-countries.html)

⁸⁰srov. MAURO, Ryan. ISIS Has Up To 42 Million Supporters in the Arab World. The Clarion Project [online]. 28.6.2015 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://www.clarionproject.org/analysis/isis-has-least-42-million-supporters-arab-world](http://www.clarionproject.org/analysis/isis-has-least-42-million-supporters-arab-world)

⁸¹<http://www.globalpolitics.cz/clanky/rekrutace-foreign-fighters-a-mladych-dzihadistu-pripadova-studie-iraku-a-syrie>

⁸²tamtéž

⁸³tamtéž

2.5.2. Profil potenciálního rekruta

Není možné stanovit jakoukoliv univerzální šablonu, protože ISIS je otevřený všem cizincům, které bere jako navzájem si rovné.⁸⁴ Jak již bylo v této práci uvedeno výše, cizinci se nacházeli i v nejvyšším vedení Islámského státu, takže by organizace byla sama proti sobě, kdyby se jejich přívalu na nejnižší úrovni bránila a odmítala je. Řada studií však uvádí základní charakteristiky, které jsou u většiny naverbovaných jedinců shodné. Tito lidé pocházejí z druhé nebo třetí generace migrantů a tudíž se již narodili na půdě Evropské unie. Většina z nich pochází z poměrně dobře finančně zajištěných rodin, které jsou přiměřeně nábožensky aktivní a nenacházejí se u pomyslného dna společnosti.⁸⁵ Pakliže jsou však ideologií ISIS správně intoxikováni, je jedno z jakého prostředí pochází, neboť smyslem jejich útoků je poté pouze destrukce a smrt co nejvíce lidí a samotná ideologizace brutálního násilí z nich dělá mučedníky.

2.5.3. Resocializace a repatriace

Po porážce a zničení chalífátu ISIS vyvstává otázka osudu bývalých bojovníků, jejich rodin a sympatizantů, žijících a bojujících na území chalífátu. Podle bezpečnostního experta Radko Hokovského by bylo ideální, kdyby pro ně mohla vzniknout obdoba Norimberského tribunálu po druhého světové války, který soudil nacisty. V zákonodárství evropských zemí jsou pasáže proti šíření nenávisti a propagaci násilí. Hlavní politický proud západoevropských zemí ale nemá ochotu a odvahu je použít. Důvody jsou politické, konsensus není k tomu, aby se postupovalo tvrdě. Překážkou jsou například levicové strany, jejichž voliči jsou velmi často lidé přistěhovaleckého původu.⁸⁶ Demokracie je tak pozřena sama sebou bez východiska k normálnímu způsobu existence.

Domů se vracející džihádisté nejsou problémem pouze Velké Británii, Francie nebo Německa, ale také Belgie, Dánska, Rakouska či Nizozemska. Pozitivem však je, že někteří z nich mají dvojí občanství a pro evropské státy tím pádem nebude nutné je repatriovat.⁸⁷ Co je však problémem, že vracející se radikální islamisté mohou způsobit

---

⁸⁴tamtéž

⁸⁵tamtéž

⁸⁶https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/radko-hokovsky-think-tank-evropske-hodnoty-analytik-programu-pro-vnitni-bezpecnost.A190220_105345_domaci_jumi – článek ze dne 20. února 2019

⁸⁷tamtéž

další nárůst antisemitismu vůči židům v Evropě a také se mohou pokusit, ať už z vlastního popudu či k tomu budou vybídnuti, založit teroristické buňky s nějakým specifickým úkolem (např. sebevražedný atentát). Proto tento jejich potenciální návrat představuje bezpečnostní hrozbu pro evropské a světové státy. Proto vlády jednotlivých evropských zemí přistoupily ke krokům, jimiž by návrat těchto radikálů utlumily. Od zákazů veřejné propagace ISIS a jeho symbolů k zákazům návratu džihádistů domů pod trestem odnětí svobody.

Žádné státy o tyto jedince a jejich návrat nestojí⁸⁸ a je přinejmenším drzostí těchto lidí, že o návrat vůbec usilují. Každá, byť jen potencionální debata o jejich znovu začlenění, je urážkou všech zabitých, umučených a týraných obětí tohoto zvrhlého náboženského směru. Objevují se i hlasy hovořící o vhodnosti zavést případnou amnestii pro ty džihádisty, kteří by se sami při svém návratu nahlásili, poněvadž takovýmto způsobem by země mohly jak ochránit své občany, tak získat cenné informace o fungování, struktuře, organizaci a lidech spojených s Islámským státem. Takové jednání je však potenciálně nebezpečné, neboť by mohlo poskytnout návod, jak beztrestně i směrem do budoucnosti páchat nejhorší lidská zvěrstva. Taktéž by mohlo dojít širokému odmítnutí veřejností a s ním spojeného značného rozkolu uvnitř ní v případě prosazení tohoto postupu direktivně. Následkem takového jednání by bezesporu byl značný nárůst pravicového extremismu.

Posledním a zásadním problémem je legitimizace a uznání ISIS ze strany evropských a dalších států a to v důsledku aplikace trestního práva na ty jedince, kteří se jako občané těchto států účastnili bojů mimo svoji zemi ve jménu této organizace. To už je však otázka práva a politiky.

V rámci samotné resocializace tedy bude velmi důležité opravdu striktně přistoupit k začlenění dětí a mladistvých do společnosti a to za pomoci širokého spektra expertů. U nich, stejně jako u dospělých, kteří budou muset tím samým procesem také projít, bude navíc nutná velmi přísná kontrola, což může negativně působit na bezpečnostní složky státu, kterým tímto budou odčerpávány lidské a provozní kapacity. Důsledkem takového snižování akceschopnosti může být paradoxně nový nárůst extremismu a zločinnosti.

---

⁸⁸tamtéž

3. Globální chalífát

Sunnité věří, že Muhammad nezanechal žádné instrukce, kterými by se nově vzniklá obec po jeho smrti měla řídit. Jelikož se žádný z jeho synů se nedožil dospělosti a neexistovala ani poslední vůle, bylo nutné na jeho místo někoho vybrat. Podle sunnitské verze si Muhammadovi přední společníci zvolili jako svého nového nástupce Prorokova přítele a tchána Abú Bakra. Ten byl následně jmenován v roce 632 n.l. prvním Muhammadovým nástupcem – chalífou.

3.1. Historické chalífáty

Chalífát má být jednotným státem muslimů, který má překonat všechny rozdíly mezi muslimy a sjednotit je pod vládou božího zákona. Tento koncept je přítomen ve všech muslimských tradicích, a vždy tak měl potenciál přilákat další bojovníky pro ISIS.⁸⁹ Pro správné pochopení institutu chalífátu je však důležité pochopit historické skutečnosti, protínající celou existenci islámu.

V historii islámu se vyskytovaly čtyři hlavní chalífáty. Ať již plnili direktivní nebo náboženskou funkci, vždy byl jejich hlavní úkol stejný. Sjednotit muslimy a islám do jednoho plnohodnotného státního útvaru, stejného jaké měly křesťanské státy.

Vznik instituce chalífátu (632 n. l.)

Po smrti Muhhamada si nárok na jeho místo činil Muhammadův bratranec Alí, jenž byl manželem Prorokovy dcery Fátimy a otec Muhammadovi nemilejší ženy Aiši Abú Bakr. V den Prorokovy smrti se spolu s ním odhodlal k ráznému vystoupení energický Umar ibn al-Chattáb a jeden z prvních a nejdůležitějších stoupenců Proroka Abú Ubajda. Využili vzájemné řevnivosti zúčastněných kmenů a za pomoci chytré taktiky prosadili tyto dva muži Abú Bakra za nového náčelníka muslimské obce. Této funkci dal poté Abú Bakr název „chalífát rasúl Alláh“, tedy „náměstek posla božího“, jenž se později ustálil na označení „chalífa“. Tak vznikla instituce chalífátu, jenž se rozkládal na území Arabského poloostrova, Egypta, Jemenu, Ománu, Mezopotámie,

---

⁸⁹srov. CASEY, John. Isis are barbarians – but the Caliphate is an ancient Muslim ideal. The Independent [online]. 4.7.2015 [cit. 2015-08-05]. Dostupné z www.independent.co.uk/voices/comment/isisare-barbarians--but-the-caliphate-is-an-ancient-muslim-ideal-10365201.html

Bahrajnu a Palestiny⁹⁰ (obr. 4). Sunnitský chalífa však už od té doby nebyl prorokem, ale jen vůdcem muslimské obce, jehož úkolem je ochraňovat víru, bránit rozšiřující se hranice muslimského světa a dodržovat islámské právo vycházející z Koránu a sunny.

Roku 634 n. l. však Abú Bakr zemřel a jeho nástupcem byl zvolen Umar ibn al-Chattáb. Ten však byl roku 644 n. l. smrtelně zraněn perským otrokem. Na smrtelném loži proto ustanovil radu (*šúrá*) šesti nejodvážnějších druhů Prorokových, kteří měli vybrat jeho nástupce a to čistě jen z vlastního středu.⁹¹ Nakonec jím byl vybrán Uthmán b. Affán z rodu Umajja, čímž započalo období umajjovského chalífátu.

Chalífát Umajjovců (661–750 n. l.)

Za vlády Umajjovců bylo k rozšíření územních výbojů zřízeno muslimské válečné loďstvo. S jeho pomocí se podařilo dobít a vyplenit ostrovy Kypr, Krétu, Kos, Rhodos, Sicílii, Sardínii a Baleáry. Podmaněn byl také Pyrenejský poloostrov a dobytá byla i Indická města Sindb a Multán, čímž se muslimská vojska dostala až do styku s Čínou.

Samotný chalífát Umajjovců přežil řadu politických událostí, válek a vnitřních neshod. Nakonec však byl ukončen dvěma zásadními událostmi. První událostí bylo jmenování Abú-l-Abbása roku 749 n. l., který přijal ve velkém džami'ú v Kúfě hold jako chalífa poté, co tehdy zhruba čtyřicet členů abbasovského rodu poprvé veřejně vystoupilo s nároky na chalífát. Velmi mu v tomto jeho aktu pomohl jeho bratr Ibráhím, který ač vězněm současným chalífou Marvánem II., na svého bratra přenesl hodnost imáma a tím mu umožnil stát se chalífou. Druhou, stěžejní a konečnou událostí pro pád Umajjovců byla následná bitva v lednu roku 750 n. l. mezi vojsky Marvána II. a Abú-l-Abbása, ve které byl Marván poražen a donucen k útěku.⁹² Nedlouho poté, v listopadu téhož roku byla svedena mezi vojsky obou rivalů ještě jedna a poslední bitva, při níž Marván II. padl. Tak skončil chalífát Umajjovců, který se rozkládal na území Arábie, Španělska, Severní Afriky, Sýrie, Mezopotámie, Persie, Západního Turkistánu, Afghánistánu a části Indie (obr. 5).

Chalífát Abbásovců (750–1258 n. l.)

---

⁹⁰TAUER, Felix: Svět Islámu: jeho dějiny a kultura, Praha: Vyšehrad, 1984, ISBN: 33-678-84, s. 35 a 36

⁹¹TAUER, Felix: Svět Islámu: jeho dějiny a kultura, Praha: Vyšehrad, 1984, ISBN: 33-678-84, s. 41

⁹²TAUER, Felix: Svět Islámu: jeho dějiny a kultura, Praha: Vyšehrad, 1984, ISBN: 33-678-84, s. 73

Rok 750 n. l. byl pro institut chalífátu velmi významný, neboť v tomto roce poprvé zaujal Prorokův rod místo v islámské teokracii. Nešlo však o potomky Prorokova bratrance Alího nebo jeho dcery Fátimy, ale o členy vedlejší hášimovské linie, odvozující svůj původ od Muhammadova strýce al-Abbása.

Abbásovci říši převzali v rozsahu, který ji daly obě vlny arabské expanze, a která zůstala po celou dobu jejich vlády v těchto hranicích zachována. Boje a války, které byly za jejich vlády vedeny, tak psaly ve jménu tradice a snahy plnit náboženskou povinnost vedení svaté války proti nevěřícím, pomyslnou dějovou linku období jejich vlády. Za jejich vlády bylo také sídlo chalífátu přeneseno do Bagdádu.

Ze všech chalífů této dynastie však bylo jen několik málo prvních z nich dobrými vladaři, což v dlouhodobém horizontu vytvořilo podmínky pro následný pozvolný, později až překotně rychlý úpadek jejich autority vladařů, rozvrat správní organizace a rozklad kdysi jednotného islámského impéria.⁹³

V roce 1055 n. l. proto mohly turecké kmeny Seldžuků dobít Bagdád a ovládnout tak celý chalífát. Abbásovci si však přesto podrželi úřad chalífy jako duchovní hlavy islámu a oficiální hlavy říše. Světskou moc Abbásovců poté obnovil až chalífa an-Násir (1180–1225) v době, kdy se seldžucká říše postupně rozpadala. Bylo to však na poměrně krátký čas, neboť 10. února 1258 dobyla Bagdád mongolská vojska a chalífát tak jako státní útvar definitivně zanikl. V době své existence se rozkládal na území Španělska, Severní Afriky, Sýrie, Arábie, Mezopotámie, Persie, Západního Turkistánu, Afghánistánu a části Indie (obr. 6).

Chalífát egyptských Abbásovců (1261–1517 n. l.)

Přeživší členové dynastie po zániku chalífátu uprchli do Egypta. Významným panovníkem, který zde vládl, byl čtvrtý v řadě tureckých mamlúckých sultánů al-Malik az-Záhir Ruknuddín Bajbars al-Bundukdárí. Tento vladař si velmi posílil svoji pozici v islámském světě tím, že poskytl útočiště a ochranu dědici bagdádských chalífů al-Mustansirovi. Od něho si nechal dát v léno Egypt, Sýrii a všechny země, které dobyde. To vše se událo při slavnostním obřadu, kde Bajbars holdoval al-Mustansirovi III. jako chalífovi a sám poté jako *kasím ad-daula* (podílník na mocnářství) od něho převzal veškerou vladařskou světskou moc. Tento akt holdu a investitury se tak až do zániku mamlúcké říše stal obyčejem při každé změně na trůně. Chalífa byl tak téměř zbaven možnosti uplatnit se politicky a zůstal jen duchovní hlavou islámu, materiálně závislou

⁹³TAUER, Felix: Svět Islámu: jeho dějiny a kultura, Praha: Vyšehrad, 1984, ISBN: 33-678-84, s. 75

na mamlúckém sultánu.⁹⁴ Takto tuto funkci chalífové vykonávali až do roku 1517, kdy byl Egypt dobyt osmanským sultánem Selim I, který ve funkci vystřídal posledního abbásovce al-Mutavakila III. Tento chalífát se rozkládal zejména na území Egypta, Sýrie, Jemenu, Palestiny, Horní Mezopotámie (Velké Arménie) a velké části Severní Afriky (obr. 7).

Chalífát Osmanů (1517–1923 n. l.)

Po předčasné smrti Selima I. roku 1520 nastoupil na trůn jeho syn Süleyman (1494–1566), který se oproti svému otci snažil rozšiřovat říšské hranice zejména v oblastech Uher, Polska, Rakouska, Sedmihradska, Dalmácie, Itálie, severní Afriky a Persie. Za jeho vlády do roku 1566 dosáhla osmanská říše svého vrcholu vnitřního i teritoriálního, kdy se rozkládala na území Egypta, Sýrie, Balkánu, Malé Asie, Arábie a Mezopotámie (obr. 8). Ovšem právě již za jeho vlády se začaly vyskytovat ojedinělé úkazy roztržitého, které později zavinily vleklý úpadek osmanské říše. Po jeho smrti se na trůnu ve zbytku 16. století vystřídali tři jeho nástupci, za nichž úpadkový proces pokračoval. Tempo úpadku se poté zvýšilo a udrželo v celém 17. století, neboť z celkových devíti sultánů tohoto století, byli pouze dva, jenž vládli delší dobu.

Opravdovým problémem a logickým vyústěním vnitřních mocenských a politických rozkolů a problémů se stalo ale až 19. století. Velikým vnitřním problémem se stala otázka nemuslimských poddaných, jenž se přesunula z náboženské roviny do roviny nacionalismu. Podrobené národy se snažily vymanit z moci osmanů, což jim bylo často opláceno násilím. Krvavé pogromy, ba i organizované vyhlazovací akce, jež si vyžádaly mnoha tisíc obětí v různých maloasijských městech, dokonce i v samotném Cařihradě přímo před očima evropských diplomatů, zle poškodily reputaci Turecka ve světě.⁹⁵ Stejně jako genocida spáchaná na Arménech, již jako takovou, po více jak jednom století od jejího spáchání, oficiálně pojmenoval 24. dubna 2021 americký prezident Joe Biden.⁹⁶

Pro konec osmanské říše bylo nakonec stěžejní 20. století v období první světové války, do níž se zapojila vyhlášením války Trojdohodě na straně Trojspolku. Po porážce Německa a Rakousko-Uherska však musela sjednat 30. října 1918 příměří v Mudrosu. Následnou revizí míru v Lausanne roku 1923 pak oficiálně přestala existovat.

⁹⁴TAUER, Felix: Svět Islámu: jeho dějiny a kultura, Praha: Vyšehrad, 1984, ISBN: 33-678-84, s. 157

⁹⁵TAUER, Felix: Svět Islámu: jeho dějiny a kultura, Praha: Vyšehrad, 1984, ISBN: 33-678-84, s. 266

⁹⁶https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/joe-biden-turecko-erdogan-genocida-armenu-prvni-svetova-valka_2104241911_onz – článek ze dne 24.4.2021

Spolu s ní skončil poslední státní celek spojovaný ideou islámu a byl nahrazen sekulární republikou, vyhlášenou Mustafou Kemalem dne 29. října 1923.

3.1.1. Důvody pro vyhlášení chalífátu ISIS

Nejen rozpad osmanské říše, ale i velké změny jak kulturní, tak politické vedly k tomu, že se touha po obnovení chalífátu od dvacátých let 20. století pravidelně vracela a vrací a objevuje se nejen v radikálních muslimských kruzích. Jejím jistým projevem, i když tentokrát bez náboženského pozadí, byl i panarabismus. Proto tedy hlavním a všeobecně uváděným cílem nejen Islámského státu, ale i všech jeho výše uvedených předchůdců bylo od počátku ustavit emirát, teokratický stát muslimů, spravovaný na základě šari'i a posléze chalífát, který by sjednotil všechna území, kde žijí muslimové, neboť věří, že: *„islám pro ně nepředstavuje pouze náboženskou víru a zdroj etických principů, nýbrž jej považují za komplexní způsob života, považují islámské právo šaría za komplexní právní systém, který řídí politické i sociální aspekty života, v očích islamistů jsou Korán a sunna „hodnoceny“ stejně důležitě jako ústava v demokratických státech, a slouží jako dokonalý vzor pro politickou činnost ve vysněném islámském státu.“*⁹⁷

K tomu je ovšem nutno dodat, že výboje a expanze, které muslimové od počátku chalífátu umajjovců činili, byli i hlavně a zásadně z ekonomických důvodů. Jen díky těmto expanzím si muslimové přišli na veliké majetky a hlavně na renty, které na ně platilo porobené obyvatelstvo jimi dobytých částí.

3.1.2. Vyhlášení chalífátu ISIS

Vyhlášení chalífátu v pojetí ISIS na územích Iráku a al-Shamu (dřívější geografické označení zahrnující Sýrii, Palestinu, Jordánsko a Libanon), či dalších zemí, které byly někdy v historii pod muslimskou vládou, proběhlo v červnu 2014 a to pouze na základě prohlášení vydaného ISIS. Stalo se tak jedním z nejkritizovanějších aspektů ideologie ISIS v muslimské komunitě, neboť bylo podle většiny islámských představitelů nelegální. Ruku v ruce s ním také došlo ke změně názvu. Z původního

⁹⁷Bavarian State Ministry of the Interior. Salafism Prevention through Information Questions and Answers. *Antworten auf salafismus - Bayerischen Netzwerk für Prävention und Deradikalisierung*. [online].2016 [cit. 10.2.2020]. Dostupné z [www: https://www.antworten-auf-salafismus.de/imperia/md/content/stmas/salafismus/downloads/bsoz702-016_broschuere_salafismus_en_bf_final-s-1.pdf](https://www.antworten-auf-salafismus.de/imperia/md/content/stmas/salafismus/downloads/bsoz702-016_broschuere_salafismus_en_bf_final-s-1.pdf)

Islámský stát Iráku a Levanty (popř. Sýrie či al-Sham) zůstalo jen Islámský stát. Vynechání geografické reference přestal ISIS předstírat propojení s daným územím a začal usilovat o přilákání „všech věřících muslimů“⁹⁸, což dokazovala výzva muslimům z celého světa, aby jej přijeli budovat. Touto snahou se odlišil od většiny teroristických organizací, přičemž se paradoxně přiblížil spíše různým revolucionářům, kteří se snaží realizovat ideu „nové společnosti v praxi“.

Organizace se pochopitelně snažila dokázat legitimitu svého počínu a ve svém manifestu vydaném při vyhlášení chalífátu prohlásila, že jeho její učenci vysledovali původ Abú Bakra Baghdádího přímo k prorokovi, z čehož vyplývá jeho nárok stát se chalífem.⁹⁹ Součástí manifestu bylo i následující prohlášení: „Zákonnost všech emirátů, skupin, států a organizací se stává neplatnou v případě rozšíření chalífových pravomocí a příchodu jeho jednotek do daných oblastí.“¹⁰⁰ Tímto tvrzením si jednoznačně nárokovala autoritu nad všemi muslimy na světě, i když fakticky se to týkalo muslimů v přilehlých oblastech.

Jak už ale bylo řečeno, proklamovaná autorita nebyla muslimskou většinou přijata a samotný „chalífát“ byl v březnu roku 2019 definitivně rozprášen dlouhodobými vojenskými operacemi koalice států v čele s USA.

4. Protiteroristická politika ČR a EU

4.1. Protiteroristická politika ČR

Česká republika, oproti jiným členským státům má omezené zkušenosti jak v oblasti radikalizace, tak i se zahraničními bojovníky, přesto se aktivně podílí na různých platformách a pracovních skupinách (např. Síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci, pracovní skupina DUMAS, podpůrně orientovaná horizontální cílová skupina Focal Point Travellers, Internetové fórum EU, Poradní tým pro strategickou komunikaci ohledně Sýrie (SSCAT), Protiteroristická iniciativa pro západní Balkán (WBCTi) a implementuje unijní nástroje za účelem posílení národních kapacit v boji proti terorismu.¹⁰¹

⁹⁸srov. JOHNSON, M. Alex. 'Deviant and Pathological': What Do ISIS Extremists Really Want? NBC News [online]. 3.9.2014 [cit. 2015-08-02+. Dostupné z [www:http://www.nbcnews.com/storyline/isis-terror/deviantpathological-what-do-isis-extremists-really-want-n194136](http://www.nbcnews.com/storyline/isis-terror/deviantpathological-what-do-isis-extremists-really-want-n194136).

⁹⁹tamtéž

¹⁰⁰přel. TRAN, Mark a Matthew WEAVER. Isis announces Islamic caliphate in area straddling Iraq and Syria. The Guardian [online]. 30.6.2014 [cit. 2015-08-02+. Dostupné z [www:http://www.theguardian.com/world/2014/jun/30/isis-announces-islamic-caliphate-iraq-syria](http://www.theguardian.com/world/2014/jun/30/isis-announces-islamic-caliphate-iraq-syria)

¹⁰¹<https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/eu-a-mezinarodni-problematika-terorismu.aspx>

4.1.1. Základní dokumenty a nástroje

Pro ČR je v oblasti boje proti terorismu stěžejním dokumentem Strategie České republiky pro boj proti terorismu, aktuálně stanovená od roku 2013. Obsahově Strategie postihuje pět stěžejních oblastí – spolupráci zainteresovaných subjektů, v boji proti terorismu, ochranu obyvatelstva a dalších potenciálních cílů, bezpečnostní výzkum a komunikaci s veřejností, prevenci radikalizace a rekrutování do teroristických skupin a nezbytný vhled do legislativního ukotvení problematiky boje proti terorismu. Tyto jednotlivé části jdou ruku v ruce a společně tvoří kompaktní celek, jehož cílem je postihnout problematiku ze všech úhlů pohledu.¹⁰² Za standardní rozměr ohrožení je v ní považováno ohrožení kritické infrastruktury státu, perspektiva zneužití chemických, biologických, radioaktivních látek, jaderných materiálů a výbušnin teroristy a zneužívání moderní informační a komunikační technologie. Samotná aktivita příslušných orgánů státu se dle ní má soustředit zejména do oblasti prevence a na ochranu tzv. měkkých cílů.

Strategie se zabývá celosvětově aktuálním fenoménem tzv. „lone-wolves“¹⁰³, mimo jiné v souvislosti s rozvojem komunikačních technologií. Samotné protiteroristické úsilí České republiky jde ruku v ruce s úsilím na úrovni Evropské unie a NATO. Přitom ČR využívá klíčové unijní dokumenty, jako Evropskou protiteroristickou strategii a s ní spojený Akční plán Evropské unie pro boj s terorismem, Sankční seznamy EU vytvářené v souvislosti se sankcemi proti financování terorismu, Strategii boje proti radikalizaci a rekrutování a Akční plán Evropské unie pro boj s radikalizací a rekrutováním aj.¹⁰⁴

Území České republiky se zatím nestalo dějištěm žádné akce označitelné za teroristický útok klasického charakteru, ovšem riziko uskutečnění takového útoku stále trvá. I proto je nedílnou součástí komplexního pojetí boje proti terorismu poskytování humanitární a rozvojové pomoci.¹⁰⁵ Oblast boje proti současnému terorismu je však nutné chápat v kontextu boje proti dalším bezpečnostním hrozbám, jakými jsou všechny formy boje proti extremismu, organizovanému zločinu, včetně obchodu s drogami, zbraněmi a lidmi či boji proti korupci, ohrožení kritické infrastruktury státu, zneužívání

¹⁰²MVČR: Strategie České republiky pro boj proti terorismu, Praha 2013

¹⁰³„Lone Wolves“ (osamělí vlci nebo také osamělí aktéři) – jedná se o teroristy jednotlivce, kteří jednájí izolovaně od teroristických organizací nebo teroristických asociací.

¹⁰⁴MVČR: Strategie České republiky pro boj proti terorismu, Praha 2013

¹⁰⁵Tato pomoc je v gesci Ministerstva zahraničních věcí ČR (<http://www.mzv.cz/pomoc>).

nevládního neziskového sektoru k financování terorismu a dalším hrozbám. Základním principem boje proti terorismu se tak stává propagace základních hodnot, jakými jsou demokracie, principy právního státu a respekt k lidským právům.

Jedním ze základních předpokladů úspěšného boje proti terorismu je intenzivní zapojení zpravodajských a policejních složek České republiky do přímé mezinárodní spolupráce,¹⁰⁶ spolu s posilováním klíčové platformy pro odstraňování následků možných teroristických útoků, kterou je integrovaný záchranný systém (IZS).¹⁰⁷

Významným krokem na straně Policie České republiky bylo zřízení Národního kontaktního bodu pro terorismus (NKBT), který zahájil činnost 30. března 2009 při Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky.¹⁰⁸ Na platformě NKBT dochází k úzké spolupráci a zároveň i k výměně operativních a zpravodajských informací mezi policií a zpravodajskými službami ČR, vztahující se k problematice terorismu.

Základním dokumentem, který řeší problematiku oblasti ochrany obyvatelstva v České republice a navrhuje řešení stávajících problémů, je “Konceptce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020“. Spolu s ní poté rozpracovává konkrétní úkoly a opatření, kterých je potřeba dosáhnout i v souvislosti s bojem proti terorismu, “Harmonogram realizace opatření ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020“. Na snížení zdravotních následků při mimořádných událostech velkého rozsahu na území České republiky, zvláště v případě radiačního, chemického nebo biologického ohrožení, je poté stanovena “Konceptce krizové připravenosti zdravotnictví České republiky“. Poslední a významnou kategorií tvoří problematika ochrany kritické infrastruktury, kterou řeší Výbor pro civilní nouzové plánování.¹⁰⁹

V souvislosti s potenciálním řešením následků teroristických útoků je v této souvislosti třeba zmínit DVI tým České republiky, který vznikl na půdě Kriminalistického ústavu Praha a je tvořen i experty z dalších organizací. Jedná se o náročnou odbornou činnost, při které experti různých oborů zjišťují a porovnávají data osobního a zdravotnického charakteru s cílem určit identitu zemřelých obětí.

Právní řád České republiky v současnosti umožňuje stíhání teroristických aktivit v celé jejich šíři. Teroristickým činem se přitom rozumí nejen provedení konkrétních útoků ale i jakákoli logistická podpora teroristických aktivit, se zvláštním důrazem na snahu o jejich financování. Stejně tak je adekvátně pokryta oblast ochrany, odškodnění

¹⁰⁶Např. na národní úrovni – Společná zpravodajská skupina při Úřadu vlády ČR, na mezinárodním úrovni – Europol, Interpol,

¹⁰⁷Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému

¹⁰⁸<http://www.policie.cz/clanek/nkbt.aspx>

¹⁰⁹MVČR: Strategie České republiky pro boj proti terorismu, Praha 2013

a pomoci obětem terorismu a ochrany svědků a dalších osob zúčastněných na trestním řízení (tedy včetně případů, souvisejících s terorismem).¹¹⁰

4.1.2. Oblasti ochrany

Do priorit v oblasti bezpečnosti a ochrany patří mimo výše uvedené i ochrana civilního letectví, městské a příměstské doprava a bezpečnost pozemní přepravy vysoce rizikových nebezpečných věcí. Ministerstvo dopravy v této souvislosti provozuje na základě § 9 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, Informační systém pro preventivní a záchranná opatření v oblasti mobilních zdrojů nebezpečí DOK. Hlavním úkolem IS DOK je podpora vybraných činností v oblasti krizových situací v dopravě.¹¹¹ Obdobné téma poté řeší i mezinárodní organizace železničních policí RAILPOL.

Další důležitou kapitolou v oblasti ochrany je bezpečnostní výzkum, vzdělávání zainteresovaných expertů a odpovědných pracovníků, stejně jako informovanost veřejnosti ve vztahu ke konkrétním aspektům boje proti terorismu. Směrem k informovanosti veřejnosti byla od roku 2004 začleněna tematika, ochrany člověka za mimořádných událostí a poskytování první pomoci, do vzdělávacích programů mateřských, základních a středních škol a to na základě zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Poslední, neméně důležitou kapitolou, je prevence radikalizace ve společnosti a boj proti rekrutování do teroristických struktur. Jde o vytváření podmínek k dosažení společenského konsensu při soužití domácí většinové a přistěhovalecké populace. Koncepční úsilí v oblasti integrace cizinců je od roku 1999 koordinováno v souladu se závěry dokumentu "Zásady koncepce integrace cizinců na území České republiky". Záměrem této integrační politiky je podpora bezkonfliktního soužití a prevence vzniku uzavřených komunit imigrantů, společenské izolace a sociálního vyloučení cizinců. Koordinátorem integrační politiky je Ministerstvo vnitra, které každoročně předkládá vládě ČR materiál "Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců", který upřesňuje záměry politiky integrace cizinců a navrhuje pro tyto záměry konkrétní opatření.¹¹² Od

---

¹¹⁰tamtéž

¹¹¹MVČR: Strategie České republiky pro boj proti terorismu, Praha 2013

¹¹²tamtéž

roku 2005 také fungují na všech krajských ředitelstvích policejní specialisté na práce s menšinami – styční důstojníci pro menšiny. Styčný důstojník tedy působí jako zprostředkovatel kontaktu a komunikace mezi menšinami a Policií České republiky.

4.1.3. Stupně ohrožení terorismem

Pro ČR byl v oblasti ochrany proti terorismu také zásadní rok 2016. V tomto roce byl Usnesením vlády č. 63 ze dne 25. ledna 2016 schválen a zaveden systém stupňů ohrožení terorismem. Tento systém má čtyři následující stupně:

1) Nulový stav – není známa žádná konkrétní, ani obecná hrozba teroristického či obdobného útoku na území ČR. Při tomto teoretickém stavu by nebyla vydávána žádná zvláštní doporučení nebo varování ve vztahu k veřejnosti, ani by nebyla přijímána žádná protiteroristická opatření bezpečnostních složek. Tento stav se samostatně nevyhlašuje,

2) První stupeň ohrožení terorismem – upozorňuje na existenci obecného ohrožení terorismem, vyplývající ze situace v zahraničí a z příslušnosti České republiky k euroatlantickým strukturám i z mezinárodních aktivit České republiky, zároveň ale není známa konkrétní hrozba teroristických aktivit na území ČR. Za této situace platí některá již dlouhodobě vytipovaná zvýšená bezpečnostní opatření v rozsahu, v jakém rozhodne vláda,

3) Druhý stupeň ohrožení terorismem – upozorňuje na existenci zvýšené pravděpodobnosti ohrožení terorismem, přičemž bližší okolnosti hrozby, včetně přesnějšího načasování, nelze předpovědět. Vyhlašuje se v návaznosti na předchozí události, či v návaznosti na informace o hrozbě projevů terorismu,

4) Třetí stupeň ohrožení terorismem – zavádí vysoký stupeň bdělosti a pohotovosti, kdy je teroristický útok na český cíl (na českém území či v zahraničí) očekáván s vysokou pravděpodobností nebo již proběhl a je třeba přijmout opatření k zamezení pokračování či opakování útoku a minimalizovat následné škody.¹¹³

Vyhlášení jednotlivých stupňů ohrožení provádí vláda České republiky na návrh Společné zpravodajské skupiny Výboru pro zpravodajskou činnost Bezpečnostní rady státu, tedy orgánu zaměřeného primárně na výměnu informací o terorismu a jejich analýzu. Návrh Společné zpravodajské skupiny vychází ze společného vyhodnocení

¹¹³<https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

hrozeb jejími členy. V případě nebezpečí z prodlení provede vyhlášení zvýšeného stupně ohrožení ministr vnitra na návrh Společné zpravodajské skupiny. Vláda následně na nejbližší schůzi takto zvýšený stupeň ohrožení potvrdí nebo zruší. Stejným způsobem je prováděno snižování nebo rušení vyhlášených stupňů ohrožení.

4.2. Protiteroristická politika EU

Základním předpokladem pro protiteroristickou politiku bylo vymezení kompetencí ES/EU v základních smlouvách. V Maastrichtské smlouvě z roku 1992 byla bezpečnostní politika (do níž boj proti terorismu spadá) zapracována především do oblasti druhého (Společná zahraniční a bezpečnostní politika, tj. vnější bezpečnosti) a třetího pilíře (oblast justice a vnitřních věcí, tj. vnitřní bezpečnosti).¹¹⁴ Kromě toho se již od roku 1985 rozvíjela spolupráce v rámci tzv. Schengenského systému, která byla v Amsterodamské smlouvě začleněna do Smluv ES/EU. Amsterodamská smlouva rovněž převedla azylovou politiku a oblast civilní justiční spolupráce do oblasti prvního pilíře EU. V prvním pilíři jsou zpravidla přijímána i opatření v oblasti civilní ochrany, tj. včetně ochrany při teroristických útocích a některé otázky související s bezpečností dopravy, financováním terorismu a rozvojovou pomocí v oblastech, kde vznikají pro terorismus předpoklady.¹¹⁵

Protiteroristická politika Evropské unie tedy chápe boj s terorismem jako záležitost boje, resp. potírání závažné, velmi nebezpečné trestné činnosti za využití zvláště policejních a zpravodajských možností a prostředků. Na mimořádném zasedání dne 21. září 2001, Evropská rada schválila „akční plán boje proti terorismu“, v němž vyjádřila solidaritu se Spojenými státy americkými a boj proti terorismu označila za prioritní cíl EU, přičemž odmítla klást rovnítko mezi fanatické teroristy a arabský a muslimský svět. Po útocích z 11. září 2001 EU v reakci na terorismus mimo jiné vytvořila v prosinci 2011 seznam osob, skupin a subjektů zapojených do teroristických činů a podléhajících omezujícím opatřením.¹¹⁶

---

¹¹⁴M. Mareš: Protiteroristická politika Evropské unie, s. 25. Dostupné z www.https://journals.muni.cz/socialni_studia/article/view/5466

¹¹⁵tamtéž

¹¹⁶<https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/> - CDK, září 2018

4.2.1. Chronologie vzniku

V reakci na terorismus EU vytvořila v roce 2001 seznam osob, skupin a subjektů zapojených do teroristických činů a podléhajících omezujícím opatřením. V roce 2002 byl založen Eurojust a Evropská rada přijala Rámcové rozhodnutí o boji proti terorismu. Jeho součástí bylo Rámcové rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy. Dalším krokem v boji proti terorismu bylo i nařízení, týkající se bezpečnosti leteckého provozu nebo Rámcové rozhodnutí Rady o vytvoření společných vyšetřovacích týmů.¹¹⁷

Rada v roce 2005 přijala strategii EU pro boj proti terorismu s cílem bojovat proti terorismu na celosvětové úrovni a zvýšit bezpečnost Evropy. Následně v říjnu roku 2014 přijala další strategii, kterou byla strategie pro boj proti terorismu a zahraničním bojovníkům se zaměřením na Sýrii a Irák. Tato strategie stanovuje několik prioritních oblastí, včetně zlepšení spolupráce se třetími zeměmi za účelem odhalení náborových sítí a zahraničních bojovníků.¹¹⁸ Stejně tak ale bylo definováno, že případné nasazení vojenských sil mimo hranice EU proti teroristům by muselo vždy podléhat schválení Rady bezpečnosti OSN.

V roce roku 2015 se Rada rozhodla zintenzivnit spolupráci se třetími zeměmi za účelem boje proti terorismu, zejména ve Středomoří, na Blízkém východě, v severní Africe, v Perském zálivu a v oblasti Sahelu. V témže roce Rada také pověřila Europol, aby utvořil speciální útvar pro boj proti teroristické propagandě na internetu a Rada a Evropský parlament přijali nová pravidla pro předcházení praní peněz a financování terorismu.

V roce 2016 byla zahájena činnost Evropského centra pro boj proti terorismu a v roce 2017 Rada přijala nařízení, kterým se měnil Schengenský hraniční kodex s ohledem na posílení kontrol na vnějších hranicích za použití příslušných databází. V témže roce přijala Rada směrnici o boji proti terorismu. Uvedená směrnice kriminalizuje činy jako podstoupení výcviku k terorismu nebo vycestování za účelem terorismu či organizování nebo usnadňování takových cest. Taktéž Rada přijala kontroverzní směrnici o kontrole nabývání a držení zbraní, proti které se ostře stavěla ČR.

V roce 2018 poté Rada přijala směrnici, kterou se posilují pravidla EU pro předcházení praní peněz a financování terorismu a také potvrdila dohodu o nové

---

¹¹⁷<https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/> - CDK, září 2018

¹¹⁸tamtéž

směrnici, která se zaměřuje na narušení a zabránění přístupu pachatelů trestné činnosti k finančním zdrojům, včetně zdrojů používaných pro teroristické činnosti.¹¹⁹

A nakonec v roce 2020 přijala Komise svou první strategii EU v oblasti práv obětí (2020–2025)¹²⁰ a zřídila odborné centrum EU pro oběti terorismu jako dvouletý pilotní projekt.¹²¹

4.2.2. Protiteroristická politika v roce 2021

Europol vydal svou zatím poslední každoroční zprávu o situaci a trendech v oblasti terorismu v Evropě (TE-SAT 2020). Dokument shrnuje období za rok 2019 a pracuje s otevřenými daty přímo od jednotlivých členských států EU. Stejně jako TE-SATu, tak i dle Mareše se samotné teroristické aktivity nadále člení dle teritoriálního vymezení a to na:

- 1) Teroristické aktivity v Evropské unii – separatistický terorismus (baskický, severoirský katolický i protestantský, korsický), anarchistická teroristická hnutí (v Řecku, v Itálii a ve Španělsku), zločiny na podporu zvířecích práv a ekoterorismus, bioterorismus, kyberterorismus, levicový terorismus a pravicový terorismus,
- 2) Mezinárodní terorismus – islámský extremistický terorismus a turecko-kurdské skupiny.¹²²

Terorismus proto představuje i nadále reálné a skutečné nebezpečí a EU proto i nadále zůstává na vysokém stupni ohrožení terorismem, neboť přetrvává hlavně džihádistická hrozba představovaná či inspirovaná Islámským státem, sítí al-Káida a přidruženými subjekty.¹²³ Na vzestupu jsou hrozby ze strany násilných pravicových a levicových extremistů a rovněž se mění povaha útoků. Naprostou většinu nedávných útoků uskutečnili jednotlivci jednající sami – často s omezenou přípravou a snadno dostupnými zbraněmi, kteří se zaměřili na hustě zalidněné nebo vysoce symbolické prostory. Ačkoli je pravděpodobné, že i nadále budou převládat útoky jediného pachatele, nelze vyloučit důmyslnější útoky. EU musí proto být připravena rovněž na hrozby plynoucí z nových a vznikajících technologií, jako je zneužívání dronů, umělé inteligence a chemických, biologických, radiologických a jaderných materiálů. Šíření

¹¹⁹tamtéž

¹²⁰COM(2020) 258 final.

¹²¹https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/eu-centre-expertise-victims-terrorism_en

¹²²M. Mareš: Protiteroristická politika Evropské unie, s. 37 a 38. Dostupné z [www: https://journals.muni.cz/socialni_studia/article/view/5466](http://www.journals.muni.cz/socialni_studia/article/view/5466)

¹²³Evropská komise: Protiteroristická agenda pro EU: předvídaní, prevence, ochrana a reakce, s.l. Dostupné z [www: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0795](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0795)

radikálních ideologií a návodů pro teroristy se zrychluje využíváním propagandy na internetu a použití sociálních médií se často stává nedílnou součástí samotného útoku.¹²⁴ Aby se využily výhody harmonizace a spolupráce v celé Unii, má zásadní význam neexistence nedostatků či prodlev ve způsobu, jakým uplatňujeme hlavní nástroje, jako je směrnice o boji proti terorismu¹²⁵, směrnice o palných zbraních a právní rámec pro boj proti praní peněz a financování terorismu¹²⁶.

Proto nová protiteroristická agenda, která byla oznámena ve strategii bezpečnostní unie EU¹²⁷, spojuje stávající a nové oblasti činnosti v rámci společného přístupu k boji proti terorismu a stanovuje strategii čtyř pilířů pro boj proti terorismu, kterými jsou:

- 1) předvídání – slabých stránek, které představuje hlavní prostředek k posílení evropské protiteroristické reakce a k udržení náskoku,
- 2) prevence – zabránění narušení a destabilizace EU zevnitř i zvenku,
- 3) ochrana – slabých míst, jež mohou teroristé využít nebo na něž se mohou zaměřit,
- 4) reakce – minimalizování dopadů teroristických útoků a jejich rychlé odhalování.¹²⁸

V rámci těchto čtyř pilířů bude docházet k důkladnému posouzení hrozeb, které budou provádět zejména vnitrostátní bezpečnostní a zpravodajské služby. Důraz bude kladen na zvýšení odolnosti kritických subjektů, zejména tedy na ochranu letectví v EU před protiprávními činy, na ochranu námořní dopravy a na výzkum v oblasti bezpečnosti, který posílí schopnost včasného odhalení možných teroristických hrozeb, zejména posouzením využití umělé inteligence s cílem umožnit účinnější a přesnější zpracovávání velkých objemů dat, a to v návaznosti na projekty jako RED-Alert¹²⁹ a PREVISION.¹³⁰ V neposlední řadě se v rámci budoucího výzkumného programu

---

¹²⁴tamtéž

¹²⁵Směrnice (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu, Úř. věst. L 88, 31.3.2017, s. 6.

¹²⁶Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz, Úř. věst. L 284, 12.11.2018. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU, Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 43.

¹²⁷Sdělení Komise o strategii bezpečnostní unie EU, ze dne 24. července 2020, COM(2020) 605 final.

¹²⁸Evropská komise: Protiteroristická agenda pro EU: předvídání, prevence, ochrana a reakce, s.2,6,10 a 16. Dostupné z [www: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0795](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0795)

¹²⁹RED-Alert používá vyspělé analytické metody, jako je analýza přirozeného jazyka a sociálních sítí, umělá inteligence a zpracování složitých skutečností, k řešení potřeb v oblasti prosazování práva, pokud jde o prevenci a opatření týkající se teroristické činnosti na internetu v sociálních médiích (<https://cordis.europa.eu/project/id/740688><https://cordis.europa.eu/project/id/740688>).

¹³⁰PREVISION je probíhající projekt, jehož cílem je poskytnout donucovacím orgánům kapacity pro analýzu a společné využívání vícenásobných masivních datových toků, jejich sémantickou integraci do dynamických znalostních grafů, jakož i předvídání abnormálního či deviantního chování a rizik radikalizace (<https://cordis.europa.eu/project/id/833115><https://cordis.europa.eu/project/id/833115>).

Horizont Evropa do cyklu bezpečnostní politiky více začlení výzkum s cílem zajistit výstupy ještě více orientované na dopady protiprávní činnosti. Komise bude nadále podporovat a zajišťovat udržitelnost sítě zvláštních zásahových jednotek ATLAS z členských států EU, jejímž cílem je zlepšení policejní reakce při přeshraničních protiteroristických operacích. Komise bude členské státy nadále podporovat při využívání informací z bojiště k identifikaci, odhalení a stíhání vracejících se zahraničních teroristických bojovníků, a to stanovením osvědčených postupů¹³¹, výměnou informací, jakož i případným financováním projektů. Také Internetové fórum EU vypracuje pokyny k omezování veřejně dostupného obsahu, pokud jde o extremistické materiály na internetu, a bude dále šířit poznatky v této oblasti. Z tohoto důvodu zintenzivní Komise spolupráci s mezinárodními partnery, zejména s globálním internetovým fórem pro boj proti terorismu (GIFCT) a předloží iniciativu k rozšíření seznamu trestných činů podle čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU na úrovni EU o trestné činy z nenávisti a nenávistné verbální projevy bez ohledu na to, zda se zakládají na rase, etnickém původu, náboženském vyznání, pohlaví, nebo sexualitě.

Zásadní význam má Systém vstupu/výstupu (EES)¹³², což je automatizovaný systém pro registraci cestujících ze třetích zemí. Ten pomůže identifikovat všechny státní příslušníky třetích zemí, kteří vstupují na území členských států, a odhalovat podvodné zneužití totožnosti. Kontroly v budoucím centralizovaném systému pro identifikaci členských států, které mají k dispozici informace o odsouzených státních příslušnících třetích zemí a osob bez státní příslušnosti, (ECRIS-TCN)¹³³ umožní navíc ověřit, zda byli určitý státní příslušník třetí země nebo osoba s dvojím občanstvím EU a třetí země odsouzeni za závažnou trestnou činnost v EU a v kterém konkrétním členském státě. Členské státy také budou pro své úředníky, zejména na vnějších hranicích, zavádět funkci vyhledávání otisků prstů v systému automatizované identifikace otisků prstů (AFIS).

Zejména kvůli hrozbě terorismu EU vypracovala nejpokročilejší právní předpisy na světě s cílem omezit přístup k prekurzorům výbušnin¹³⁴ a odhalovat podezřelé transakce, jež by mohly vést k teroristům vyrábějícím podomácku výbušniny.

---

¹³¹Memorandum Eurojustu z roku 2020 týkající se důkazů z bojiště. Dostupné z [www](http://www.eurojust.europa.eu/battlefield-evidence-increasingly-used-prosecute-foreign-terrorist-fighters-eu):

<https://www.eurojust.europa.eu/battlefield-evidence-increasingly-used-prosecute-foreign-terrorist-fighters-eu>

¹³²Jak je stanoveno v nařízení (EU) 2017/2226, 9.12.2017, Úř. věst. L 327.

¹³³Jak je stanoveno v nařízení (EU) 2019/816, 22.5.2019, Úř. věst. L 135, s. 1.

¹³⁴Chemické látky, které by mohly být zneužity k výrobě podomácku vyrobených výbušnin. Ty jsou upraveny v nařízení (EU) 2019/1148 o uvádění prekurzorů výbušnin na trh a o jejich používání, jež se bude používat od 1. února 2021.

Klíčový význam v boji proti terorismu má proto spolupráce s partnery ze západního Balkánu a s prioritními zeměmi jižního sousedství v oblasti předcházení a potírání terorismu, včetně praní peněz a financování terorismu. Komise je pověřena sjednáním mezinárodních dohod s Alžírskem, Egyptem, Izraelem, Jordánskem, Tuniskem, Marokem a Libanem za účelem výměny osobních údajů s Eurojustem v rámci terorismu a závažné organizované trestné činnosti. Velmi důležité bude také zahájení jednání s deseti¹³⁵ třetími zeměmi ohledně spolupráce mezi Eurojustem a těmito třetími zeměmi v zájmu účinné reakce na terorismus. V neposlední řadě bude Komise a ESVČ prohlubovat spolupráci s mezinárodními organizacemi, jako je NATO, Interpol, Finanční akční výbor (FATF) a Globální fórum pro boj proti terorismu, a s klíčovými strategickými partnery, například Spojenými státy, Kanadou a Novým Zélandem, jakož i s celosvětovou koalicí proti Islámskému státu.

---

¹³⁵ Alžírsko, Arménie, Bosna a Hercegovina, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, Tunisko a Turecko.

II. Praktická část

5. Geopolitická analýza útoků ISIS během oficiální existence 2014 – 2019

V této kapitole autor metodou geomappingu mapuje nejzávažnější útoky ISIS podle těchto zdrojů: wilsoncenter.org, GTI (2019, 2020), Te-Sat (2019, 2020) ,stanford.edu, za účelem prokázání **hypotézy č.1.: realistická snaha o znovuoobnovení historického chalífátu**. Útoků ISIS a jejich sympatizantů bylo mnohonásobně více, avšak níže uvedené se všem těmto institucím jeví jako nejzávažnější. Proto tedy autor pracuje pouze s tímto zlomkem.

Kvalitativní a kvantitativní analýza roku 2014

Tabulka 1/2014

Rok	Nejzávažnější útoky	Místo	Cíl
2014	Dobytí města Rakka	Sýrie	Vyhlášení hl. městem Emirátu
	Dobytí města Mosulu	Irák	Vyrabování bank, získání fin. zdrojů
	Ovládnutí provincie Rakka	Sýrie	Teritoriální zvětšení
	Dobytí města Tikrit	Irák	Teritoriální zvětšení
	Teroristické útoky	Sýrie	Plynové pole Shaer
	Dobytí měst Sindžár, Zuman	Kurdistán	Teritoriální zvětšení
	Teroristické útoky	Austrálie	Kavárna

Tabulka vytvořena autorem

Dle tabulky č. 1/2014 vyplývá, že hlavní útoky byly směřovány do Sýrie, Iráku a Kurdistánu s tím, že okrajové útoky byly zaměřeny na Austrálii. Nejvýznamnějším vítězstvím ISIS bylo dobytí provincie Rakka, což mělo za následek nejen vyhlášení Emirátu, ale také autorizaci vzdušných úderů USA, zejména na obranu strategických cílů a náboženské menšiny jezídů. Ke konci roku již USA podnikaly vzdušné údery na základny ISIS a dodávaly zbraně kurdským skupinám. V tomto roce žilo na územích ovládaných ISIS 10 miliónů obyvatel, což bylo vrcholné rozpětí v rámci celé existence chalífátu. Z útoků ISIS za rok 2014 (obr. 9) je zřejmé, že již v tomto roce ISIS započal

rozšiřovat sféru svého vlivu v Severní Africe, Subsaharské Africe a v Asii, s cílem připravit si půdu pro vznik jím deklarovaného pátého chalífátu, s využitím historicky nekontrolovatelných území s bohatou teroristickou historií (Thajsko, Malajsie).

Kvalitativní a kvantitativní analýza roku 2015

Tabulka 2/2015

Teroristické útoky	Francie	130 mrtvých, 300 raněných
Teroristické útoky	Libye	Hotel
Teroristické útoky	Tunisko	Muzeum
Teroristické útoky	Sýrie	Palestinský uprchlický tábor Yarmouk
Dobytí města Ramádí	Irák	Teritoriální zvětšení
Dobytí města Palmýra	Sýrie	Teritoriální zvětšení
Dobytí města Syrta	Libye	Teritoriální zvětšení
Teroristické útoky	S. Arábie	Mešita a masakr obyvatelstva
Teroristické útoky	Jemen	Bombové útoky na automobily
Teroristické útoky	Sýrie	Kobani – útok na civilisty
Teroristické útoky	Kuvajt	Mešita a masakr obyvatelstva
Teroristické útoky	Tunisko	Útok na letoviště
Teroristické útoky	Egypt	Útok na vojenské stanoviště
Teroristické útoky	Turecko	Útok na kulturní středisko
Teroristické útoky	S. Arábie	Mešita a masakr obyvatelstva
Teroristické útoky	Jemen	Bombové útoky
Teroristické útoky	Bangladéš	Útoky na civilisty
Teroristické útoky	Jemen	Bombové útoky na automobily
Dobytí vesnic	Sýrie	Zvětšení teritoria
Teroristické útoky	S. Arábie	Útoky na civilisty
Teroristické útoky	Egypt	Sestřelení ruského letadla
Teroristické útoky	Libanon	Sebevražedné útoky
Teroristické útoky	Bangladéš	Mešita a masakr obyvatelstva
Teroristické útoky	USA	Útok na obyvatelstvo

Tabulka vytvořena autorem

Dle tabulky č. 2/2015 vyplývá, že hlavní útoky byly směřovány do Sýrie, Iráku, Egypta, Libye, Tuniska, Saudské Arábie, Jemenu a Bangladéže s tím, že okrajové útoky byly zaměřeny na Francii, Kuvajt, Turecko, Libanon a USA. V tomto roce se Rusko, ač nebylo členem protiteroristické koalice, připojilo k bojům. Díky útokům koalice na ropná pole ISIS ztrácí hlavní zdroj příjmů a navrácí se k teroristickým kriminálním aktivitám a k pašování drog a vydírání. ISIS získává Ramádí a Palmyru. Má v moci Mosul a Raqqa a koncem roku 2015 má kontrolu nad cca 5 miliony obyvatel, žijících na jeho územích, což je polovina předchozího a zároveň největšího rozsahu chalífátu z roku 2014. Jeho expandování za hranice chalífátu a ustanovování "Wilayat", tedy států,

přesněji provincií spolu s globálními rozměry útoků, využívajících nestability v Libyi, Nigérii (Boko Haram), dále ve Filipínách (Abu Sayyaf) a v Egyptě (Ansar Bayt Al Maqdis) naznačují jeho tendence projevovat se více navenek.¹³⁶

Z útoků ISIS za rok 2015 dle tabulky č. 2/2015 je zřejmé, že ISIS pokračuje ve svém teritoriálním rozšiřování, i když v konečném důsledku přichází o cca polovinu jemu porobeného obyvatelstva. Taktéž je z útoků patrné, že zesiluje tlak na africké a arabské státy a je tudíž po logistické i finanční i operační stránce na vzestupu.

Kvalitativní a kvantitativní analýza roku 2016

Z následující tabulky č. 3/2016 vyplývá, že hlavní útoky byly směřovány do Indonésie, Belgie, Sýrie, Iráku, Jemenu, Afghánistánu, Keni, USA, Egypta, Pákistánu a Jordánska s tím, že okrajové útoky byly zaměřeny na Bangladéš, Saudskou Arábii, Francii, Turecko, Rusko, Libyi, Německo, Izrael a Německo. Syrské demokratické síly (SDF) v Sýrii odřízly ISIS od zásobovacích cest. Porážky ISIS vedly k mocenským bojům o teritorium, které ISIS předtím držel. Assadův režim a ruští spojenci obsadili teritorium na hranicích mezi Sýrií a Irákem, kdežto Turecko se zaměřilo na SDF a na potlačení kurdské autonomie.

Ke konci roku 2016 došlo k obléhání Mosulu, které skončilo až v červenci 2017. Bitva o Raqqa probíhala od listopadu 2016 až do října 2017, kdy ISIS ztratil kontrolu nad většinou měst a držel pouze malá území v Sýrii.

Z útoků ISIS za rok 2016 dle tabulky č. 3/2016 je zřejmé, že i přes útoky na státní instituce, soukromé subjekty a obyvatelstvo, nebyl ISIS úspěšný a jeho útoky měly spíše zastrášovací význam, nežli sofistikovaný záměr.

---

¹³⁶<https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/islamic-state><https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/islamic-state>

Rok	Nejzávažnější útoky	Místo	Cíl
2016	Teroristické útoky	Indonésie	Snaha o dobytí policejní stanice
	Teroristické útoky	Belgie	Útok na letiště a metro v Bruselu
	Teroristické útoky	USA	Útok na noční gay klub
	Teroristické útoky	Turecko	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Indonésie	Útok na civilisty
	Teroristické útoky	Turecko	Sebevražedný útok
	Dobytí města Rai	Sýrie	Teritoriální rozšíření
	Teroristické útoky	Irák	Bombové útoky
	Teroristické útoky	Jemen	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Bangladéš	Útok na restauraci
	Teroristické útoky	Irák	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	S. Arábie	Útok na mešity
	Teroristické útoky	Francie	Útok automobilem
	Teroristické útoky	Německo	Útok na civilisty sekerou
	Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Belgie	Útok na policisty mačetou
	Teroristické útoky	Sýrie	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Rusko	Útok na policejní stanici
	Teroristické útoky	Libye	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Jemen	Útok na armádní rekruty
	Teroristické útoky	Irák	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Keňa	Útok žen na policejní stanici
	Teroristické útoky	USA	Útok v obchodním centru
	Teroristické útoky	Egypt	Útok na egyptské vojáky
	Útok na město Kirkúk	Irák	Dobytí – neúspěšné
	Teroristické útoky	Pákistán	Útok na policejní kadety
	Útok na město Rutba	Irák	Dobytí poloviny města
	Teroristické útoky	Keňa	Útok na policistu
	Teroristické útoky	Turecko	Bombový útok
	Teroristické útoky	Pákistán	Bombový útok na svatyni
	Teroristické útoky	Irák	Zabití bojovníků a policistů
	Teroristické útoky	Afghánistán	Útok na mešitu
	Teroristické útoky	Izrael	Útok na armádní jednotky
Teroristické útoky	Egypt	Útok na katedrálu	
Teroristické útoky	Libye	Sebevražedný útok	
Teroristické útoky	Jemen	Sebevražedný útok	
Teroristické útoky	Jordánsko	Obléhání hradu Karak – neúspěšné	
Teroristické útoky	Irák	Bombové útoky	

2016	Teroristické útoky	Německo	Útok kamionem na civilisty
------	--------------------	---------	----------------------------

Kvalitativní a kvantitativní analýza roku 2017

Tabulka 4/2017 – strana 1

Rok	Nejzávažnější útoky	Místo	Cíl
2017	Teroristické útoky	Irán	Parlament, hrobka A.Chomejního
	Teroristické útoky	UK	Koncert Ariany Grande
	Teroristické útoky	Španělsko	Obyvatelstvo za použití automobilu
	Teroristické útoky	USA	Obyvatelstvo za použití automobilu
	Teroristické útoky	Egypt	Mešita a masakr obyvatelstva
	Teroristické útoky	Sýrie	Bombové útoky
	Teroristické útoky	Irák	Útok na policisty
	Teroristické útoky	Turecko	Útok na noční klub
	Teroristické útoky	Irák	Zabití policistů, Bomby v autech
	Teroristické útoky	Irák	Bomby v autech
	Teroristické útoky	Irák	Útok na policejní stanici
	Teroristické útoky	Irák	Výbuch aut
	Teroristické útoky	Egypt	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Sýrie	Útok na vládní teritorium
	Teroristické útoky	Sýrie	Poprava civilistů
	Teroristické útoky	Sýrie	Zabití tureckých vojáků
	Teroristické útoky	Sýrie	Zničení Tetrapylonského památníku
	Teroristické útoky	Irák	Zničení hotelu
	Teroristické útoky	Sýrie	Útok na vojenské letiště
	Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok na nejvyšší soud
	Teroristické útoky	Somálsko	Útok na hotel
	Teroristické útoky	Irák	Sebevražedný útok v restauraci
	Teroristické útoky	Izrael	Raketový útok na město Eilat
	Teroristické útoky	Irák	Výbuch aut
	Teroristické útoky	Pákistán	Útok na hrobku Súfistů
	Teroristické útoky	Irák	Výbuch aut
	Teroristické útoky	Sýrie	Útok na vesnici Sousian
	Teroristické útoky	Alžírsko	Bombový útok na policejní stanici
	Teroristické útoky	Afghánistán	Střelecký útok na vojenskou nemocnici
	Teroristické útoky	Bangladěš	Útok na protiteroristickou jednotku
	Teroristické útoky	UK	Útok vozidlem na civilisty
	Teroristické útoky	Bangladěš	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Čečensko	Útok na vojenskou základnu
Teroristické útoky	Bangladěš	Bombové útoky	
Teroristické útoky	Egypt	Poprava civilistů	
Teroristické útoky	Irák	Útok na civilisty	
Teroristické útoky	Irák	Útok na uprchlíky	
Teroristické útoky	Egypt	Bombové útoky	

Tabulka vytvořena autorem

2017	Teroristické útoky	Egypt	Bombové útoky
	Teroristické útoky	Sýrie	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Egypt	Útok na ozbrojené jednotky
	Teroristické útoky	Francie	Zabití policisty
	Teroristické útoky	Rusko	Zabití policistů
	Teroristické útoky	Irák	Výbuch aut
	Teroristické útoky	Pákistán	Zabití představitele Talibánu
	Teroristické útoky	Irák	Zabití vojáků
	Teroristické útoky	Sýrie	Útok na strážní stanoviště
	Teroristické útoky	Irák	Zabití vojáků
	Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok – konvoj NATO
	Teroristické útoky	Irák	Sebevražedný útok vojenská základna US
	Teroristické útoky	Pákistán	Bombový útok na senátora
	Teroristické útoky	Sýrie	Výbuch aut
	Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Sýrie	Útok na civilisty
	Teroristické útoky	Irák	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Sýrie	Útok na civilisty
	Teroristické útoky	UK	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Sýrie	Výbuch aut
	Teroristické útoky	Indonésie	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Egypt	Útok na autobus s křesťany
	Teroristické útoky	Irák	Výbuch aut
	Teroristické útoky	Alžírsko	Útok na vojáky
	Teroristické útoky	Filipíny	Útok na kasino
	Teroristické útoky	UK	Útok na civilisty
	Teroristické útoky	Pákistán	Zabití čínských učitelů
	Teroristické útoky	Irák	Sebevražedný útok
	Dobytí města Mosul	Irák	Útok na západní Mosul
	Teroristické útoky	Izrael	Zabití vojáků
	Teroristické útoky	Irák	Zničení mešity Grand al Nuri
	Teroristické útoky	Filipíny	Útok na město a na školu
	Teroristické útoky	Egypt	Sebevražedný útok na vojáky
Teroristické útoky	Sýrie	Zabití civilistů	
Teroristické útoky	Sýrie	Útok na vojáky	
Teroristické útoky	Afghánistán	Útok na Iráckou ambasádu	
Teroristické útoky	Afghánistán	Útok na šiitskou mešitu	
Teroristické útoky	Afghánistán	Útok na město Mirza Olang	

Tabulka vytvořena autorem

2017	Teroristické útoky	Egypt	Zabití policistů
	Teroristické útoky	Pákistán	Bombový útok na tržišti
	Teroristické útoky	Irák	Útok na vojáky US
	Teroristické útoky	Afghánistán	Útok na mešitu
	Teroristické útoky	Belgie	Útok na vojáky
	Teroristické útoky	Irák	Výbuch aut
	Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Alžírsko	Sebevražedný útok na policejní stanici
	Teroristické útoky	Libye	Výbuch aut
	Teroristické útoky	Irák	Útok na elektrárnu
	Teroristické útoky	Turecko	Pokus o sebevražedný útok na policii
	Teroristické útoky	Egypt	Útok na vojenský konvoj
	Teroristické útoky	Írán	Zmaření sebevražedného útoku
	Teroristické útoky	UK	Bombový útok ve vlaku
	Teroristické útoky	Sýrie	Útok na iránský konvoj
	Teroristické útoky	Afghánistán	Útok na letiště
	Útok na město Ramadi	Irák	Útok na irácké vojáky
	Teroristické útoky	Izrael	Zmaření útoku na mešitu Al-Aksá
	Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Francie	Útok nožem na civilisty
	Obsazení města	Sýrie	Město v provincii Homs
	Teroristické útoky	Irák	Zapálení ropných vrtů
	Teroristické útoky	Sýrie	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Libye	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Pákistán	Sebevražedný útok
	Obsazení vesnic	Sýrie	Obsazení 12 vesnic
	Teroristické útoky	Sýrie	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Egypt	Útok na vojáky
	Teroristické útoky	Sýrie	Bombové útoky na civilisty
	Teroristické útoky	Egypt	Útok na základny
	Teroristické útoky	Egypt	Raketový útok na Izrael
	Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok na mešitu
	Teroristické útoky	USA	Pokus o použití ZHN – fáze přípravy
	Teroristické útoky	Nigérie	Útok na vojáky
Teroristické útoky	Libye	Útok na vojenské stanoviště	
Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok	
Teroristické útoky	USA	Obyvatelstvo za použití automobilu	
Teroristické útoky	Jemen	Sebevražedný útok	
Teroristické útoky	Afghánistán	Útok na civilisty	

2017	Útočná operace	Sýrie	Získání města Abu Kamal
	Propaganda	Švédsko	Hackerské vysílání v rádiu
	Teroristické útoky	Jemen	Výbuch aut
	Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Egypt	Útok na mešitu Sufi a civilisty

Tabulky vytvořena autorem

Dle tabulky č. 4/2017 vyplývá, že hlavní útoky byly směřovány do Egypta, Sýrie, Iráku, UK, USA, Čečenska, Íránu, Turecka, Afghánistánu, Izraele, Pákistánu, Alžírsko, Bangladéše, Filipín, Izraele, Libye s tím, že okrajové útoky byly zaměřeny na Španělsko, Francii, Somálsko, Rusko, Indonésii, Belgii, Švédsko a Jemen. Jak již bylo zmíněno výše, v červenci tohoto roku skončilo obléhání Mosulu. V srpnu dobyly irácké síly poslední velké město Tal Afar ovládané ISIS na severu Iráku u hranic se Sýrií a následně v říjnu byla dobytá Raqqa. Tím ISIS ztratil kontrolu nad většinou měst a držel pouze malá území v Sýrii. Pokračovaly sebevražedné útoky na civilisty, státní instituce i státní představitele. Stejně tak došlo k ničení kulturních památek a k útokům na mešity. Zničena byla i Grand al Nuri, kde byl ISIS vyhlášen chalífát. Taktéž byla zaznamenána příprava pokusu o použití ZHN v USA a ve Velké Británii byl spáchán teroristický útok krátce po skončení koncertu Ariany Grande. V Íránu byl spáchán teroristický útok na parlament a hrobku Ajatolláha Chomejního a v Bangladéži byl proveden útok na protiteroristickou jednotku. Zajímavostí je i hackerské vysílání propagandy ISIS ve Švédsku. Co do počtu nejzávažnějších útoků, byl rok 2017 dle zdrojů uvedených na počátku této kapitoly, nejbojovnější. Z útoků ISIS za rok 2017 dle tabulky č. 4/2017 je zřejmé, že útoky byly velmi dobře propracované a koordinované a některé cíle byly vybírané se záměrem vytvořit dojem oslabenosti jednotlivých oficiálních státních struktur a pocitu, že ISIS může napadnout kohokoliv a kdekoliv.

Kvalitativní a kvantitativní analýza roku 2018

Tabulka 5/2018

Rok	Nejzávažnější útoky	Místo	Cíl
2018	Teroristické útoky	Irák	Nález masového hrobu civilistů
	Teroristické útoky	Belgie	Útok na policisty a civilistu
	Teroristické útoky	Německo	Zmaření teroristického spiknutí
	Vojenská operace	Afghánistán	Boje s Talibanem
	Vojenská operace	Sýrie	Zmocnění se několika měst
	Teroristické útoky	Írán	Útok na vojenskou přehlídku
	Vojenská operace	Sýrie	Ofenzivní operace
	Teroristické útoky	Libye	Sebevražedný útok na ministerstvo

Tabulka vytvořena autorem

Dle tabulky č. 5/2018 vyplývá, že hlavní útoky byly směřovány do Sýrie, Afghánistánu, Německa, Íránu, Libye a Iráku s tím, že okrajové útoky byly zaměřeny na

Belgii. Významné se v tomto roce jeví vojenské operace ISIS v Sýrii a Afghánistánu, které měli tendence směrem k teritoriálnímu a mocenskému rozmachu. V Afghánistánu třítýdenní bitva s Talibánem vedla k porážce sil islámského státu a k rozložení většiny této jeho afghánské skupiny a v Německu bylo zmařeno teroristické spiknutí týkající se velmi nebezpečného jedu ricinu. Z útoků ISIS za rok 2018 dle tabulky č. 5/2018 je zřejmé, že zničení chalífátu poznamenalo kvalitu útoků ISIS, jenž těžiště svého zájmu přenesl na nové snahy o své znovuoživení.

Kvalitativní a kvantitativní analýza roku 2019

Tabulka 6/2019

Rok	Nejzávažnější útoky	Místo	Cíl
2019	Teroristické útoky	Nigérie	Obsazení táborů a vysídlování obyvatel
	Teroristické útoky	Srí lanka	Sebevražedné útoky na kostely a hotely
	Teroristické útoky	Kamerun	Raketový útok Boko Haram
	Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Somálsko	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Afghánistán	Sebevražedný útok
	Teroristické útoky	Nigérie	Útok na pohřební ceremonii
	Teroristické útoky	Nigérie	Útoky na města
	Teroristické útoky	Burkina Faso	Útoky na města a civilisty
	Teroristické útoky	Sýrie	Sebevražedné útoky na kostely a hotely
	Teroristické útoky	Kamerun	Útoky nožem na rybáře

Tabulka vytvořena autorem

Dle tabulky č. 6/2019 vyplývá, že hlavní útoky byly směřovány do Sýrie, Nigérie, Srí lanky a Burkiny Faso s tím, že okrajové útoky byly zaměřeny na Somálsko, Afghánistán a Kamerun. V tomto roce byly útoky v drtivé většině zaměřeny na civilní cíle. Pouze v Nigérii byly provedeny útoky na místní města. V Sýrii ISIS ztratil své poslední území v Baghuzu. Proto byl ISIS nucen přehodnotit svou strategii a byl nucen vrátit se k tradiční povstalecké taktice. Také probíhající koronavirová pandemie mu velmi posloužila, protože virus odvedl pozornost vlád od stávajících protiteroristických snah směrem k opatřením v oblasti veřejného zdraví. Z útoků ISIS za rok 2019 dle tabulky č. 6/2019 je zřejmé, že ISIS ztratil schopnost provádět útoky většího rozsahu. Útoky za rok 2019 spíše opět směřují k vyvolání pocitu strachu, nicméně jejich samotné zaměření odpovídá spíše „lokálním teroristickým organizacím“, nežli nadnárodní džihádistické organizaci.

Závěr k hypotéze č.1

Podle odhadu Syrian Observatory for Humman Rights zemřelo od roku 2014 do roku 2018 na 353 000 lidí, z toho 1/3 tvořili civilisté. Dále bylo 56 900 lidí pohřšováno a smrt dalších nejméně 100 000 mrtvých nebyla zdokumentována. Ztráty na lidských životech však mohou být zřejmě daleko větší, nemluvě o doživotních fyzických a psychických následcích přeživších. V rámci tažení proti ISIS podnikla protiteroristická koalice v čele s USA celkem 13 315 úderů v Iráku a 14 660 v Sýrii.

Z útoků ISIS za rok 2014, jak je uvedeno výše, je zjevné a zřejmé, že již v tomto roce ISIS započal rozšiřovat sféru svého vlivu v Severní Africe, Subsaharské Africe a v Asii, s cílem připravit si půdu pro vznik jím deklarovaného pátého chalífátu. Zároveň ruku v ruce s tímto rozšiřováním také ISIS započal s budováním záložního opěrného logistického a strategického centra v Malajsii a to zejména z důvodu návaznosti na apokalyptické vize jeho vlastního učení. Neboť ISIS sám v eschatologickém pojetí své věrouky počítá s tím, že má být chalífát zničen silami zla, protože se na zemi objeví Dadždžál (Podvodník, Antikrist), jenž ovládne všechna města s výjimkou čtyř (viz. bod 2.3). Zároveň zneužívá náboženství islámu, jelikož využívá ideu vzkříšení a posledního soudu, kdy bude každý klást na váhu své dobré a zlé skutky a podle nich skončí v nebi nebo v pekle. A jelikož pouze pevná víra může převážit nad většinou špatných skutků, jsou bojovníci ISIS obzvláště motivováni, aby v duchu této vize tvrdě a věrně bojovali. Touto indoktrinací si tedy ISIS navíc zajišťuje neustálý fanatismus svých bojovníků a přívrženců.

Termín historický chalífát je tedy zavádějící (viz bod. 3.1 Historické chalífáty), jelikož jak již bylo popsáno, existovaly čtyři historické chalífáty a ISIS chtěl uskutečnit „pátý chalífát“ dle map historických chalífátů, uvedených v teoretické části této práce (obr. 5 – 8). Z tohoto vyplývá, že území, které si ISIS vytyčil jako cílový „pátý chalífát“, by se skládalo z: Umajjovského, Abbásovského a Osmanského chalífátu a rovněž z evropské části území starobylé Byzantské říše (obr. 10). K těmto územím by navíc dle představy ISIS mělo náležet také Rakousko, Slovensko, Srbsko, Chorvatsko, Pákistán, Indie, východní Turkistán (západní část Číny), Mali, Nigérie, Niger, Čad, Súdán, Jižní Súdán, Etiopie, Keňa, Somálsko, Kazachstán, Nepál a Srí lanka. Tedy území, která vytyčil vůdce ISIS Abu Bakr al-Baghdadi jako taková, kde muslimové podle něho trpí.

Fyzicky ovládnuté území ISIS se v malé procentuální části přibližuje 1. historickému chalífátu za vlády Abú Bakra. ISIS ovládl pouze cca 110 000 km² na území Iráku a Sýrie. Nicméně jeho vliv a do jisté míry ovládnutí obyvatelstva a tudíž pravděpodobné intence o ovládnutí teritoria se během let fyzické existence chalífátu soustředily zejména do: Sýrie, Iráku, Kurdistánu, Egypta, Libye, Tuniska, Saudské Arábie, Jemenu, Bangladéše, Indonésie, Belgie, Jemenu, Afghánistánu, Keni, USA, Pákistánu, Jordánska, UK, Čechenska, Íránu, Turecka, Izraele, Alžírsko, Filipín, Izraele, Německa, Nigérie, Srí lanky a Burkiný Faso.

Nejvýznamnějšími cíli se poté staly: Sýrie, Irák, Afghánistán, Egypt, Pákistán, Bangladéš, Írán a Libye. Tomuto tvrzení odpovídají i tzv. vysoce kvalitní útoky, které ISIS proti těmto zemím nebo na jejich území podnikl.

Po srovnání zemí, které byly obětmi útoků ISIS, se zeměmi vytyčenými ISIS jako teritorium „pátého chalífátu“ je zjevné, že se ISIS snažil svými útoky kopírovat svoji ideu „pátého chalífátu“ pouze v zemích s převážnou muslimskou populací, v zemích zasažených tzv. arabským jarem a v zemích tzv. třetího světa.

Tímto se vyvrací hypotéza č. 1, tedy realistická snaha ISIS o znovuoobnovení historického chalífátu, pokud chápeme historický chalífát jako chalífát v době největšího územního rozsahu. ISIS vytyčený „pátý chalífát“ můžeme považovat za prakticky nerealizovatelný z to z následujících důvodů: Za prvé kvůli odporu většinové muslimské komunity, za druhé kvůli jejich roztržitosti zapříčiněné vlastní extrémistická vizí. A za třetí proto, že protiteroristická obrana EU je natolik sofistikovaná, že výrazně znemožňuje zesilování vlivu ISIS na evropské země, tedy země sférického zájmu ISIS. Taktéž ze strany státního aparátu Číny je expanze ISIS do této země znemožněna. Na druhou stranu lze předpokládat, že v zemích se silnou teroristickou minulostí a velmi zranitelným státním aparátem bude expanze ISIS pokračovat a nabývat na síle.

6. Geopolitická analýza útoků ISIS během let 2020 – 2021

6.1.1. ISIS v roce 2020

ISIS zřejmě již od počátku svých útoků v roce 2014 počítal s možností své porážky a zřejmě z tohoto důvodu vytvářel „záložní (krycí) plán“. Tento plán počítal s napadáním i jiných území, než která zahrnoval do svého „pátého chalífátu“ a to proto, aby zde získal početní a logistickou základnu pro případ jeho fyzického dobytí. Přestal by tak být závislý na území a přesto by mohl ve svých operacích pokračovat dále. Proto svoji pozornost nasměroval na Afghánistán, Bangladéš, Indii, Maledivy, Pákistán, Srí Lanku a státy ve Střední Asii. Již od roku 2000 se skupinám islamistů dařilo v celé oblasti Jihovýchodní Asii rekrutovat bojovníky a podnikat útoky a to navzdory geografickým hranicím a rozličné etnicitě jejich členů. Za oběť jim padly Jižní Filipíny, Indonésie, Singapur, Austrálie a Malajsie.

Právě zmíněná Malajsie se i dle vyjádření jejích oficiálních představitelů měla stát bezpečným transitním a logistickým centrem a to hlavně po teritoriálním kolapsu ISIS. Tomu se sice ještě v roce 2020 dařilo podnikat útoky, zejména atentáty a bombové útoky a to primárně v Iráku a Sýrii, neboť jeho zaměřením zůstává jeho obnova právě v těchto zemích, nicméně právě v Malajsi bylo již v roce 2013, tedy před vyhlášením chalífátu ISIS, zatýkáno několik set příznivců ISIS a odhaleno 30 plánů k útokům. Velmi důležitou informací směrem k této myšlence byl i fyzický přesun cca 30 000 zahraničních bojovníků v roce 2015 z Malajsie do Sýrie. Malajsie v tomto ohledu má bohatou minulost, neboť svými bojovníky podporovala i jiná teritoria jako Afghánistán, Pákistán, Bosnu a Irák. Návrat těchto bojovníků ze Sýrie a Iráku do Malajsie ISIS poslouží k rozšiřování sféry svého vlivu a to hlavně podél jižní hranice tohoto státu s Thajskem, Indonésií a Filipínami. Hranice Malajsie jsou totiž nepřístupné vně vládní kontroly. Na Malajsko Thajské hranici se od roku 2004 do roku 2018 korelace násilí zvyšuje a to hlavně v oblastech tzv. „hlubokého jihu“, kde bylo v tomto období zaznamenáno na 20 000 násilných incidentů s téměř 7000 mrtvými. Nelegální migrace spolu s mezinárodním organizovaným zločinem dává síti islámských organizací možnost zacilovat na mladé radikály, kteří se cítí býti marginalizováni v převážně buddhistickém státě.¹³⁷

¹³⁷(PDF) Southeast Asia after the Caliphate: Identifying Spatial Trends in Terrorism and Radicalization in Malaysia. *ResearchGate Find and share research*[online]. Copyright © 2020 Samuel Henkin et al., published by De Gruyter. [cit. 26.06.2021]. Dostupné z [www:
https://www.researchgate.net/publication/343958727_Southeast_Asia_after_the_Caliphate_Identifying_S](https://www.researchgate.net/publication/343958727_Southeast_Asia_after_the_Caliphate_Identifying_S)

I kvůli těmto okolnostem Malajsie hrála důležitou roli i v roce 2020, kdy se ukázalo, že ztráta chalífátu podnítila ISIS k tomu, aby začal hledat nová území. Přizpůsobil se tedy a i proto jeho politika radikalizace slavila úspěch právě v Asii. Velmi chytrou volbou se ukázalo právě v Malajsií zformování Katibah Nusantara Lid Daulah Islamiyyah (jihovýchodní asijské vojenské jednotky), kdy byla zároveň islamisty využita média k rekrutaci nových bojovníků a k prorůstání ideologie ISIS do místního prostředí.

Jihovýchodní Asie obecně, je velmi vhodným proteroristickým prostředím umožňujícím vzestup radikalismu a to i směrem zpět do post koloniálních dob. V porovnání s Evropou a středním Východem jde však o místo s omezeným potenciálem a to i přesto, že zde žije odhadem 240 miliónů muslimů, tedy čtvrtina celkové světové populace.¹³⁸ Nicméně je oblastí pro ISIS velmi zajímavou, což potvrdil i říjnový Dabiq z roku 2015 na str.6, v němž ISIS povolával sympatizanty, aby útočily na ambasády Singapuru, Malajsie a Indonésie. Taktéž ISIS již v době svého největšího rozmachu povolával právě bojovníky Jihovýchodní Asie, aby se zmocnili Jižních Filipín a prohlásili je za „Wilayat“. Jak je vidno, ISIS velmi zřetelně změnil globální percepce své sítě, kdy vyvolal globální bezpečnostní tíseň svým silným rekrutačním působením a kdy se hlavně osvětlil fakt, že není závislý na území, které může přímo řídit. Oportunisticky zároveň využíval a využívá okolnosti, kterou je strach z nemoci Covid 19, kdy se zdá, že je ISIS „immuní“ vůči Covidu, neboť jeho bojovníci a přívrženci žijí hlavně v osamocených horách a pouštích a jsou tedy vůči nemoci izolováni.

6.1.2. ISIS v roce 2021

Na začátku roku 2021 bylo džihádistické hnutí nejvíce roztržštěné od doby před 11. zářím. Hnutí bylo rozděleno na tři hlavní větve: al-Káidu a její větve od Afghánistánu po západní Afriku, dále Islámský stát (ISIS) a jeho vnější provincie od severní Afriky přes jižní Asii po východní Asii a nakonec Hayat Tahrir al Sham (HTS), s oblastí působení zejména v severní Sýrii. Generální tajemník Úřadu pro boj proti terorismu Vladimír Voronkov v tomto roce upozornil na fakt, že se členské státy obávají vzrůstající schopnosti ISIS znovu organizovat útoky ve světě¹³⁹, kdy v prvním čtvrtletí

patial Trends in Terrorism and Radicalization in Malaysia

¹³⁸(PDF) Southeast Asia after the Caliphate: Identifying Spatial Trends in Terrorism and Radicalization in Malaysia. *ResearchGate Find and share research* [online]. Copyright © 2020 Samuel Henkin et al., published by De Gruyter. [cit. 26.06.2021]. Dostupné z

[www:https://www.researchgate.net/publication/343958727_Southeast_Asia_after_the_Caliphate_Identifying_Spatial_Trends_in_Terrorism_and_Radicalization_in_Malaysia](https://www.researchgate.net/publication/343958727_Southeast_Asia_after_the_Caliphate_Identifying_Spatial_Trends_in_Terrorism_and_Radicalization_in_Malaysia)

¹³⁹<https://www.csis.org/analysis/real-world-capabilities-isis-threat-continues>

tohoto roku vzrostl v Sýrii počet útoků ISIS na 112, vysoce kvalitních útoků na 37 a úmrtí na 189 ve srovnání s prvním čtvrtletím roku 2020 (42, 13 a 70) a čtyřikrát mnoho (32, 8 a 43) jako v prvním čtvrtletí roku 2019 (obr. 11) téměř na trojnásobek.¹⁴⁰ Taktéž znovu potvrdil, že primárním zájmem ISIS je znovuoobnovení kontroly právě nad Irákem a Sýrií. Významnou roli v tomto úsilí ISIS představuje syrská poušť Badia, která je jeho významnou zónou a v níž se trénují nejen noví rekruti, ale zároveň se zde provozují pašerácké a vyděračské akce. Taktéž slouží jako oáza klidu, z níž se bojovníci ISIS navrací do bojů v sousedních oblastech. ISIS také využívá buňky své sítě k tomu, aby snadno pronikaly do míst určení a co nejvíce se tak vyhýbá přímé konfrontaci. Je tedy jasné, že primární činností ISIS zůstávají i civilní a vojenské konvoje, jejichž napadáním může působit na celý státní aparát i jeho civilní složky.

Závěr k hypotéze č. 2

Vzestup ISIS nebyl nahodilý. Za prvé to byl logický důsledek socio-politického protestu a konstantního upevňování islamistického trendu, za druhé jde o projev existující chronické nestability Středního východu a muslimského světa obecně. Za třetí se za vzestupem ISIS skrývá i důsledek vlivu zahraničních sil do společností muslimských zemí. Je tedy zřejmé, že ISIS přesouvá své těžiště do oblastí Afghánistánu, Bangladěše, Indie, Malediv, Pákistánu, Srí Lanky a států ve Střední Asii. Hlavní opěrný bod jeho aktivit byl vytyčen v Malajsii a v syrské poušti Badia, odkud se snaží realizovat své cíle. Pro znovuoobnovení chalífátu je pro ISIS stále primárním zájmem obnovení kontroly nad Irákem a Sýrií, jakožto historické základny napříč všemi předchozími chalífáty. Jeho snaha bude i nadále až do jeho zničení pokračovat, nicméně se již nezmaterializuje. Ať již se ISIS, nebo jakýkoliv další pokračovatelský „islámský stát“ bude do budoucna prohlašovat za globální, zůstane stejně jako on pouze hráčem na národní nebo regionální úrovni. Dalšími oblastmi pro vznik regionálních „islámských států“ se jeví Nigérie, Libye, Somálsko, Jemen nebo Pákistán, nicméně ani zde nedojde k uskutečnění takové vize, neboť zkušenosti poskytnuté ISIS z doby jeho působení, dostatečně nastínily rizika realizace takového projektu. A to jak na mezinárodní scéně, tak i směrem k domácímu publiku.

Tímto se potvrzuje hypotéza č. 2, že se ISIS za využití jím vybraných zemí pokusí o znovuoobnovení chalífátu.

---

¹⁴⁰<https://www.counterextremism.com/blog/isis-redux-central-syria-insurgency-march-2021> – článek ze dne 6.4.2021

III. Dotazník

---

7. Dotazníkové šetření

7.1 Teoretický podklad k výstavbě dotazníku

Průzkum obecného povědomí o ISIS

Průzkum obecného povědomí o ISIS byl proveden formou řízeného anonymního rozhovoru na vzorku obyvatel ČR, se zaměřením na úroveň všeobecného rozhledu v závislosti na vzdělání a v poslední části rozhovoru i v závislosti na individuální emotivní složce každého dotazovaného jedince.

Vzorek výše uvedených obyvatel se skládá celkem z 3 osob různého stupně vzdělání (od základního až po vysokoškolské) a pracujících v odlišných profesích.

Každý jednotlivý rozhovor je nahráván a to s výslovným souhlasem dotyčných osob. Tento souhlas je v rámci každého rozhovoru vyžadován individuálně na každé nahrávce a to před započítím rozhovoru.

Samotný dotazník je ve svém rámci koncipován do dvou částí. Obecná (základní) část je rozdělena na dvě oblasti, kde první oblast představuje základní znalost názvosloví a primárních časových údajů a skutečností vztahujících se k ISIS. Druhá oblast se zabývá otázkami politickými a ideologickými. Specifická část obsahuje otázky orientované na emotivní stránku lidské osobnosti daného vzorku populace.

Samotný systém průzkumu je založen na principu předem definovaného bodového hodnocení jednotlivých otázek, pokládaných danému vzorku populace a obsahuje i následné vyhodnocení, které je interpretované na podkladu jednotlivých grafů, které jsou součástí tohoto průzkumu. Odpovědi na všechny otázky jsou uvedeny v příloze této práce (příloha č. 2), audio skript odpovědí respondentů (příloha č. 3).

OBEČNÁ (ZÁKLADNÍ) ČÁST

Základní znalost názvosloví a primárních časových údajů a skutečností

- 1) Co znamená zkratka ISIS?
- 2) Jak byste definoval/a tuto organizaci na základě Vám dostupných informací?
- 3) Ve kterém roce a kde byl ISIS založen?
- 4) O co ISIS usiloval?
- 5) Jakým způsobem se ISIS projevoval? Uveďte alespoň 3 příklady jeho projevů.
- 6) Ve kterém roce byl ISIS poražen?
- 7) Jak byl ISIS poražen?
- 8) Jak se ISIS po své porážce dále projevuje? Uveďte alespoň 3 příklady jeho projevů.

Otázky politické a ideologické

- 1) Uveďte alespoň 2 principy, na kterých ISIS obhajoval svoji existenci.
- 2) Uveďte jednoduchou definici termínu „zahraniční bojovník“.
- 3) Jakým způsobem ISIS motivoval zahraniční bojovníky k boji za jeho věc?
- 4) Uveďte odhadem, kolik zahraničních bojovníků odešlo bojovat za ISIS? Tolerance $\pm$ 2000 osob.
- 5) Z jakých aktivit ISIS financoval svoji činnost? Uveďte alespoň 3 příklady financování.
- 6) Která území ISIS ovládl v době svého největšího rozmachu? Uveďte alespoň 3 příklady.
- 7) Jaká byla reakce muslimské populace a jejích představitelů na násilnou činnost ISIS?

- 8) Co si vybavíte pod pojmem chalífát?
- 9) Jaké je skutečná role ISIS v Sýrii?
- 10) Jak ISIS ospravedlňuje svoje činy? Uveďte alespoň 3 příklady.

SPECIFICKÁ ČÁST

- 1) Myslíte si, že by ČR měla přijmout uprchlíky z muslimských zemí, i když by mezi nimi mohli být potencionální teroristé?
- 2) Obáváte se, že islám jako náboženství ovládne svět?
- 3) Myslíte si, že násilí páchané muslimskými extrémisty má základ v Koránu?
- 4) Myslíte si, že ISIS nebo podobné hnutí má realizovatelný plán na ovládnutí světa?
- 5) Je EU, ve vztahu k ISIS a podobným organizacím, schopná těmto hrozbám čelit?
- 6) Cítíte se ve své zemi bezpečně?

HODNOCENÍ

OBEČNÁ (ZÁKLADNÍ) ČÁST

Základní znalost názvosloví a primárních časových údajů a skutečností

Celkový počet otázek – 8

Maximum možných získaných bodů – 18

---

1) **0/1 bod**

2) **0 – 3 body dle přesnosti popisu**

(1 – minimální popis, 2 – popis středního rozsahu, 3 – obsáhlý popis)

3) **0/1**

4) **0 – 3 body dle přesnosti popisu**

(1 – minimální popis, 2 – popis středního rozsahu, 3 – obsáhlý popis)

5) **0 – 3 body dle počtu správně uvedených projevů**

6) **0/1 bod**

7) **0/1 bod**

8) **0 – 3 body dle počtu správně uvedených projevů**

Otázky politické a ideologické

Celkový počet otázek – 10

Maximum možných získaných bodů – 18

- 1) **0 – 2 body dle počtu správně uvedených principů**
- 2) **0/1 bod**
- 3) **0 – 3 body dle přesnosti popisu**
(1 – minimální popis, 2 – popis středního rozsahu, 3 – obsáhlý popis)
- 4) **0/1 bod**
- 5) **0 – 3 body dle počtu správně uvedených příkladů financování**
- 6) **0 – 2 body dle počtu správně uvedených příkladů**
- 7) **0/1 bod**
- 8) **0/1 bod**
- 9) **0/1 bod**
- 10) **0 – 3 body dle počtu správně uvedených příkladů**

SPECIFICKÁ ČÁST

Otázky orientované na emotivní stránku lidské osobnosti

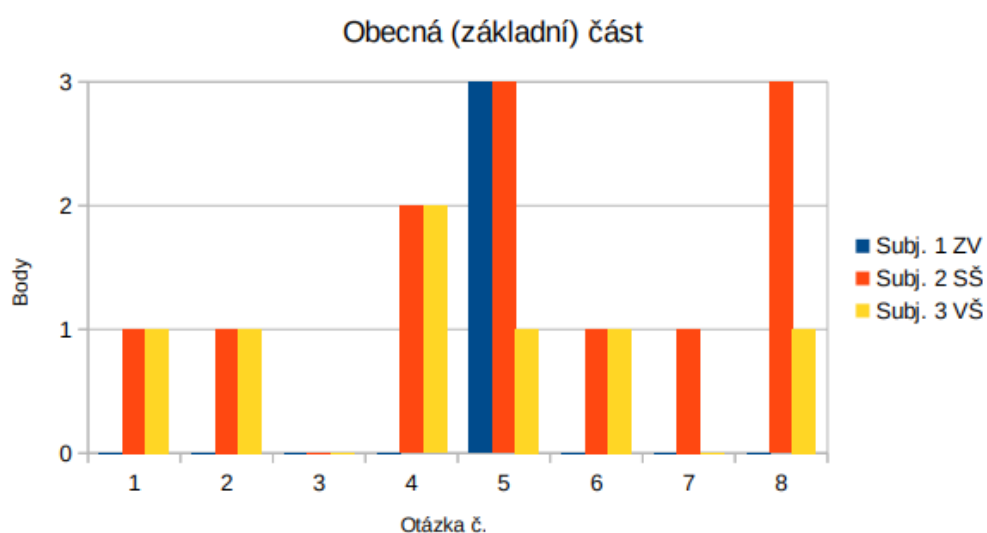
Celkový počet otázek – 6

7.2 Grafické zpracování a analýza výsledků dotazníků

Tabulka č. 1

Obecná (základní) část			
Otázka č.	Subj. 1 ZV	Subj. 2 SŠ	Subj. 3 VŠ
1	0	1	1
2	0	1	1
3	0	0	0
4	0	2	2
5	3	3	1
6	0	1	1
7	0	1	0
8	0	3	1

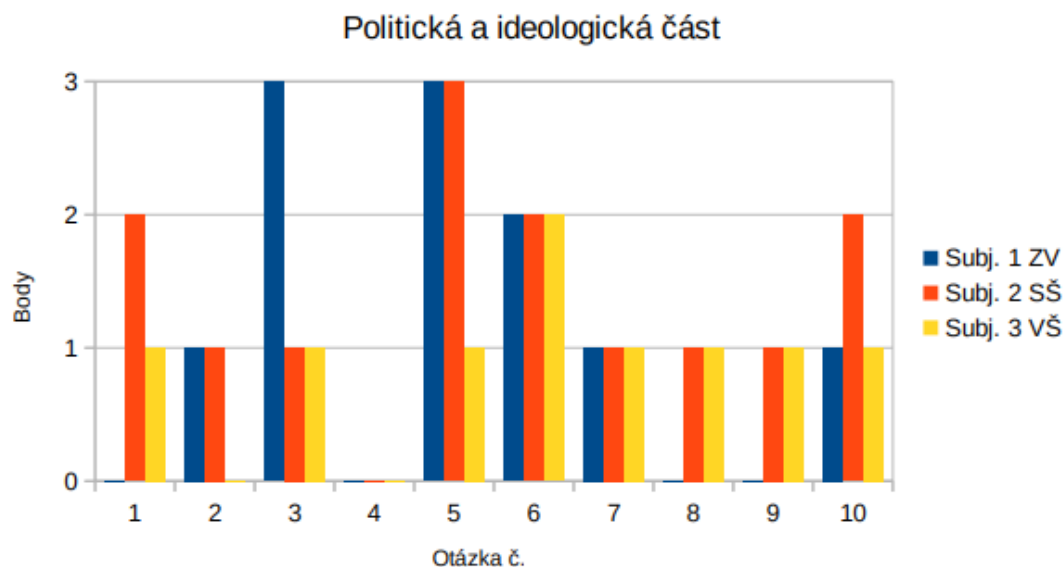

Zkratka ISIS a všeobecné povědomí o této organizaci včetně jejího záměru byla známá respondentům se SŠ a VŠ, nicméně žádný respondent neuměl zodpovědět otázku kde a kdy byl ISIS založen, ale respondenti se SŠ a VŠ správně určili v jakém roce byl poražen, přičemž pouze respondent se SŠ věděl, jak byl poražen. Projevy ISIS zodpověděly správně respondenti se ZV a SŠ. Projevy ISIS správně určil respondent se SŠ, respondent s VŠ uvedl alespoň částečnou odpověď.

Interpretace: Respondent se SŠ vzděláním vykazuje nejlepší výsledky v této oblasti. Autor se domnívá, že je to dáno jeho profesním zaměřením a že stupeň vzdělání není rozhodujícím kritériem v oblasti úrovně znalosti v této problematice.

Tabulka č. 2

Politická a ideologická část			
Otázka č.	Subj. 1 ZV	Subj. 2 SŠ	Subj. 3 VŠ
1	0	2	1
2	1	1	0
3	3	1	1
4	0	0	0
5	3	3	1
6	2	2	2
7	1	1	1
8	0	1	1
9	0	1	1
10	1	2	1

Graf č. 2

Principy sebeobhajoby ISIS byly známy respondentovi se SŠ, respondent s VŠ zodpověděl otázku alespoň částečně. Definice termínu „zahraniční bojovník“ byla známa respondentům se ZV a SŠ, motivační agenda ISIS byla zodpovězena respondentem se ZV. Nikdo z respondentů ani přibližně neodhadl počet zahraničních bojovníků. Otázku financování ISIS plně zodpověděli respondenti se ZV a SŠ. Území ovládaná ISIS správně určili všichni respondenti, stejně jako odmítavé stanovisko světové muslimské populace na jeho násilnou činnost. Pojem chalífátu správně definovali respondenti se SŠ a VŠ, stejně tak i skutečnou roli ISIS v Sýrii. Jak ISIS ospravedlňuje své činy poté nejlépe vyhodnotil respondent se SŠ.

Interpretace: Respondent se SŠ vzděláním vykazuje nejlepší výsledky v této oblasti. Autor se domnívá, že je to dáno jeho profesním zaměřením a že stupeň vzdělání není rozhodujícím kritériem v oblasti úrovně znalosti v této problematice. Respondent se ZV prokazuje absencí hard facts, oproti tomu dokázal zodpovědět otázky zaměřené na motivaci zahraničních bojovníků a financování ISIS a v obecné části otázku projevů ISIS. Autor usuzuje, že toto je obecné povědomí dané masmédií, která prezentují pouze vybraná videa zachycující kruté chování ISIS, s cílem zvýšit svoji sledovanost.

Specifická část

	1	2	3	4	5	6
ZV	ne	ano	ne	ne	nevím	ano
SŠ	ne	ne	ne	ne	ne	ano
VŠ	ne	ne	ne	ne	ne	ano

Všichni respondenti kategoricky zamítli přijetí uprchlíků z muslimských zemí do ČR. Strach z ovládnutí světa islámem prokazuje pouze respondent se ZV. Oproti tomu všichni respondenti zamítli možnost, že násilí páchané ISIS má základ v Koránu, stejně jako to, že by ISIS měl realizovatelný plán na ovládnutí světa. Respondenti se SŠ a VŠ se domnívají, že EU není schopna čelit aktuálním islamistickým hrozbám, přičemž se však ve své zemi všichni cítí bezpečně.

Závěr

Termín historický chalífát je zavádějící (viz bod 3.1 Historické chalífáty), jelikož ISIS chtěl uskutečnit „pátý chalífát“ dle map historických chalífátů uvedených v teoretické části práce (obr. 5 – 8). Z tohoto vyplývá, že území, které si ISIS vytyčil jako cílový „pátý chalífát“, by se skládalo z: Umajjovského, Abbásovského a Osmanského chalífátu a rovněž z evropské části území starobylé Byzantské říše (obr. 10). K těmto územím by navíc dle představy ISIS mělo náležet také Rakousko, Slovensko, Srbsko, Chorvatsko, Pákistán, Indie, východní Turkistán (západní část Číny), Mali, Nigérie, Niger, Čad, Súdán, Jižní Súdán, Etiopie, Keňa, Somálsko, Kazachstán, Nepál a Srí Lanka. V minulosti fyzicky faktické ovládnuté území ISIS se však v malé procentuální části přibližuje pouze 1. historickému chalífátu za vlády Abú Bakra. Po srovnání zemí, které byly obětmi útoků ISIS, se zemi vytyčenými ISIS jako teritorium „pátého chalífátu“ je zjevné, že se ISIS snažil svými útoky kopírovat svoji ideu „pátého chalífátu“.

Tímto se vyvrací hypotéza č. 1, tedy realistická snaha ISIS o znovuoobnovení historického chalífátu. ISIS vytyčený „pátý chalífát“ můžeme považovat za prakticky nerealizovatelný a to z následujících důvodů: Za prvé kvůli odporu většinové muslimské komunity, za druhé kvůli jejich roztržitosti zapříčiněné vlastní extrémistickou vizí. A za třetí proto, že protiteroristická obrana EU je natolik sofistikovaná, že výrazně znemožňuje zesilování vlivu ISIS na evropské země, tedy země sférického zájmu ISIS.

Přesunutí těžiště zájmu ISIS do oblastí Afghánistánu, Bangladéše, Indie, Malediv, Pákistánu, Srí Lanky a států ve Střední Asii, je dáno fyzickou porážkou jeho chalífátu. Hlavní opěrný bod nových aktivit ISIS byl vytyčen v Malajsii a v syrské poušti Badia, odkud se snaží realizovat své cíle. Pro znovuoobnovení chalífátu je pro ISIS stále primárním zájmem obnovení kontroly nad Irákem a Sýrií, jakožto historické základny napříč všemi předchozími chalífáty.

Tímto se potvrzuje hypotéza č. 2, že se ISIS pokusí o znovuoobnovení chalífátu, za využití jím vybraných zemí. Pokus o znovuoobnovení chalífátu ISIS koresponduje se vzestupem ISIS, který nebyl nahodilý. Tento vzestup je logickým důsledkem socio-politického protestu a konstantního upevňování islamistického trendu a také jde o

projev existující chronické nestability Středního východu a muslimského světa obecně. Taktéž se za vzestupem ISIS skrývá i důsledek vlivu zahraničních sil do společností muslimských zemí. Snaha ISIS bude i nadále až do jeho zničení pokračovat, nicméně se již nezmaterializuje. Ať již se ISIS, nebo jakýkoliv další pokračovatelský „islámský stát“ bude do budoucna prohlašovat za globální, zůstane stejně jako on pouze hráčem na národní nebo regionální úrovni.

Z řízených rozhovorů vyplývá, že bez ohledu na vzdělání respondenti prokazují absenci „tvrdých faktů“ a to i v obecné rovině. Potvrzuje se autorova domněnka, že panuje obecné povědomí o krutosti ISIS a hrozbě podporované masmédií. Většinová populace nicméně nevyhledává hlubší informace, podléhá tedy strachu. Jak se potvrdilo ve specifické části, je postoj populace xenofobní a silně zdeformovaný. Vzorek populace byl však nicméně příliš malý na vyvození relevantních závěrů.

Autor dospěl svojí prací k závěru, že ISIS se v současné fázi svých aktivit nesnaží vybudovat historický a ani globální chalífát, nicméně má dostatečné prostředky (finanční i propagandistické) na to, aby nadále šířil extrémistickou ideologii a rekrutoval bojovníky. Z hlediska své organizovanosti vytváří ISIS sofistikovaný model v zemích s teroristickou minulostí a zranitelnou současností. Toto implikuje, že směr jeho hlavního působení se přenesl do virtuální oblasti a prostřednictvím tohoto prostředí bude ISIS i nadále organizovat veškeré, pro něho strategicky důležité činnosti. Z hlediska ovládnutého území se ISIS v době svého největšího rozmachu přiblížil 1. historickému chalífátu, na svoji vizi 5. chalífátu však neměl fyzicky potřebné prostředky.

Autor k závěru připojuje vlastní doporučení. Důležitým faktorem, umožňujícím potírat a likvidovat ISIS a jemu podobná hnutí, se jeví fyzické dobývání jím ovládaných území a ekonomických center protiteroristickou koalicí, což islamisty významně poškodí. Nicméně ruku v ruce s tím je třeba aplikovat trvalý boj v těchto oblastech tak, aby ztráty byly pro islamisty neudržitelné a významně by poškodilo jeho schopnost obstarávat si finanční a materiální zdroje. Pokud se však souběžně s tím neošetří proliferace extrémistických skupin, umožněná neefektivními vládami a nezlepší se i sociální a ekonomické klima, bude ISIS využívat marginalizovaných vrstev (sunnitská populace, nezaměstnaní, postižení humanitárními krizemi). Je tedy zřejmé, že socio-ekonomicko-politická situace de facto ponechává do budoucna jakoukoliv populaci

zranitelnou a náchylnou k manipulacím ISIS, jemu podobným skupinám, ale i jiným odnožím napříč politickým spektrem.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. André Miquel (*1929 – francouzský specialista na arabskou literaturu a arabský jazyk)
2. ASLAN, Ednan; AKKILLIC, Ersan. *Islmistische Radikalisierung. Biografische Verläufe im Kontext der religiösen Sozialisation und des radikalen Milieus*. Wien, 2017.
3. Eichler, Jan. *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. Praha: Portál, 2009, s.165. ISBN 978-80-7367-540-0.
4. Encyclopaedia Britannica. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. Brno: Jota, 2010. ISBN 978-80-7217-628-1. s. 27.
5. HRBEK, Ivan. *Vznešený Korán*. AMS, 2007. ISBN 80-9024-190-9. s. 5
6. KAMALI, M. H. *Principles of Islamic Jurisprudence*. Cambridge: Islamic Texts Society, 1991, str. 59
7. KEENE, Michael. *Světová náboženství*. Praha: Knižní klub. 2003. ISBN 80-242-0983-7. s.132.
8. KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Šesté, opravené vydání. Praha: Vyšehrad, 2015. ISBN 978-80-7429-598-0. s. 26, 31-32..
9. LUNDE, Paul. *Islám: Víra, kultura, dějiny*. Praha: Knižní klub, 2004. ISBN 80-242-1093-2. s. 39-40.
10. MENDEL, Miloš. *Džihád: islámské koncepce šíření víry*. Brno: Atlantis, 1997. ISBN 80-7108-151-5. s. 26-27.
11. MÜLLER, Zdeněk. *Islám: historie a současnost*, Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2. s.13, 21-22, 30, 33, 71-72 143, 144, 149, .
12. RAMADAN, S. *Das islamische Recht. Theorie und Praxis*. 2. vydání. Marburg: Muslim Studenten Vereinigung in Deutschland e.V., 1996, str. 45
13. ŠEDIVÝ, J. *Nové paradigma terorismu*. *Mezinárodní politika*. Praha, 2003, roč. 4, č. 1, s. 4-7. ISSN 0543-7962.
14. ŠTAMPACH, Odilo Ivan. *Přehled religionistiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-384-0. s. 123.
15. TAUER, Felix: *Svět Islámu: jeho dějiny a kultura*, Praha: Vyšehrad, 1984, ISBN: 33-678-84, s. 35 a 36, 41, 73, 75, 157, 266.

16. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společnosti*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-798-1. s. 301-302.

Elektronické zdroje

1.(PDF) Southeast Asia after the Caliphate: Identifying Spatial Trends in Terrorism and Radicalization in Malaysia. *ResearchGate Find and share research*[online]. Copyright © 2020 Samuel Henkin et al., published by De Gruyter. [cit. 26.06.2021]. Dostupné z [www:](http://www.researchgate.net/publication/343958727_Southeast_Asia_after_the_Caliphate_Identifying_S)

https://www.researchgate.net/publication/343958727_Southeast_Asia_after_the_Caliphate_Identifying_S

2.Aziemah, Azman. Islamic State (IS) Propaganda: Dabiq and Future Directions of Islamic State. In International Centre for Political Violence and Terrorism Research. Counter Terrorist Trends and Analyses. Vol. 8, No. 10[online]. Oct 2016 [cit. 24.11.2019]. Dostupný z [www:](http://www.jstor.org/stable/e26351454) <https://www.jstor.org/stable/e26351454>

3.Bavarian State Ministry of the Interior. Salafism Prevention through Information Questions and Answers. *Antworten auf salafismus - Bayerischen Netzwerk für Prävention und Deradikalisierung*. [online].2016 [cit. 10.2.2020]. Dostupné z [www:](http://www.antworten-auf-salafismus.de/imperia/md/content/stmas/salafismus/downloads/bsoz702-016_broschuere_salafismus_en_bf_final-s-1.pdf) https://www.antworten-auf-salafismus.de/imperia/md/content/stmas/salafismus/downloads/bsoz702-016_broschuere_salafismus_en_bf_final-s-1.pdf

4.BERÁNEK, Ondřej. Islamismus a arabská povstání – transformace či kontinuita. *Nový orient*. [online]. 2014 [cit. 20.2.2020] Dostupné z [www:](http://www.academia.edu/8115270/Islamismus_a_arabska_povstani_-_transformace_c_i_kontinuita) https://www.academia.edu/8115270/Islamismus_a_arabska_povstani_-_transformace_c_i_kontinuita

5.EL-WERENY, Mahmud. Demokratie Dialog: Salafiyya, Salafismus und Islamismus. *FODEX*. [online]. 2017 [cit. 20.2.2020]. Dostupné z [www:](http://www.fodex-online.de/demokratie-dialog-artikel/salafiyya-salafismus-islamismus/) <https://www.fodex-online.de/demokratie-dialog-artikel/salafiyya-salafismus-islamismus/>

6.Evropská komise: Protiteroristická agenda pro EU: předvídání, prevence, ochrana a reakce, s.1, 2, 6, 10 a 16. Dostupné z [www:](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0795) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0795>

7.<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/284345-v-digistopach-teroru-islamiste-prozrazuji-na-sitich-vic-nez-chteji/>

8.<http://www.globalpolitics.cz/clanky/rekrutace-foreign-fighters-a-mladych-dzihadistu-pripadova-studie-iraku-a-syrie>

9. <http://www.globalpolitics.cz/clanky/rekrutace-foreign-fighters-a-mladych-dzihadistu-pripadova-studie-iraku-a-syrie>
10. <http://www.mzv.cz/pomoc>
11. <http://www.policie.cz/clanek/nkbt.aspx>
12. <https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/islamic-statehttps://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/islamic-state>
13. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/eu-centre-expertise-victims-terrorism_en
14. <https://euractiv.cz/section/evropska-unie-a-svet/news/eu-oprasila-sankce-proti-cine-potrestala-porusovani-prav-ujguru/> - článek ze dne 22.3.2021.
15. https://ing.org/an-overview-of-isis/#_ftn9
16. https://ing.org/an-overview-of-isis/#_ftn9 - Ashley Fantz, „[Jak ISIS vydělává \(a bere\) peníze](#)“ CNN, článek ze dne 19. února 2015.
17. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/our-research/isis-and-propaganda>
18. <https://special.novinky.cz/islamsky-stat/ideologie-a-symboly.html>
19. <https://special.novinky.cz/islamsky-stat/propaganda.html>
20. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/syriacouncil/between-the-jurisprudence-of-blood-and-the%02management-of-savagery-islamic-state-advances-terror-methods/> - článek ze dne 29.9.2019
21. <https://www.bbc.com/news/technology-54011034> – článek ze dne 4.9.2020.
22. <https://www.bpb.de/politik/extremismus/islamismus/36339/islamismus-was-ist-das-ueberhaupt>
23. <https://www.counterextremism.com/blog/isis-redux-central-syria-insurgency-march-2021> – článek ze dne 6.4.2021
24. <https://www.csis.org/analysis/real-world-capabilities-isis-threat-continues>
25. <https://www.e15.cz/magazin/isis-expanduje-na-socialnich-sitich-na-twitteru-ma-uz-46-tisic-uctu-1170256> – článek ze dne 10.3.2015.
26. <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>
27. <https://www.hstoday.us/subject-matter-areas/counterterrorism/isis-magazine-laments-that-some-isis-followers-dont-have-any-clue/> - článek ze dne 29.9.2020
28. <https://www.hstoday.us/subject-matter-areas/counterterrorism/isis-magazine-stop-dancing-on-tok-tok-and-making-aimless-and-stupid-youtube-videos/> - článek ze dne 22.3.2021
29. https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/deti-islamsky-stat-navrat-nemecko-integrace.A180110_103753_zahranicni_ert – článek ze dne 13.1.2018

30. https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/jesse-morton-mitch-silber-casopis-proti-extremismu-islamsky-stat-dzihadiste-ahul-taqwa.A190605_155436_zahranicni_kha – článek ze dne 6. června 2019
31. https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/radko-hokovsky-think-tank-evropske-hodnoty-analytik-programu-pro-vnitri-bezpecnost.A190220_105345_domaci_jumi – článek ze dne 20. února 2019
32. https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/joe-biden-turecko-erdogan-genocida-armenu-prvni-svetova-valka_2104241911_onz – článek ze dne 24.4.2021
33. https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/turecko-cina-ujgurove-internacni-tabor-smrt-hudebnik_1902100629_kro – článek ze dne 10.2.2019.
34. https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/turecko-ujgurove-cina-extradicni-zakon-lidska-prava-deportace-sin-tiang_2012300641_eku – článek ze dne 30.12.2020.
35. <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/eu-a-mezinarodni-problematika-terorismu.aspx>
36. <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>
37. <https://www.novinky.cz/specialy/tema/clanek/muslimske-bratrstvo-246949> – článek ze dne 23.2.2011.
38. <https://www.novinky.cz/zahranicni/amerika/clanek/bagdadi-chcipi-jako-pes-potvrdil-smrt-sefa-islamskeho-statu-trump-40301424> – článek ze dne 27.10.2019
39. <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/clanek/islamsky-stat-zacal-vydavat-novy-casopis-prvni-cislo-vybizi-k-masakru-australanu-40007306> – článek ze dne 7.9.2016
40. <https://www.theguardian.com/world/2019/oct/27/abu-bakr-al-baghdadi-isis-leader-killed-us-donald-trump> – článek ze dne 27.10.2019
41. <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/oko-mosulu/r~db6e3366de7c11e786cf0cc47ab5f122/> - článek ze dne 12.12.2017
42. [Isis announces Islamic caliphate in area straddling Iraq and Syria | Iraq | The Guardian](https://www.theguardian.com/world/2014/jun/30/isis-announces-islamic-caliphate-in-area-straddling-iraq-and-syria) – článek ze dne 30.6.2014
43. M. Mareš: Protiteroristická politika Evropské unie, s. 25, 37, 38. Dostupné z www.journals.muni.cz/socialni_studia/article/view/5466
44. MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*. [online]. 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128 [cit. 20.2.2020]. ISSN 1210-3292. Dostupné z www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/bezpecnostni-prostredi/islamismus-jako-bezpecnostni-hrozba-pro-ceskou-republiku

45. Memorandum Eurojustu z roku 2020 týkající se důkazů z bojiště. Dostupné z [www: https://www.eurojust.europa.eu/battlefield-evidence-increasingly-used-prosecute-foreign-terrorist-fighters-eu](https://www.eurojust.europa.eu/battlefield-evidence-increasingly-used-prosecute-foreign-terrorist-fighters-eu)
46. PFAHL-TRAUGHER, Armin. *Islamismus-Was ist das überhaupt?* Bundeszentrale für politische Bildung [online]. 2011 [cit. 20.2.2020]. Dostupné z [www: přel. KIRKPATRICK, David D. ISIS' Harsh Brand of Islam Is Rooted in Austere Saudi Creed. The New York Times \[online\]. 24.9.2014 \[cit. 2015-08-02+\]. Dostupné z \[www: http://www.nytimes.com/2014/09/25/world/middleeast/isis-abu-bakr-baghdadi-caliphwahhabi.html?_r=0\]\(http://www.nytimes.com/2014/09/25/world/middleeast/isis-abu-bakr-baghdadi-caliphwahhabi.html?_r=0\)](http://www.bpb.de)
47. přel. PRUSHER, Ilene. What the ISIS Flag Says About the Militant Group. Time [online]. 9.9.2014 [cit. 2015-08-03+]. Dostupné z [www: https://web.archive.org/web/20140909202210/http://time.com/3311665/isis-flag-iraq-syria/](https://web.archive.org/web/20140909202210/http://time.com/3311665/isis-flag-iraq-syria/)
48. přel. TRAN, Mark a Matthew WEAVER. Isis announces Islamic caliphate in area straddling Iraq and Syria. The Guardian [online]. 30.6.2014 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://www.theguardian.com/world/2014/jun/30/isis-announces-islamic-caliphate-iraq-syria](http://www.theguardian.com/world/2014/jun/30/isis-announces-islamic-caliphate-iraq-syria)
49. přel. WOOD, Graeme. What ISIS Really Wants. The Atlantic [online]. 2015, (3) [cit. 2015-08-03]. Dostupné z [www: http://www.theatlantic.com/features/archive/2015/02/what-isis-really-wants/384980/](http://www.theatlantic.com/features/archive/2015/02/what-isis-really-wants/384980/)
50. srov. CASEY, John. Isis are barbarians – but the Caliphate is an ancient Muslim ideal. The Independent [online]. 4.7.2015 [cit. 2015-08-05]. Dostupné z [www: http://www.independent.co.uk/voices/comment/isisare-barbarians--but-the-caliphate-is-an-ancient-muslim-ideal-10365201.html](http://www.independent.co.uk/voices/comment/isisare-barbarians--but-the-caliphate-is-an-ancient-muslim-ideal-10365201.html)
51. srov. HASSAN, Hassan. The secret world of Isis training camps – ruled by sacred texts and the sword. The Guardian [online]. 25.1.2015 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://www.theguardian.com/world/2015/jan/25/inside-isis-training-camps](http://www.theguardian.com/world/2015/jan/25/inside-isis-training-camps)
52. srov. HOLLAND, Tom. Tom Holland: We must not deny the religious roots of Islamic State. New Statesman [online]. 17.3.2015 [cit. 2015-08-05]. Dostupné z [www: http://www.newstatesman.com/politics/2015/03/tom-holland-we-must-not-deny-religious-rootsislamic-state](http://www.newstatesman.com/politics/2015/03/tom-holland-we-must-not-deny-religious-rootsislamic-state)
53. srov. Iraq crisis: Islamic State accused of ethnic cleansing. BBC [online]. 2.9.2014 [cit. 2015-08-04]. Dostupné z [www: http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29026491](http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29026491)

- 54.srov. Islamic State. Australian National Security [online]. [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://www.nationalsecurity.gov.au/Listedterroristorganisations/Pages/IslamicState.aspx](http://www.nationalsecurity.gov.au/Listedterroristorganisations/Pages/IslamicState.aspx)
- 55.srov. JOHNSON, M. Alex. 'Deviant and Pathological': What Do ISIS Extremists Really Want? NBC News [online]. 3.9.2014 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://www.nbcnews.com/storyline/isis-terror/deviantpathological-what-do-isis-extremists-really-want-n194136](http://www.nbcnews.com/storyline/isis-terror/deviantpathological-what-do-isis-extremists-really-want-n194136).
- 56.srov. MAURO, Ryan. ISIS Has Up To 42 Million Supporters in the Arab World. The Clarion Project [online]. 28.6.2015 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://www.clarionproject.org/analysis/isis-has-least-42-million-supporters-arab-world](http://www.clarionproject.org/analysis/isis-has-least-42-million-supporters-arab-world)
- 57.srov. THOMPSON, Nick a Atika SHUBERT. The anatomy of ISIS: How the 'Islamic State' is run, from oil to beheadings. CNN [online]. 14.7.2015 [cit. 2015-08-04+]. Dostupné z [www: http://edition.cnn.com/2014/09/18/world/meast/isis-syria-iraq-hierarchy/index.html?hpt=hp_t1](http://edition.cnn.com/2014/09/18/world/meast/isis-syria-iraq-hierarchy/index.html?hpt=hp_t1)
- 58.srov. TRAN, Mark a Matthew WEAVER. Isis announces Islamic caliphate in area straddling Iraq and Syria. The Guardian [online]. 30.6.2014 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://www.theguardian.com/world/2014/jun/30/isis-announces-islamic-caliphate-iraq-syria](http://www.theguardian.com/world/2014/jun/30/isis-announces-islamic-caliphate-iraq-syria)
- 59.srov. ZAVADSKI, Katie. ISIS Now Has a Network of Military Affiliates in 11 Countries Around the World. New York [online]. 23.11.2014 [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://nymag.com/daily/intelligencer/2014/11/isis-now-has-military-allies-in-11-countries.html](http://nymag.com/daily/intelligencer/2014/11/isis-now-has-military-allies-in-11-countries.html)
- 60.srov. ZELIN, Aaron Y. The War between ISIs and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movement. The Washington Institute [online]. 2014, (20) [cit. 2015-08-02+]. Dostupné z [www: http://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/ResearchNote_20_Zelin.pdf](http://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/ResearchNote_20_Zelin.pdf)
- 61.srov. ŽILKOVÁ, Věra. Islamisté vyhání „vyznavče ďábla“, jezídové čekají modrooké zachránce. IDnes.cz [online]. 9.8.2014 [cit. 2015-08-06]. Dostupné z [www: http://zpravy.idnes.cz/jezidove-uctivaci-dablairak-sindzar-islamsky-stat-fxd-/zahranicni.aspx?c=A140807_154226_zahranicni_vez](http://zpravy.idnes.cz/jezidove-uctivaci-dablairak-sindzar-islamsky-stat-fxd-/zahranicni.aspx?c=A140807_154226_zahranicni_vez)
62. WIKTOROWICZ, Q. *Anatomy of the Salafi Movement. Studies in Conflict*, 2006 [online], [cit. 2016-10-25]. DOI: 10.1080/10576100500497004. ISSN 1057-610x. Dostupné z [www: http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100500497004](http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100500497004). s. 208.

63. WIKTOROWICZ, Quintan. Anatomy of the Salafi Movement. Studies in Conflict. Taylor & Francis Online. [online]. 2006 [cit. 25.2.2020]. Dostupné z [www: http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100500497004](http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100500497004).
64. www.Lettertobaghdadi.com (pozastavena). Dostupné z [www: https://en.wikipedia.org/wiki/Letter_to_Baghdadi](https://en.wikipedia.org/wiki/Letter_to_Baghdadi)
65. Protiteroristická agenda pro EU: předvídání, prevence, ochrana a reakce, s.12. Dostupné z [www: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0795](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0795)
66. GANOR, Boaz: Defining Terrorism: Is One Man's Terrorist Another Man's Freedom Fighter?, ICT, IDC Herzliya, Izrael. Dostupné z [www: http://www.instituteforcounterterrorism.org/](http://www.instituteforcounterterrorism.org/).
67. <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-50254785> – článek ze dne 31.10.2019

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. MVČR: Strategie České republiky pro boj proti terorismu, Praha 2013
2. ČESKO. Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému
3. EU. COM(2020) 258 final - Strategie EU v oblasti práv obětí
4. EU. Směrnice (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu, Úř. věst. L 88, 31.3.2017, s. 6.
5. EU. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz, Úř. věst. L 284, 12.11.2018. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU, Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 43.
6. EU. Sdělení Komise o strategii bezpečnostní unie EU, ze dne 24. července 2020, COM (2020) 605 final
7. EU. Nařízení (EU) 2017/2226, 9.12.2017, Úř. věst. L 327
8. EU. Nařízení (EU) 2019/816, 22.5.2019, Úř. věst. L 135, s. 1
9. EU. Nařízení (EU) 2019/1148 o uvádění prekurzorů výbušnin na trh a o jejich používání

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

1. IEP. GTI – Global Terrorism Index (2019,2020)
2. EU. Europol – Te-Sat (2019,2020)

Přílohy

Příloha č. 1

Obrázky k ISIS a chalífátům

Obr. 1 – Zdroj: Profimedia.cz

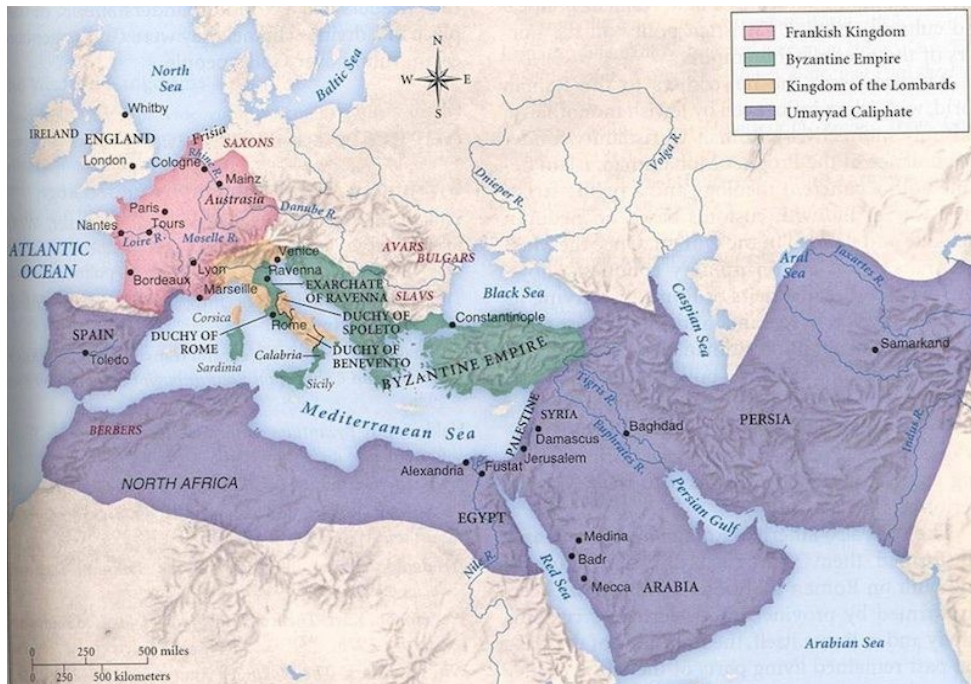
Obr. 2 – Zdroj: Profimedia.cz

Obr. 3 – Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/vlajky-symboly-islamiste.A160226_142131_zahranicni_ert

Obr. 4 – Zdroj: Britannica.com

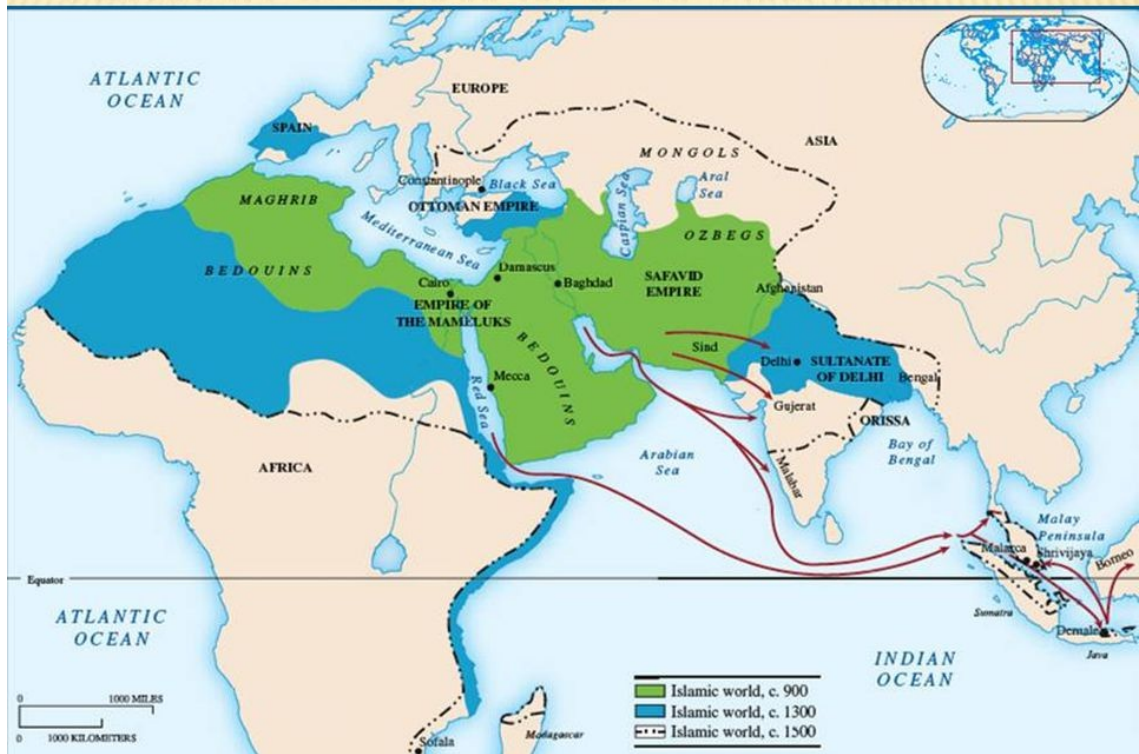

Obr. 5 – Zdroj: Britannica.com

Obr. 6 – Zdroj: Britannica.com

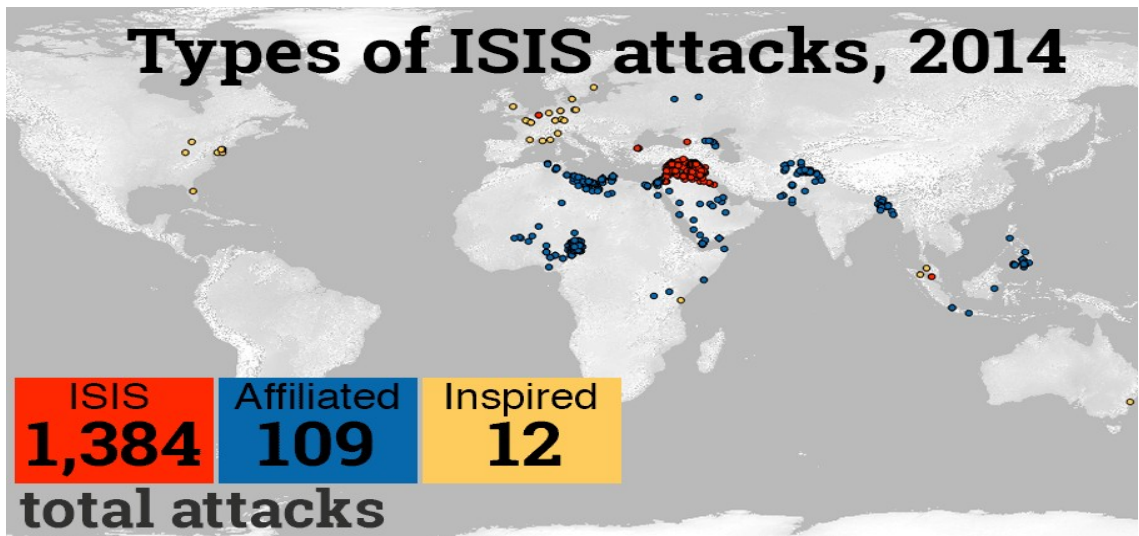
ABBASID & ISLAM IN ASIA TIMELINE

Obr. 7 – Zdroj: <https://slideplayer.com/slide/3542159/>

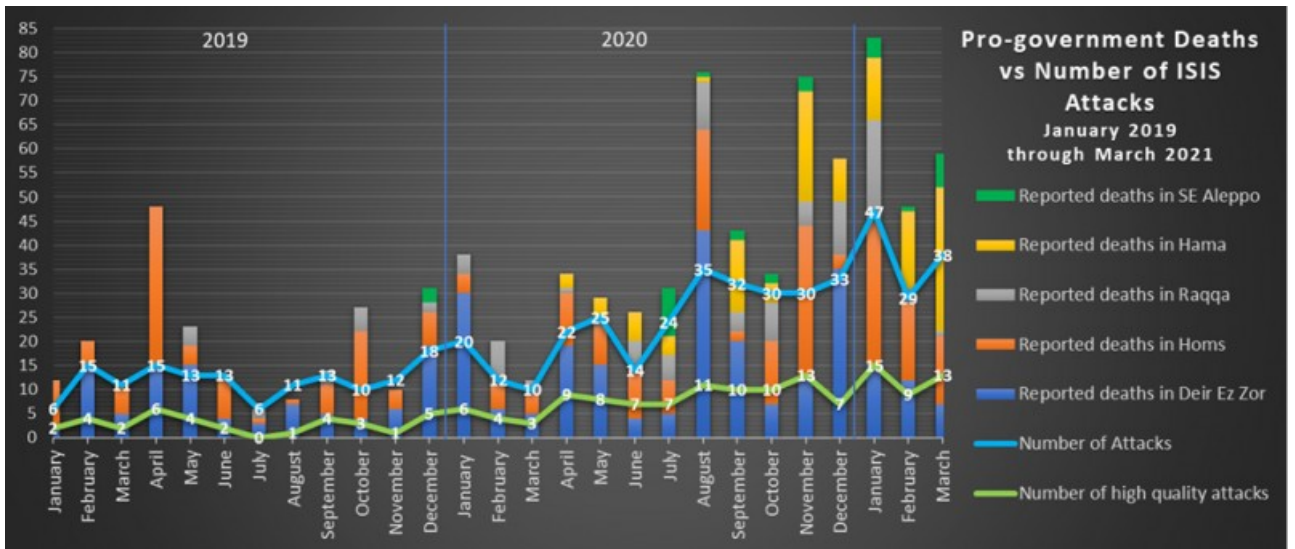
Obr. 8 – Zdroj: Britannica.com

Obr. 9 – Zdroj: <https://www.pri.org/stories/2017-10-03/there-s-no-evidence-linking-las-vegas-attack-isis-so-why-did-group-claim>

Obr. 10 – Zdroj: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/colonial-caliphate-ambitions-islamic-state>

Obr. 11 – Zdroj: <https://www.counterextremism.com/blog/isis-redux-central-syria-insurgency-march-2021>

Odpovědi na položené otázky v rámci řízeného rozhovoru

obecná (základní) část

- 1) ISIS: Islámský stát v Iráku a Sýrii, nebo též ISIL: Islámský stát Iráku a Levanty,
- 2) Sunnitská salafisticko-džihádistická militantní organizace,
- 3) Roku 1999 v Iráku,
- 4) O vytvoření islámského státu, následně chalífátu,
- 5) snaha přivést celý svět pod islám, snaha o obnovu chalífátu, očištění islámu od vlivu západních zemí,
- 6) V roce 2017,
- 7) Byl vojensky poražen a tím přišel o všechny své državy,
- 8) Internet – sociální sítě, teroristické útoky, virtuální chalífát,

Otázky politické a ideologické

- 1) Extrémní interpretace islámu, dále na tom, že sunnitští civilisté byli a i nadále jsou vražděni, mučeni, znásilňováni a zotročováni, přičemž svět proti tomu nic nedělá,
- 2) Člověk ze země mimo chalífát, který je ochoten bojovat za ideály ISIS, většinou za úplatu,
- 3) Penězi, zbraněmi, ženami,
- 4) 50 000,
- 5) Daně, výkupné, obchod s drogami, obchod s dětmi a ženami, prodej ropy,
- 6) části Iráku a Sýrie,

- 7) odsouzení a odmítnutí a to i ze strany předních islámských učenců
- 8) muslimský stát založený na právu šaría, jehož hlavou je chalífa,
- 9) Dostal za úkol přepravit se přes irácko-syrské hranice, začít bojovat na území této země a svrhnout režim Assada. Zároveň chtěl získat nové rekruty a obchodní dohody.
- 10) Ochraňuje muslimy před vlivy jiných kultur, jako jediný praktikuje správnou verzi islámu, brání muslimské obyvatelstvo před vražděním, mučením, znásilňováním a zotročováním.

Otázky orientované na emotivní stránku lidské osobnosti

- 1) osobní emotivní pocitová odpověď
- 2) osobní emotivní pocitová odpověď
- 3) osobní emotivní pocitová odpověď
- 4) osobní emotivní pocitová odpověď
- 5) osobní emotivní pocitová odpověď
- 6) osobní emotivní pocitová odpověď

Audio skript odpovědí respondentů

Subjekt č. 1 ZV

Obecná (základní) část

- 1) nevím 0 b
- 2) nevím 0 b
- 3) nevím 0 b
- 4) nevím 0 b
- 5) vraždy, pašování drog, okupace cizích území 3 b
- 6) nevím 0 b
- 7) nevím 0 b
- 8) nevím 0 b

Otázky politické a ideologické

- 1) nevím 0 b
- 2) lidé ze zahraničí, bojující za islám 1 b
- 3) peníze, drogy, ženy 3 b
- 4) 5000 0 b
- 5) daně, drogy, nerostné bohatství 3 b
- 6) Sýrie, Irák 2 b
- 7) odmítnutí 1 b
- 8) stát v cizím státě 0 b

9) nevím 0 b

10) vše činí ve jménu Alláha 1 b

Otázky orientované na emotivní stránku lidské osobnosti

1) ne

2) ano

3) ne

4) ne

5) nevím

6) ano

Subjekt č. 2 SŠ

Obecná (základní) část

- 1) Islámský stát 1 b
- 2) šovinistické, islamistické hnutí 1 b
- 3) asi 2010 0 b
- 4) o vytvoření státu všech muslimů 2 b
- 5) rozvracel dosavadní státy, decimoval jinověrce, vnucoval všem svůj způsob života 3 b
- 6) byl omezen, ne poražen 1 b
- 7) byl omezen společnou akcí několika zemí 1 b
- 8) narušuje politickou situaci zemí, snaží se šířit svoji ideologii, infiltruje se mezi muslimy 3 b

Otázky politické a ideologické

- 1) nadřazenost islámu nad ostatními, boj proti západní civilizaci 2 b
- 2) bojovníci na straně ISIS pocházející z jiných zemí 1 b
- 3) že jejich oběť jim zajistí cestu do nebe 1 b
- 4) asi 8000 0 b
- 5) obchod s drogami, drancování dobitých území, prodej nelegálně těžené ropy 3 b
- 6) sever a východ Sýrie, sever Iráku 2 b
- 7) rozporná a nejednoznačná 1 b
- 8) stát všech muslimů založený na náboženských principech 1 b
- 9) napomohl celkovému rozvratu státu 1 b
- 10) boží vůlí, nadřazeností islámu a muslimů celému světu, nevím 2 b

Otázky orientované na emotivní stránku lidské osobnosti

1) ne

2) ne

3) ne

4) ne

5) ne

6) ano

Subjekt č. 3 VŠ

Obecná (základní) část

- 1) islámský stát 1 b
- 2) islamistické hnutí 1 b
- 3) nevím 0 b
- 4) vytvořit stát muslimů 2 b
- 5) vnucoval lidem svůj způsob života, dál nevím 1 b
- 6) byl jen omezen, nebyl poražen 1 b
- 7) několik zemí se spojilo proti islámu 0 b
- 8) snaží se svoje náboženství šířit po celém světě 1 b

Otázky politické a ideologické

- 1) tvrdí, že je třeba bojovat proti západním civilizacím 1 b
- 2) jsou to lidé, kteří pocházejí z jiných zemí 0 b
- 3) pokud bojovník přijde v boji o život, dostane se do věčného ráje 1 b
- 4) nevím 0 b
- 5) z obchodu s drogami, dál nevím 1 b
- 6) část Sýrie a Iráku 2 b
- 7) ne všichni muslimové byli stejného názoru jako zastánci a představitelé ISIS 1 b
- 8) je to stát všech muslimů 1 b
- 9) podílel se na rozvratu Sýrie 1 b
- 10) tvrdí, že islám je nadřazen ostatním náboženstvím 1 b

Otázky orientované na emotivní stránku lidské osobnosti

1) ne

2) ne

3) ne

4) ne

5) ne

6) ano